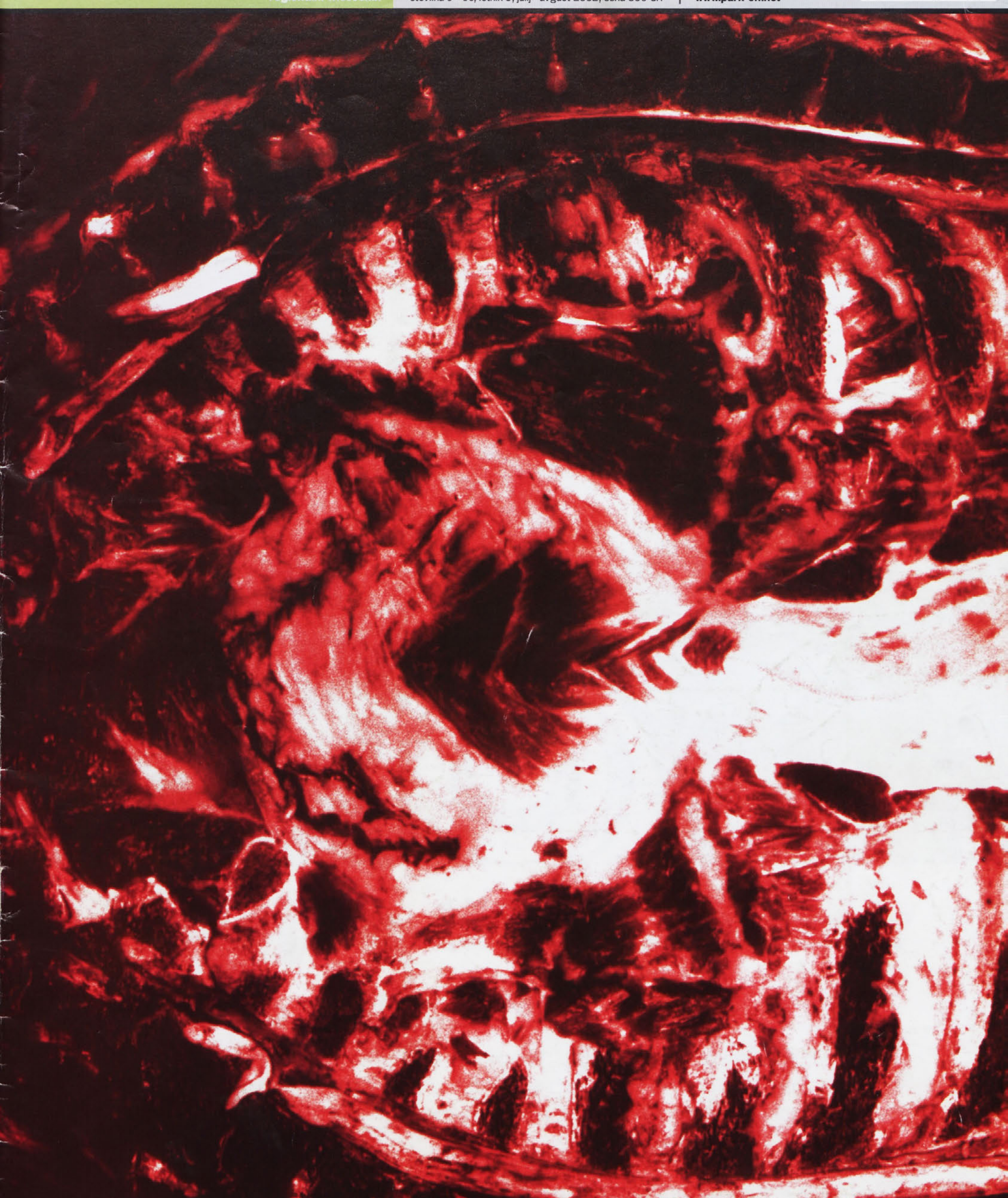

park:9-10

regionalni mesečnik

Občinska razprodaja televizije
Komu bo šel denar od študentskega dela
Nova rubrika: V ringu
Stara porodnišnica: rešitev mimo odlokov

Številka 9 - 10, letnik 5, julij - avgust 2002, cena 350 SIT | www.park-on.net

PREDVOLNI BOJ!

ŠTR

Študentski tekoči račun

<http://www.nlb.si> <https://klik.nlb.si>

Vaš najboljši prijatelj

Brez njega ne gre.

- Poslovanje prek interneta - Klik NLB • Teledom • BA kartica in uporaba bankomatov •
- Plačilne kartice LB Eurocard, LB Visa in LB Karanta • Varčevanje • Ugodna posojila •
- SMS sporočila o stanju na računu • Brezplačno vodenje računa •

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Divizija Dolenjska

na mesto uvodnika Parkova nagradna anketa

Uroš Lubej

Dej še enkrat razmisli, no, sem rekel Meti, naši sodelavki za trženje, distribucijo, naročnine in še milijon drugih stvari nekega lepega majskega dne, ko mi je s svojim blazno resnim in hkrati zapeljivim pogledom predlagala, da naredimo anketo med našimi bralci. (Ta svoj vabeči pogled sicer uporablja sicer le takrat, kadar me hoče, trdoglavca, prepričati o kakšni svoji briljantni ideji. To je del njene metode "gverilkega marketinga", ki mi jo je predstavila na najinem prvem srečanju in je bila najbrž razlog, da sem ji ponudil delo prve tržnice pri reviji Park, to izjemno priložnost za vrtoglav uspeh v biznisu.) Dobila boš pet, šest odgovorov, pa še te ti bo poslal Šinigoj, ker ga bo strah, da ga drugač ne bo nihče omenil med najljubšimi pisci. Rajš pejt oglase rihlat, no, pa nalepke limat, pa kakšno kavo mi kdaj skuhej. Kakorkoli, vedel sem, da je ne bom tako enostavno odpravil. Meta je namreč, kot rečeno, gverilka, tista prava, poznokapitalistična, postmoderna teroristka. Naslednji dan je v službo prišla z malce krajšim krilom in malce bolj odprtim dekoltejem, in potem ste vi, drage bralke in spoštovani bralci, v junijski številki dobili prvo Parkovo veliko nagradno anketo.

Poglej ga, vraga, od naših zvestih naročnikov smo dobili natanko toliko vrnjenih anket, da je glavni štab tržnega sektorja ocenil rezultat kot vreden tega, da se naredi analiza po najmodernejših statističnih standardih, yeah.

Najbolj smo bili veseli tega, da ste naši bralci prav lepo enakomerno razporejeni med oba spola, skorajda natanko 50:50, kar se dobro sklada z načrti uredništva, da vpelje kontaktno rubriko ona: on, pa tudi psihološko svetovalnico za odnose med spoloma. Te želje ne zaplete dejstvo, da vas je skoraj polovica že poročenih ali pa ste kako drugače vezani na ljubljeno osebo. Laskalo nam je to, da ima več kot tri petine naših bralk in bralcev končano visokošolsko izobrazbo, nekaj deklet pa se lahko pohvali celo z magisterijem; punce pač hočejo iti do konca. Sicer pa lahko prevladujočo družino Parkovih bralk in bralcev uvrstimo v starostno skupino 20 do 35 let. Seveda je to zgolj prevladujoča skupina, kajti kot kažejo zelo zanesljivi rezultati ankete, nas berejo ljudje, stari od 15 do 70 let, večinoma pa smo iz bolj urbanih okolij, ni pa to pravilo.

Razveselilo nas je to, da poleg tistih, ki so vrnili ankete, Park večinoma prebirajo tudi njihove žene/možje (oziroma dekleta in fantje), pogosto pa kar cela družina. (Park, edini dolenski družinski časopis! Meta, to je pa nov gverilteroristični slogan zate.) Za naše oglaševalce bo zanimivo dejstvo, da vas je več kot polovica odgovorila, da Park prebirate od dva do tri dni, medtem ko je ostala polovica odgovorila, da ga bodisi berete prvi dan, ko ga dobite v roke, ali pa ga berete več kot tri, pa tja do deset dni. Natanko petdeset odstotkov vas meni, da je Park boljši, kot je bil v lanskem letu, 26 odstotkov trdi, da je Park enako dober, osem odstotkov pa misli, da je slabši.

Psihološki profil Parka bi izgledal takole: vsekakor drugačen kot karkoli drugega, dokaj sodoben in tudi intelektualen, morda celo nekoliko preveč zaprt za ožek krog ljudi. Poglobljen, vendar ne preveč, dokaj duhovit in prav povprečno objektivni, četudi še vedno zadovoljivo angažiran.

Ko smo vas vprašali, ali menite, da bi Park moral postati 14-dnevnik, vas je 40-odstotkov menilo, da ne, 32-odstotkov, da ja, ostalim pa je vseeno. V bran moškemu svetu moram povedati, da so proti 14-dnevniku predvsem dekleta. Kajti če bi gledali samo moško populacijo, bi bila za dvotednik polovica vprašanih, le petina pa bi bila proti temu. Je že res, kar pravijo raziskovalci ljubezenskega življenja: moški imamo radi spremembe in veliko frekvenco, ženske pa gotovost in počasnost. Bi se vas pa več kot polovica odločila za naročilo Parka, tudi če bi bil 14-dnevnik, ostali pa glede na vsebino. Le deset odstotkov vas trdi, da se ne bi naročilo ali kupovalo takega Parka.

Med rubrikami sta najbolj prepoznavna in tudi najbolj pogosto brana Potlač in Intervju, tretji je Uvodnik, le malo za njim pa so Park extreme, Strip in Fotopub. Ko ste s točkami od 1 do 5 ocenjevali naše pisce, sva se na prvem mestu enakovredno znašla s Tino Ban (zdaj veste, zakaj sem se lotil tega pisanja!). Naš vrli gospod Šinigoj je očitno vendarle premalokrat fotokopiral tole anketo, saj je za dobrih deset točk zgrešil prvo mesto. Sledijo Marijan Dovič, Dr. Novšek in Dante Kristan. Je pa Šini dobil največ glasov, ko smo bralce prosili, naj navedejo najljubšega avtorja, ampak to je manj pomembno. Skorajda nihče ni hotel odgovoriti na vprašanje, kateri pisci so po vašem mnenju najslabši. Namignem pa lahko, da je gospod Novšek tisti, ki pobira najbolj nasprotujoče si ocene.

Ko smo vas vpraševali, česa si želite v Parku, ste se največkrat odločili za lokalne teme, članke s področja subkultur in življenjskih slogov, zaposlovanja, socialnih vprašanj, izobraževanja, kulture, družbenih trendov, mode in celo znanosti. Nekateri ste si zaželeli, da bi v Parku imeli popoln kulturni napovednik dogajanja v mestu. Manj pa naj po prevladujočem mnenju pišemo o kriminalu, računalništvu, gospodarstvu, prehrani, spolnosti. Bomo videli.

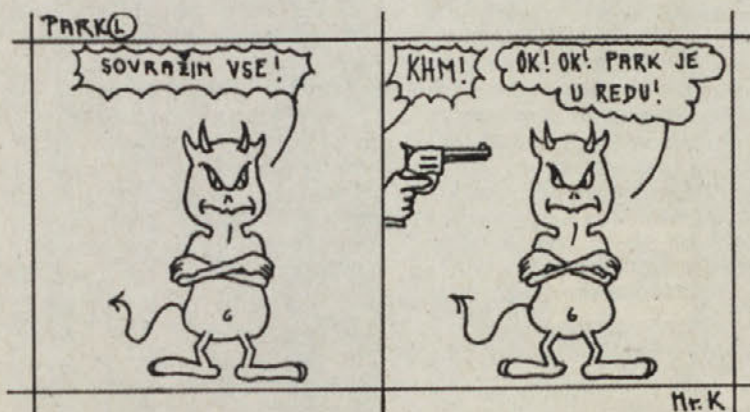
Nazadnje pa še o zunanji podobi Parka. Ko smo vas prosili, da na lestvici od 1 do 6 ocenite izgled Parka, smo dobili zelo solidno oceno 4,3. Naslovnice Parka so pozele lep uspeh, saj je 38-tim odstotkom naslovka zelo všeč, 36-tim odstotkom je naslovka všeč, vendar se jim zdi, da bi lahko bila še boljša, 22-tim odstotkom je naslovka kar všeč, le 4-odstotki osamljenih duš pa trdijo, da jim Parkove naslovke niso prav nič všeč.

Smo pa manjše presenečenje (ali pa tudi ne) doživeli pri vprašanju o zmanjšanju formata. Slaba polovica opredeljenih vas namreč meni, da je obstoječi fomat prevelik in da ne bi imeli nič proti temu, da se ga zmanjša. No, 40-tim odstotkov se zdi velik fomat ravno pravi, pri čemer si ne morem pomagati, da ne bi omenil, da so ti odstotki pri dekletih skorajda obrnjeni. Punce si želijo velikega formata. Pa naj še kdo trdi, da velikost ni pomembna!

Za konec pa še nekaj vaših komentarjev: "Všeč mi je, da ima tudi Novo mesto svoj 'cajtnj'!" "Ste kar posrečeni!" "Le tako naprej fantje in dekleta! Bodite pridni in domiselni!" "Napišite kaj o filozofiji novih gibanj, antiglobalistih in teroristih!" "Še naprej bodite angažirani, saj je vedno lahko bolje, kot je bilo doslej!" "Želim si pisanja o nadzoru nad spoštovanjem vrednost. Poglobite se v stvari, ne žalite ljudi, ne bodite za trenutno rabo!" "Šini, v vsakem Parku vsaj enkrat omeniš svoje prvoborstvo, posveti se raje čemu drugemu." "Vaša obravnava Mestne občine Novo mesto je zelo subjektivna in enostranska!" "Manjkajo odmevi in komentarji, pa tudi iz ostalih regij morate pridobiti dopisnike!" "Ukinite ga!"

Parkovo anketo lahko še vedno izpolnite na medmrežju: www.park-on.net.

Nagrajenke in nagrajenci naše nagradne ankete so objavljeni na strani 22. Naslednja številka Parka, v kateri bomo kljub naši trmoglavosti skušali upoštevati čim več vaših želja, bo izšla v drugi polovici septembra.

kazalo

M E S T O
Janez Lamovšek: Opozicija graja, oblast pa
z a d o v o l j n a
Gregor Macedoni: Občinska razprodaja televizije
i n p r o s t o r o v
Petra Ostanek: Rešitev brez upoštevanja
o b č i n s k e g a o d l o k a
Davorin Gazvoda: Pomen reke in zelenih pasov v
m e s t i h
Boris Blaić: Predmet poželenja
V ringu: sprašuje Uroš Lubej, odgovarja Gregor
M a c e d o n i
Tomaž Levičar: Terapija podgorskega turizma
Janez Lamovšek: Volitve 2002: Pohanje se
n a d a l j u j e

4-5

6-7

8-9

11

A N T I K U L T U R A
Fotopub: Fotografska izkušnja
Dante Kristan: Hilflösigkeit

12-13

I N T E R V J U
Barica Smole: Damijan Šinigoj

14-15

P R E Ž I V E T J E
Samir Sarajlić: Ubijalec Aspartam
Maja Novak: Kako napisati prošnjo
Boris Blaić: Parkiraj in prestopi v Novem mestu

16-17

Š P O R T
Jernej Gregorčič: KK Krka - obeti za prihajajočo
s e z o n o

17

K U L T U M
Diametrale: Tina Ban, Andreja Kopač: novomeško
k u l t u r n o (n e) d o g a j a n j e
Klemen Pisk: Gogorenjec v Dubrovniku
I n t e r v j u : B r a n k o J o r d a n
F o t o z g o d b e
R e c e n z i j e

18-19

20-23

p a r k e X t r e m e

24

STRIP: Dr. Novšek in Mr. K:
E n o t a P o t l a č

25

POTLAČ, LOKALNO TROBILO

26

N A G R A D N A
K R I Ž A N K A

27

park:kolofon

regionalni mesečnik
številka 9 - 10, letnik 5
julij - avgust 2002
ISSN 1408-7189

Naslov uredništva: Park
Prešernov trg 8
8000 Novo mesto

e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Telefon: 07 393 08 12

Trženje, naročila, distribucija:
Marjeta Kocjan
gsm: 031 854 421, tel: 07 393 08 12,
marjeta.kocjan@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej
urednik fotografije: Boštjan Pucelj

uredništvo: Tina Ban, Marijan Dovič, Iztok Kovačič,
Petra Ostanek, Damir Skenderović,
Damijan Šinigoj

oblikovanje in prelom: Igor Ajdišek
naslovnica: Iztok Kovačič, foto: Gregor Bernard
ilustracije: Iztok Kovačič
lektorica: Nina Štampohar

filmi: Špes Grafika
tisk: Tiskarstvo Opara
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov - DNS
izdajatelj: Založba Goga
direktor Založbe: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročniki (tiskne osebe) imajo 10% popust, dijaki, študentje, vojski, upokojeanci, državljani na porodniškem dopustu in brezposelni pa 15% popust. Naročnina velja od tekoče številke do prvega preklapa, odpovedi pa veljajo od naslednjega obračunskega obdobja. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letnisko dostavo 40 EUR.

Ocena štiriletnega obdobja: opozicija graja, oblast pa zadovoljna

Janez Lamovšek

Naravno je, da se pred volitvami v ospredje postavlja ocena dela tekoče oblasti in samooceena strank ter neodvisnih list. Na ta način se, poleg ugotovitve uspešnosti vodenja občine, volilcem podajajo razlogi za voljenje kandidatov posameznih strank in neodvisnih list v mestni svet in na najvišje mesto lokalnih volitev, na mesto župana. Jasno je tudi, da sta ob tem samohvaljenje in grajanje političnih nasprotnikov - predvsem tistih na oblasti - na prvem mestu. Na drugem pa samokritika in le redko: priznanje nasprotnikom. To je bilo moč ugotoviti tudi iz pogovorov s predstavniki strank in neodvisnih list iz novomeške občine - vprašali smo jih po oceni dela župana, občinske uprave in občinskega sveta, a vendar tudi največje kritike niso označile delo oblasti s "slabo", "porazno", "neumno", temveč kvečjemu z "ne najboljšo", "precej neusklajeno" ter "ni uspešno" itn. Pljivanja vseporek nismo zasledili. Morda zaradi lokalne ravni in človeškosti naših lokalnih veljavok.

Človekost se je nemara izrazila že s tem, da opozicijski politiki na župana dr. Antona Starca kot človeka niso imeli pripomb oziroma so ga celo označili za "dobrega človeka", ki se je trudil prek svojih zmoglosti, da pa je funkcija župana pešala ravno zaradi njegovega slabega zdravstvenega stanja, o katerem naj bi po podpisani izjavi sicer poročal. Župana tako označujejo za vodilnega in ugotavljajo, da v Novem mestu ni glave, da to delo zahteva čelga človeka, takega, ki bi znal nastopiti bolj odločno in samostojno. "Župan kot župan vidi seje občinskega sveta po kopitu, glavno vlogo pa igra direktorica občinske uprave Mojca Novak", je izjavil glavni tajnik SNS Matjaž Engel. Drugi zopet pravijo, da je župan v šahu zaradi štirih podžupanov, za katere se ne ve, za kaj so zadolženi. "Ni poročila o delu podžupanov", je povedal predsednik občinskega odbora SDS Miloš Dular. Tudi Robi Judež z Liste za Dolenjsko opozarja na "funkcijo podžupanov, kjer se ta podvaja s sekretarji. Ni prave razmejitve odgovornosti med podžupani in sekretarji, zato so v takšni situaciji, kot je sedaj, eni ali drugi odveč".

Direktorica občinske uprave (OU) Mojca Novak, ki je sedaj ena izmed možnih kandidatk LDS za župana, ocenjuje svoje delo kot uspešno. "Vsaka stvar bi bila lahko še boljša." Ob tem pravi, da je mesto direktorja OU odgovorna, strokovna funkcija, da je treba delati hitro, učinkovito, transparentno. "Celoten program je v večini realiziran, veliko stvari pa je še za postoriti." Dodaja še, da ji je župan dal določena pooblastila in da se je trudila po svojih najboljših močeh. Predstavniki koalicijskih strank OU seveda ne kritizirajo, kvečjemu pohvalijo in nimajo večjih pripomb. Predsednik občinskega odbora ZLSD Igor Perhaj pa si sicer želi malo več pristojnosti posameznih sekretariatov, racionalnega upravljanja (varčevanja) z denarjem pri investicijski ter več iniciative in inovativnosti. Ob tem velja dodati ugotovitve podžupanje Martine Vrhovnik (SL): "Ugotavljam, da je občinska uprava realizirala program dela občinskega sveta za pretekla leta in razporenila načrte občinske uprave, prav tako pa nudila strokovno podporo in pripravljala ustrezne predloge za odločanje županu in občinskemu svetu." Poleg tega se je proračun občine v zadnjih štirih letih povečal za 1478 € iz 3,5 mio na 4,9 mio. Vrhovnikova v dokaz dobrega delovanja OU omembra tudi certifikat kakovosti ISO-9002, ki ga je kot prva slovenska občina prejela mestna občina Novo mesto marca letos, pomeni pa potrdilo o izvajanju upravnih, strokovnih in organizacijskih postopkov OU v skladu z zakonom o lokalni samoupravi. Pohvali se v tem smislu pridružuje tudi Robi Judež, ki poleg Vrhovnikove in sekretarja MO LDS Slavka Gegića še edini omembra ta certifikat.

Drugi problem, ki ga navajajo, je cestna infrastruktura. "Z avtocesto se premika počasneje, kot je bilo predvideno, drugi most čez reko Krko, kot so obljubili, ni bil nič", pravi Smrketova. "Boli kot avtocesta, je težava z lokalnimi cestami, ki je npr obvoznica", trdi Dular. Poleg tega so svetniki omenjali še komunalo, ki "je mogoče boljša, cenejša pa zagotovo ni" oziroma so cene komunalnih storitev "grozljivo povečale". Tudi s selitvijo občine na Rotovž, ki je obljuba že od časa Koncilije, ni bilo nič.

nujno nevmešavanje koalicijskih strank v strokovne zadeve OU. Poleg tega predlaga preveritev delovanja nekaterih javnih zavodov, ki ne delujejo tako kot bi ob denarju, ki ga dobijo za svoje delovanje, morali. Sicer jih ne želi imenovati, a najverjetneje med drugimi meri na KC Janeza Trdine. V prihodnosti računa na popolno transparentnost razdelitve denarja iz proračuna in natančno postavitev kriterijev za to razdelitev, od katerih se potem ne odstopa. Kar Judež še pogrša, je "dolenjski lobi na ravni države. Župan je prvi poklican, da naredi odločen in jasni korak proti temu!"

Birokratstvo občinski upravi očita predstavnica obrtnikov in podjetnikov Darinka Smrke, ki trdi, da bi morali biti pri pridobivanju stavbnih zemljišč bolj podjetniški. Tudi Engel se s podjetniško žilico pridružuje Smrketovi ko pravi, da bi po tržni logiki televizijo Vaš kanal morali takoj prodati, saj je vredna mnogo več kot je bila pred leti, in v zameno opremiti novo šolo v Mrzli dolini. Ta je po nekaj letih mrtvega gradbišča končno dograjena.

Da so nekateri programi slabo pripravljeni, se vidi po sekretariatih, pravi Engel. "Šepa sociala, komunala, zemljišča, prostor." O slednjem se strinja večina. Na primer Smrketova: "Velikokrat smo odločitve sprejemali pod pritiskom, kajti prostorski dokumenti niso bili izdelani pravočasno." ali Tone Škerlj iz Društva Novo mesto: "Manjka kreativnosti na področju urejanja in koordiniranja s prostorom." in zopet Engel: "Včasih smo glasovali o parcelah, za katere sploh nismo vedeli, kje so."

Kritika leti tudi na zaposlene v upravi v smislu znanja, ki ga posedujejo. Tako Dular: "Na nekatera mesta v upravi so prišli ljudje brez primerne izobrazbe." In Smrketova: "V OU so tudi taki, ki nimajo pravih izkušenj. Problem uprave je v tem, da imajo en kup mladih ljudi, ki bodo sicer zagotovo boljši, toda omogočiti jim je treba dodatno izobraževanje, prakso v gospodarstvu." O tem pa tudi župan: "Velika težava je sestavitvi OU, saj je plačla zelo majhna, ni interesantna... Tudi moja plača je najnižja v tem obdobju mojega življenja." Glede na to pa je zanimiva izjava predsednika občinskega odbora NSi Alojza Župančiča, ki pravi, da "ne zagotavljajo dovolj proračunskih dohodkov. Večina dohodkov se porabi za plače in delo uprave (profesionalci namreč "kosta")".

Če se zdaj nekoliko osredotočimo na nekatere projekte, ki so se ali se še izvajajo v tem mandatu, je največ pritožb nad mestnim potniškim prometom, ki da je predrag in obenem neučinkovit. "Smo za mestni potniški promet, vendar v manjši obliki - naj iz malega raste veliko", pravi Dular. Nezaodvoljni s postopki koncesionarja so tudi na občini. Vodja kabineta župana Slavko Gegić pravi, da je koncesionar s pogodbo zavezan, da bo zadovoljivo deloval tudi na področju marketinga. Pa ni. Zato so razmišljali tudi o prekinitvi pogodbe. Racionalizacija pa vendar poteka že od vsega začetka in stvari se počasi premikajo na bolje: število potnikov počasi narašča, cenik je prilagojen posameznim skupinam uporabnikov, prilagajanje MPP pa bo še potekalo tekom let. "Cena mestnega prometa bi lahko bila bistveno višja, lahko pa seveda tudi nižja", dodaja Gegić.

Drugi problem, ki ga navajajo, je cestna infrastruktura. "Z avtocesto se premika počasneje, kot je bilo predvideno, drugi most čez reko Krko, kot so obljubili, ni bil nič", pravi Smrketova. "Boli kot avtocesta, je težava z lokalnimi cestami, ki je npr obvoznica", trdi Dular. Poleg tega so svetniki omenjali še komunalo, ki "je mogoče boljša, cenejša pa zagotovo ni" oziroma so cene komunalnih storitev "grozljivo povečale". Tudi s selitvijo občine na Rotovž, ki je obljuba že od časa Koncilije, ni bilo nič.

Ob vsem tem pa se delijo tudi mnenja glede novih investicij. Za Župančiča je problem ta, da ni denarja za nove investicije. Pravi, da niso začeli z nobenimi novimi projekti in končujejo še projekte iz prejšnjega mandata. Na drugi strani pa Gegić odgovarja, da je bil prenos obveznosti v ta mandat velik, zdaj pa se bo krepko zmanjšal. S tem, da nekatere obveznosti po pogodbi zapadejo v plačilo pozneje, razlika je v tem, da smo zaključili s tistimi stvarmi, ki so jih v prejšnjem mandatu pustili odprte in zavožene, v tem da se investicije niso zrcalile v proračunu. V proračunu 2003 je stvar popolnoma jasna. Tudi Engel se pridružuje temu, ko pravi, da "bi se dalo še marsikatero stvari, ki so bile obljubljene v prejšnji kampanji, izpeljati, če ne bi bila občina zadolžena še od mandata Koncilije".

Naj zdaj omenimo še stvari, ki so bile izrecno pohvaljene z ene in druge strani. Kot prva je to županova obljuba, da bo voda pretlekla v vsako krajevno skupnost, kar se bo zgodilo prav kmalu. Potem je tu rešena delitvena bilanca z novonastalimi občinami. Pa premik z Narodnim domom in nenadno še sprejete regionalnega razvojnega programa, "ki bo omogočal, da se Novo mesto uveljavi kot regijsko središče na vseh področjih ter da bo Mestna občina lahko konkurirala na sredstva iz EU za svoje projekte", kot pravi Vrhovnikova. Vse pa veseli, da so ob pomembnih odločitvah - in to je že stvar ocene dela občinskega sveta - stopili skupaj in da - kot je dejal svetnik DeSUS Ivan V. Štebajl - "kadar gre za pomembne stvari za občane, pozabljamo na strankarsko usmeritev". Takšni sta na primer dolgotrajne občinskega praznika in sprejete lokacijskega načrta in investicijskega programa za projekt CeROD - Regijski center za ravnanje z odpadki Dolenjske, "ki je največji zalogaj do sedaj, vendar je ob tem, da ustreza okoljevarstvenim kriterijem za par desetletno obdobje, pomemben tudi regijsko, za povezovanje občin", je povedal Gegić.

Z zadnjim smo torej že prešli na oceno dela občinskega sveta, ki se od svetnika do svetnika pravzaprav ne razlikuje dosti, če na ocene gledamo samo formalno, ne pa tudi na njihove posamezne točke pogleda. Ocene se namreč glasijo, da je svet obravnaval pomembne vsebine, da je sprejel vrsto odlokov, da pa se veliko svetnikov - misli se seveda največkrat na politične nasprotnike - ne poglobi zadosti v predlagane odloke, da premalo resno vzamejo stvari in da je veliko primerov odstopnosti. Če podamo le dve kratki, vsebinsko nasprotni si oceni: "Koalicija dela kar solidno", pravi Perhaj, Dular pa zaključuje: "razen neumnosti koalicije". Naj navedem še nekaj ocen za boljši vpogled: Škerlj: "Dostikrat je svet zatajil zaradi glasovnega stroja. Koalicija je bila namreč večja, močnejša. Naj bo to pripomba na ureditev v lokalni samoupravi, kjer je preveč strankarske politike." Zopet Judež: "Lahko bi se večkrat razdelili na dve področji: glede strokovnosti, ne po politični pripadnosti." Še Perhaj: "Prisluhniti je treba strokovnjakom z izkušnjami." Ter Engel: "Ena tretjina svetnikov preberemo gradivo. So pa svetniki, ki glasujejo a priori proti, ker so a priori proti." In Smrketova: "Včasih se mi zdi, da smo premalo kritični, premalo angažirani. Ravno zaradi tega, ker se je vedelo, da je koalicija že v naprej zmenila." Naj nazadnje spregovorijo še župan dr. Anton Starc: "Mestnemu svetu bi dal največjo oceno, ki je možna. Kakorkoli pa kdo gleda na delo mojega mandata, sem zelo veliko energije vložil in z veliko težavo vodil to zadevo. Mislim, da nekih prevelikih neumnosti vendarle nismo delali".

Občinska razprodaja televizije in prostorov

Gregor Macedonij

Občinski svet Mestne občine Novo mesto je na seji 7.3.2002 sprejel sklep o soglasju k odprodaji določenega stvarnega in finančnega premoženja. Pri odprodaji finančnega premoženja je predvsem vprašljiva prodaja kapitalskega deleža TV Novo mesto in pa način prodaje le tega. Druga zadeva, ki bode v oči, pa je prodaja prostorov na lokaciji Kulturnega centra Janeza Trdine. Prodaja teh prostorov sedanjim najemnikom (Zavod za šolstvo in VŠUP) ni sporna, je pa način prodaje po v javnosti dostopnih podatkih popolna neznanka. In ravno nedorečenost načina izvedbe omenjenih prodaj je glavna sporna točka. Tudi če so bili predlagatelji dobronamerni, nas bode o tem sila težko prepričali, saj bi to dobronamernost lahko natančneje opredelili. Pa pogledimo oba primera vsakega zase.

Televizija Novo mesto, d.o.o., ima status nekomercialnega regionalnega programa, ki ga izvaja pod imenom Vaš kanal. Televizija je za Občino razmeroma nezahtevna kapitalaska naložba, saj za razliko od številnih drugih javnih zavodov ali podjetij ne zahteva denarja iz proračuna za osnovno obratovanje (plače, materialni stroški,...). Edini finančni prispevek Občine Televiziji je sofinanciranje lokalnega informativnega programa. Zanimivi so tudi podatki, ki povedo, da se je izguba podjetja izpred treh let spremenila v dobiček, finančna realizacija pa se je povečala za trikrat. TV Novo mesto se lahko pohvali z izredno veliko gledanostjo. Tako je Mediana marca 2002 namerila kar 61% gledanost.

Zakaj Mestna občina ne vidi več interesa v lastništvu 64,27% deleža lokalne televizije? To vprašanje je še posebej smiselno, kar je Občina prišla do sedanjega deleža lastništva TV Novo mesto po nakupu od zavarovalnice Tilia (kupnina je leta 1998 znašala 31 milijonov sit), ki ji je delež prodala predvsem v smislu zaščite javnega interesa, ki ga mora izvajati Mestna občina tudi po določilih Zakona o lokalni samoupravi. Ta namreč v členu, ki opredeljuje dodatne pogoje, ki jih morajo za razliko od občin izpolnjevati mestne občine, navaja tudi pogoj "lokalnih RTV postaj in tiska". Gre torej za enako nalogo kot je izvajanje komunalnih, stanovanjskih in drugih nalog, za katere imajo občine svoje javne službe ali kapitalске deleže v podjetjih ali pa podeljujejo koncesije. Ob dejstvu da ima Mestna občina večinski kapitalski delež v TV Novo mesto, je zelo smiselno vprašanje, zakaj se odpoveduje svoji zakonski funkciji in kako misli po odprodaji deleža zagotavljati javni interes na področju lokalne televizijske produkcije, pri kateri je najpomembnejši lokalni informativni program.

Analitični pristopi nam torej ne ponujajo razloga, zakaj bi bilo potrebno prodati lokalno televizijo. Celo nasprotno. Samo poslovanje podjetja in poslanstvo mestne občine govorita v prid ohranitvi lastništva. Zato se je potrebno vprašati drugače. Ali Mestna občina zgolj potrebuje denar in je delež televizije "vroč kostanj", ki ga je mogoče dobro prodati? Izključna cena za celoten delež je kar 100 milijonov sit. Dejstvo, da Občina potrebuje več denarja, kot ga ima na razpolago, ni presenetljivo, posebno če vemo, da ima Mestna občina v zadnjih 5 letih zelo veliko investiral, možnosti zadolževanja pa so zakonsko omejene. Vendar je pri pridobitvi denarja s prodajo nadzornega večinskega deleža nekaj v nasprotju z logiko. Tisti, ki je pripravljen plačati visoko ceno, ga prav gotovo ne zanima nekomercialni regionalni program, ampak najverjetneje zgolj frekvenca na Trdinovem vrhu. In tu

se znajde Občina v primežu: če želi veliko zaslužiti, bo ravnala v nasprotju s svojim poslanstvom (ki je navsezadnje tudi zakonsko opredeljeno) in ki od nje zahteva, da zagotavlja tudi lokalni televizijski informativni program. Situacija prav gotovo zahteva

pooblastilo Občinskega sveta ni zaslediti, da bi bil ob prodaji podan kakšen pogoj, ki ga mora vsebovati prodajna pogodba. Gre namreč za izjemno pomembno lokacijo osrednje kulturne ustanove in najmanj, kar bi lahko občani pričakovali, je pogoj, da

Smiselno je vprašanje, zakaj se Občina odpoveduje svoji zakonski funkciji in kako misli po odprodaji deleža zagotavljati javni interes na področju lokalne televizijske produkcije, pri kateri je najpomembnejši lokalni informativni program.

od odgovornih nekaj razsvetljenosti. Da odločanje v takšnih primerih ni enostavno, smo videli tudi na državni ravni ob prodaji deleža največje slovenske banke, NLB. Ampak država ni takoj prodala večinskega nadzornega deleža in je postavila novemu strateškemu lastniku veliko pogojev za zaščito tj., "nacionalnih interesov". Pa imamo še vedno široko paletto skeptikov, ki dvomijo o pravilnosti odločitve države. Zakaj torej člani novomeškega Občinskega sveta niso postavili bolj stroge pogoje, ki bi kljub zmanjšanju kapitalskega deleža Občine (to bi morda celo morali storiti zaradi Zakona o medijih) zagotovili ohranitev javnih "lokalnih" interesov. Za to bi morali skrbeti vsi; tako

ima v primeru prodaje prostorov s strani sedanjih kupcev Občina predkupno pravico za odkup teh prostorov nazaj in seveda po enaki ceni, kot jih bo sedaj prodala (ne smemo pozabiti, da ne gre za optimalno prodajo z javnim razpisom). Če bi želeli iti še malo bolj v globino, bi lahko rekli, da gre za malo čudne transakcije, saj je Občina v zadnjih letih namenila kar nekaj dotacij Visoki šoli za upravljanje in poslovanje. Sedaj gre denar nazaj na občino, šola pa bo dobila nepremičnino v last. To, da občina zagotavlja pogoje za delovanje visokega šolstva v Novem mestu, ni sporno, ni pa jasno, zakaj ni Občina dala prostorov Visoki šoli kot ustanovitveni delež. Tako bi bilo jasno, da ti prostori ne bodo nikoli

FOTO: BOŠTAN PUČELJ

predlagatelji iz občinske uprave, kot odločevalci in varuhi premoženja občine v Občinskem svetu.

Da pa se odločitve velikokrat sprejemajo premalo domišljeno in da javnosti dostopno gradivo ne vsebuje podrobnosti, o katerih se pogovarja neke druge, kaže tudi pooblastilo Občinskega sveta, da se prodaja del prostorov v KC Janez Trdina. Gre za prodajo prostorov sedanjima najemnikoma, in sicer Zavodu za šolstvo in Visoki šoli za upravljanje. Obe instituciji sta sicer izvajalca javnih funkcij oz. dela nacionalnega programa visokega šolstva, vendar v

odtujeni javni uporabi. Oba primera, tako prodaja kapitalskega deleža v TV Novo mesto kot prodaja prostorov v KC Janeza Trdine, kažeta da se osrednje odločitve ne sprejemajo v Občinskem svetu, ampak da udobna večina sedanjih občinskih koalicij omogoča, da kroji vodenje Občine po svoje. Jeseni, pred občinskimi volitvami, bi morali občani od odgovornih zahtevati kar nekaj odgovorov. Postavlja se vprašanje, ali bomo znali kaj vprašati, saj morda kmalu ne bo več medijev z lokalnim informativnim programom.

fotopub com

Poletna fotografska delavnica // Ljetna fotografska radiona // Summer Photo Workshop // Die Sommerfotografieschule www.fotopub.com

Vojna pa še kar traja

Barica Smole

Imate smrtnega sovražnika in ste v srcu morilec ali morilka, ki bi ga hoteli odstraniti po receptu najbolj krvoločnih zastrupilcev v zgodovini? Pa si ne upate po strihniti? Naj vam izdam pot: samo v prvo prodajalno s kmetijskimi izdelki stopite in si kupite kakšen herbicid ali pesticid.

Za začetek vam priporočajo olje folidol. Vsebuje paration, organofosforni insekticid, ki pomori vse živo: mušice, pikapolonice, ptice, deževnike, čebele, kar hočete. Če je vaša osovražena oseba moški (predpostavljam, da nekoliko težji) bi zadostovalo največ 04 g tega strupa, če pa je ženska, pa že 0,25 g. V litru tega olja (za približno jurja) ga je 200 g in sami lahko preračunate, za koliko ljudi vam bo zadostoval. In ne skrbite, da bi vas dobili, saj v Sloveniji uvozijo letno 10 ton koncentriranega parathiona. Ob tej količini vas je torej nemogoče odkriti. Resda bo vaš sovražnik umiral dolgo in v mukah (kot čebele, mušice in kar je še take golazni), a rezultat bo prav morilski. Strup so namreč iznašli mojstri bojevanja in za njegoviimi posledicami so umirali še tisoči v prvi svetovni vojni, pa v kakšni drugi tudi. Da so ti strupi učinkoviti še danes, dokazuje kar nekaj samomorov iz naše okolice, pomotoma popiti pripravki pa so spravili na oni svet tudi že nekaj nesrečnežev.

Se vam zdi, da je vojna že daleč? O ne, na vašem krožniku je in v vaši ljubi škodli za sadje. V svetlečih se povoščenih jabolkih iz hipermarketa, v solati, ki kupite in v rjej ne najdete niti enega požika in mušice, pa v sladkih jagodah, za katere vam zatrjujejo, da niso bile niti enkrat škropljene in vabljivih breskvah ter še v čem.

Hrana se ne prideluje več le zato, da ne bi bilo lakote, ampak tudi zato, ker se z njo da mastno služiti in to v cel verigi - od pridelovalcev do predelovalcev in prodajalcev. Samo potrošnik je lahko tisti, ki se upre lepemu videzu, embalaži... In le s pritiskom (saj veste, najmočnejši je tisti na denarnico) lahko doseže, da se bodo do njega oz. njegovega denarja obnašali bolj pošteno. Pogledjte kdaj v sadovnjake, pa na polja koruze, žit, krompirja. Še bolje bo, če jih povohate - še tam, kjer zatrjujejo, da pridelujejo biološko neoporečno hrano, kdaj močno smrdi. To ve še pes moje sestre, ki niti pod razno ne je pasjih konzerv in kupljenih piškotov. Pa se vrnimo k našemu zlatemu krompirčku. Tega zadnjega ne škropijo le z insekticidi in fungicidi, ampak ga pred izkopom poškopijo še s strupi, ki uničijo zelene nadzemске dele. To zadnje je pa že "tu mac" in prav nobenega resnega opravičila ni za to (razen lenobe, da ni treba kositi krompirjevke). Če

boste morebiti tako tečni, da boste vprašali, vam bodo "strokovnjaki" odgovorili, da to gomoljem ne škodi. Morda res ne v veliki meri, ampak v zemlji pa ostane, a ne? Za naslednje letine, ko bodo gomoljski pridno vsrkavali insekticide, hebicide, fungicide.

Čisto na kratko: večina herbicidov (to je tisto proti plevelu) so hormonski disruptorji, ki posredno povzročajo rakava obolenja. Če uničujejo vse živo, uničijo tudi bakterije in zemlja ne more več roditi. Fungicidi (proti plesni in podobnemu) škodijo deževnikom in glivicam v zemlji. Ugotovljeno je, da pri človeku povzročajo mutagene in genotoksične učinke in torej tudi raka. Insekticidi v zemlji uničujejo razkrojevalce organskih snovi, torej ovirajo naravno kroženje snovi, pri človeku pa poškodujejo žčvečve.

Poglejmo, kaj je konec maja Kmetijski inštitut svetoval pridelovalcem sadja, vinogradnikom in pridelovalcem krompirja in žit. V njihovem obvestilu je naštetih za sadjarje 26 fungicidov in insekticidov, za vinogradnike 14, za pridelovalce žit 7, za krompirjevece pa 6. Ni vrag, da med to množico ne bi bilo kaj smrtno strupenega. In kolikor poznam škroplilce, se niti dobro ne spoznajo na dokaj zahtevne navedke o odmerkih.

Trgovci z novci na račun pogoltnosti in želje za lep in dober pridelek, ki bo spet rodil novce, torej trgujejo z zdravjem. Prepričevali vas bodo, da vsaj pri nas tega ne počnemo. Za to silko pa bo nikoli dokazljiva bolelevnost, težave nosečnic, novorojenčev, mladostnikov, čez mnoga leta (morda) dokazana škoda za okolje (prst, živalstvo, vodo...).

In pri tem še sploh nismo povedali, kaj vsebujejo prehrabneni izdelki, ki jih tudi moramo kupovati in o tistem, s čemer hranijo živali. Morda bi se pri kemiji morali učiti o tistem, kar v drobnem tisku piše med sestavinami. In večkrat brati članke gospoda Komata in drugih poznavalcev.

Vsi strupi, o katerih pišem tokrat, delujejo naravnost ali po ovinkih. Fitofarmaceutska sredstva, dragi moji, so večinoma bojni strupi. Malo po malo jih vnašamo vase, v svoje otroke, najdražje, v upanju, da jim nudimo kvaliteto hrano.

Vojna pa še kar traja. Tokrat to ni vojna s plinskimi maskami v bojnih jarkih, ampak vojna za novce. Samo mrtvi ne ležijo na kupih. V njihovih smrtnicah so navedeni "naravni" vzroki smrti. Saj veste, rak in podobno. Če se sploh še rodijo. To pa je druga zgodba. Zaenkrat premislite samo o tej.

FOTO: BOŠTAN PUČELJ

Prenova stare porodnišnice za potrebe upravne enote

Rešitev brez upoštevanja občinskega odloka

Petra Ostanek

Pri prenovi stare porodnišnice za potrebe novomeške upravne enote se je vladin servis skupnih služb namesto za natečaj odločil za javno naročilo za izdelavo projektne dokumentacije. To je storil kljub odloku o ureditvenem načrtu Novega trga v Novem mestu, ki za to stavbo določa, da se prenova obstoječih fasad, preoblikovanje prizidkov in arhitekturna rešitev dobi na javnem natečaju.

Strokovnjaki prepričujejo državo in občine, da je pri javnih naročilih projektov (pri stavbah javnega značaja) nujno izvesti natečaj. Pomembnejši posegi v prostor sooblikujejo okolje v tolikšni meri, da je za njih potrebna javna preveritev.

V Sloveniji obstaja temeljni konflikt med stroko in dejanskim urejanjem prostora. Inženirska zbornica Slovenije (IZS) in njena sekcija arhitektov, urbanistov in krajinskih arhitektov vedno znova prepričujejo državo in občine kot naročnike, da je pri javnih naročilih projektov (pri stavbah javnega značaja) nujno izvesti natečaj, ki ponudi izbiro med različnimi arhitekturnimi rešitvami, med katerimi stroka izbere tisto, ki je najbolj kvalitetna. Zastopanje javnega in strokovnega interesa je pomembno tudi zato, ker gre za družbena sredstva, cilj pri razpolaganju z njimi pa je preudarno ravnanje. Pomembnejši posegi v prostor sooblikujejo naše skupno okolje v tolikšni meri, da je za njih potrebna javna preveritev.

Področje oddaje javnih naročil ureja zakon o javnih naročilih iz leta 2000. Pobožne želje IZS-ja so, da bi zakon obvezoval naročnike (uporabnike državnega proračuna), da pri večjih oddajah gradenj vedno uporabljajo instrument javnega natečaja. Tega pa v zakonu ni, zato se javna naročila za oddajo građenj velikokrat izvajajo neposredno - z oddajo naročila za izdelavo projektne dokumentacije za gradnjo. Zakon določa merila za ocenitev ponudb: ekonomsko najugodnejša ponudba (iz več meril: tekoči stroški, stroškovna učinkovitost, kakovost, estetske in funkcionalne lastnosti, cena ...) ali najnižja cena, ki je v večini primerov edino merilo. Pri oddaji javnih naročil za nabavo blaga tak način verjetno ni sporen, pri arhitekturnih posegih, kjer ponudniku ni treba predložiti niti orisa rešitve, ki bi jo predlagal in je njegova kvaliteta domnevno razvidna iz tega, ali je v zadnjih letih pravočasno oddajal projekte (in mora predložiti tudi potrdila naročnikov), pa je to s strokovnega stališča nesprejemljivo. Na tak način se zagotovo pridobi najcenejšega ponudnika, njegova strokovna kvaliteta je manj pomembna in nikogar ne zanima, kako bo oblikoval naše skupno okolje.

Tudi v Novem mestu se je pri prenovi stare porodnišnice za potrebe novomeške upravne enote vladin servis skupnih služb namesto za natečaj odločil za javno naročilo za izdelavo projektne dokumentacije, kljub odloku o ureditvenem načrtu Novega trga v Novem mestu (v območje obravnave je uvrščena tudi stara porodnišnica), ki v urbanistično-arhitekturnih pogojih za objekte za to stavbo določa: "prenova obstoječih fasad, preoblikovanje prizidkov, arhitekturna rešitev se pridobi na javnem natečaju". Ureditveni načrt je bil sprejet leta 1994, še vedno velja in je kot tak zakonsko obvezujoč, država pa se za občinske odloke očitno ne zmeri. Čeprav v javnem naročilu za izdelavo dokumentacije za prenovu stare porodnišnice selektivno uporablja določilo tega odloka o ohranjanju vertikalnega in horizontalnega gabarita stavbe.) Stara porodnišnica je kljub arhitekturni neizjemnosti zaradi svojega položaja eden najbolj zanimivih in kvalitetnih prostorov v mestu; zaradi spremembe Novega trga v parkirišče bi plato pred njo lahko prevzel funkcijo trga, park ob njej pa postal napoved in povezava proti Krki in na predvideno sprehajališče na Šancah. Stara porodnišnica je v mestu ena redkih javnih stavb, ki ima pogled na reko, edina, ki stoji v parku in je zaznamovana z zelo pomembnim zgodovinskim spominom, zato je skupaj z okolico eden najpomembnejših mestnih prostorov, za katere je javni interes, da so kvalitetno oblikovani. Občina je v odlok poskušala vnesti pomembnost tako oblikovanega območja, ki je

FOTO: PETRA OSTANEK

S prispevkom Davorina Gazvode nadaljujemo serijo prispevkov, ki so bili predstavljeni na simpoziju Novo mesto - odsev Krke. Simpozij je zasnovala in vodila Sandra H. Grum.

Podrobnosti tudi na www.zglozba-goga.si/odsev.

Davorin Gazvoda

Rečni prostor v mestih je danes v številnih primerih zaščiten iz različnih razlogov. Prvi razlog je kulturno-zgodovinska vrednost preoblikovanega rečnega prostora, v katerem se kopičijo zgodovinske plasti, nizajo številne arhitekture in prenašajo družbeni pomeni tega prostora. Pogosto je rečni prostor zavarovan kot del mestnih historičnih jeder ali pa so v njem značilni in zavarovani objekti.

Plečnikove tržnice v Ljubljani so zavarovan kulturni spomenik. Poleg dejstva, da gre za kvalitetno arhitekturo, je privlačna arhitektova ideja, da postavi ribarnico v tržnici tik nad rečno gladino.

Tudi Plečnikova "špica" je zavarovana kot arhitekturni spomenik. Danes bi za takšno betonsko ureditev že v fazi pridobivanja lokacijskega dovoljenja težko dobili potrebna soglasja naravovarstvenikov. V času nastanka "kultiviranih bregov" pa se je ureditev uvrščala med Plečnikova dela, s katerimi je dobesedno gradil slovenski kulturni prostor (poleg parlamenta in NUK-a). Špica je skupaj z regulacijo Gradašče dober primer tehniške kulture, nadgrajene z arhitekturno idejo. Žal s socialnega vidika stopnišče ne služi svojemu osnovnemu namenu - prehodom meščanov. Prostor je marginaliziran, v njem se zbirajo mladostniške skupine na obcasnih zabavah ter zadržujejo brezdomci in narkomani.

Z dviganjem standarda meščanov, ki omogoča več prostega časa, rečni prostor v mestu pridobiva na svojem rekreacijskem pomenu. Kot del mestnih parkovnih / zelenih površin je zavarovan z mestnimi odloki tudi uradno. Rečni koridorji so danes pomemben del t.i. mestnih zelenih sistemov. Pri tem ni pomembna samo njihova ekološka vloga, pač pa tudi njihov potencial za rekreacijo. Ureditve segajo zato iz ožjega rečnega koridorja globlje v mestno tkivo. Zeleni pasovi se od reke širijo v mesta in povezujejo s preostalimi mestnimi parki v enovitejši sistem. Takšne rešitve v sodobnih mestih so vedno širokopotezne, pogosto skrbno načrtovane. Meščani ob reki zadovoljujejo svoje potrebe po pasivni rekreaciji s sprehajanjem po urejenih rečnih bregovih in prek mostov, obiskovanjem kavarn in galerij ob reki, manj pomembno je, žal, čolnarjenje.

Otok na Donavi pred Dunajem je bil urejen kot veliko športno rekreacijsko območje, saj je bilo razpoložljivega prostora na rečnih bregovih za večje ureditve premalo. Z umetno oblikovanim otokom je mesto pridobilo ureditve, ki jih uporabljajo za velike športne (veslaške) prireditve, pa tudi za vsakodnevno rekreacijo Dunajčanov. Ureditve ob rekah so lahko tudi prostorsko mnogo manjše, pa vseeno pomembne za mesto. Takšno je urejeno rekreacijsko območje ob reki Logan v istoimenskem ameriškem univerzitetnem mestecu v zvezni državi Utah. Urejeni so prostori za piknike,

Predstavitev avtorja:

Doc. dr. Davorin Gazvoda je univerzitetni diplomirani inženir krajinske arhitekture in doktor krajinskih znanosti, docent za krajinsko arhitekturo na Biotehnični fakulteti na Oddelku za krajinsko arhitekturo Univerze v Ljubljani. Diplomiral je leta 1989 na Biotehnični fakulteti Univerze v Ljubljani in isto leto dobil študentsko Prešernovo nagrado za razširjeno diplomsko delo. Magistriral je leta 1993, leta 1996 pa doktoriral na Graduate School of Design, Harvard University, ZDA.

V sklopu tega študija je bil leto dni asistent na podiplomskem študiju. Sodeloval je na domačih in tujih strokovnih srečanjih, večinoma iz urejanja mestnega prostora, in sicer v Bostonu, Ankari, Ljubljani in Firencah. Sodeloval je pri mnogih projektih, med drugimi na javnem anonimnem natečaju za ureditev pokopališča Srebrnice v Novem mestu leta 1990, za katerega je skupaj z Alešem Vodopivcem in Dušanom Ogrinom prejel Piranesijevo nagrado, mestni park Tivoli -

ribnik, natečajni projekt leta 1991, vabljeni natečaj za ureditev kanjona Kokre v Kranju leta 1991, vabljeni natečaj ureditve Novega trga in območja Krke v Novem mestu leta 1992. V svojem prispevku predstavlja strokovne poglede na pomen zelenega pasu in vrednost obvodnega prostora v urbanem okolju, predstavlja pa tudi zanimive ureditve doma in v tujini.

Sandra H. Grum

Pomen reke in zelenih pasov v mestih

sprehajalna pot pa se na lesenih mostovih in ploščadih vije ob bregu do jeza, po katerem reko preči in poteka skozi gozd v okoliško naravno krajino.

Čolnarna na Ljubljani pred mestom še vedno služi svojemu namenu, čeprav je veslaški šport v Ljubljani zdaj mnogo manj aktualen kot pred drugo svetovno vojno. Tudi Novo mesto je na Krki še v petdesetih letih prirejalo veslaška tekmovanja in imelo veslaškega državnega prvaka. Danes je, vsaj na Krki, resnejše športno veslanje povsem zamrlo.

Sodobna ureditev parka ob zueriškem jezeru je oblikovana kot niz različnih utrjenih površin od tlakovanih poti do prodnate obale. Omogočen je stik z vodo in prehod v travnato zaledje jezera. Zasaditve obvodne vegetacije členijo prostor v parkovni maniri, bregovi so vzdrževani, prostor ima mestni parkovni značaj.

Če je na eni strani jasno izrazen družbeno-kulturni pomen vodotokov v mestih, pa na drugi strani reke pridobivajo na svojem ekološkem pomenu, ki ga imajo v mestnem prostoru. Tu velja najprej opozoriti na problem onesnaženja vode. Stanje litiofavne ter vodne flore sta neposredno odvisni od kakovosti vode, ki je v vseh slovenskih mestih krepko v spodnjih kakovostnih razredih. Kljub oporečnosti vode, pa so reke vseeno značilni vodni habitati, ki so ob primerjavi s pozidanim mestnim prostorom z ekološkega vidika nedvomno kakovostnejši prostori. Še zlasti, če vodno korito ni bilo povsem regulirano (zabetonirano) in so bregovi ostali poraščeni. Menjavanje akvatičnega, amfibijskega ter terestičnega pasu ob reki je prostor enega najvrednejših habitatov, saj ponuja opisani ustroj ugodne pogoje številnim rastlinskim ter živalskim vrstam, ki prebivajo v teh pasovih. Tako večino nereguliranih rek, kolikor jih je še ostalo, spremlja značilen zeleni pas. Že sama ekološka pestrost rečnih koridorjev dobiva danes v družbi visoko vrednost in nekateri bregovi rek so na poteku prek mesta že zaščiteni oz. pomenijo naravovarstvene omejitve možnemu razvoju, kar lahko v nekaterih situacijah pomeni tudi resen prostorski konflikt. Ohranjanje naravnega značaja rečnega prostora, ki se odraža ne v ohranjenosti originalnega rečnega prostora, pač pa v intenzivnosti naravnih procesov, ki se odvijajo v tem prostoru, je lahko v konfliktu tudi s pasivno rekreacijo. Vsaj s tisto, ki zahteva konkretne ureditvene posege kot so izgradnja sprehajalnih poti, počivališč, čolnarn, mostov, jezov ipd. Pritisk na izrabo rekreacijskih potencialov rečnega prostora je velik, zato je potrebno premišljeno načrtovanje prihodnjih prostorskih rab ter prefinjeno prostorsko oblikovanje. Pasivna rekreacija, čolnarjenje, predvsem veslanje, ne pa uporaba motornih čolnov, so možne oblike rekreacije, ki jih je vredno vzpodbujati, da bi rečni prostor ponovno zaživel in bi bilo doseženo njegovo "aktivno varovanje" (naštete oblike rabe ne dopuščajo pozidave ali neprimernih infrastrukturnih objektov). Uporaba naravnih materialov, odmikanje intenzivnejših programskih točk od rečne črte, ohranjanje zadostnih varovalnih zelenih pasov pa so osnovni pogoji konkretnega urejanja.

Obvodni prostor Grubarjevega kanala, čeprav umetno oblikovanega tehničnega objekta ostaja neizrabiljen, bregovi pa zaraščeni. Z ekološkega vidika je takšno stanje kakovostno in zaželeno. Intenzivne prostor ske rabe sem ne segajo, gosto zaraščeni bregovi pa ponujajo dovolj zavetja tudi številnim živalskim vrstam. Tako "zapuščen" prostor

je tudi vizualno dovolj zanimiv, z njegovo intenzivnejšo izrabo bi v prostor nujno segle ureditve, kar bi fizično ogrozilo vzpostavljeno naravno ravnoesje.

Obrečni prostor Krke

Značilna višinska denivelacija mestnega in rečnega prostora predstavlja oviro in hkrati prednost tudi v prihodnjem urejanju Krke na poteku skozi mesto. Težja dostopnost reke zaradi velikih višinskih razlik med mestnim jedrom in njenimi bregovi (npr. Loke) običajno pomeni manj obiskovalcev. Na drugi strani pa je lahko to tudi določena prednost: za obisk se odločijo le določene ciljne skupine uporabnikov (npr. športniki), ki pa jih je v prostoru lažje usmerjati in s tem varovati prostor. Neproblematičen značaj nižinske reke, kakršna je Krka, dopušča trajnejšo ureditev bregov, ki jo je možno urediti brez večjih gradbenih posegov (utrjevanje bregov). Ravnice ob reki, ki ponekod sežejo dokaj globoko pod breg mesta omogočajo razvoj športno rekreacijskih objektov na ustrezni oddaljenosti od vode, kar omogoča ohranjanje obrečne vegetacije tik ob vodi.

Prehodi prek Krke so vezani na mestni prostor, zato sta oba mostova mestnega središča visoko nad vodo. Za boljšo izrabo je potrebno urediti prehode tudi na nižjih točkah, zlasti povsod tam, kjer se nadaljujejo sprehajalne poti v zaledje (obstoječi most pri Ragovem logu, možna brv ali brod med Loko in Portovalom, brv pod Kandijским mostom). Pomemben je tudi prostor izlita Težke vode v Krko, saj koridor pritoka vse do regulaciji pri Smihelu predstavlja velik potencial za rekreacijo prebivalcev naselij, ki segajo na rob potoka. Z ustreznimi povezavami bi pridobili prečne prehode v prostoru in s Krko povežali širše zaledje naselij ob Težki vodi.

Ena izmed ureditev novomeškega zelenega prostora vključuje obrečni prostor Krke kot povezovalni element med obema zelenima conama: Portovalom na zahodu in Ragovim logom na vzhodu, ki se nadaljuje tudi v zaledje Sajserja. Žal je prostor ob Težki vodi zožan in neizkoriščen, industrijska cona pa ga z regulacijo vred prekinja in onemogoča prehod in sicer največji Krkin pritok v mestnem območju. Bistveno za prihodnje rešitve je umestitev programskih točk v širše območje ter ureditev ustreznih povezav, predvsem prek Krke na vseh ravneh.¹

¹ Vir: Hudoklin, J., Gazvoda, D, 1997 Urbanistična delavnica za ureditev vzhodnega dela Novega mesta.

Novo mesto, Slovenija, 12. - 17. avgust 2002

Jazzinty

Poletna glasbena delavnica
Ljetna muzička radiona
Summer Music Workshop
Die Sommermusikschule
Workshop estivo di musica
www.jazzinty.com

koncentracija študentskega denarja

Predmet poželenja

Boris Blaić

Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) sprejema novo ustavo, s katero postaja edini prejemnik koncesijskih dajatev iz naslova opravljanja dejavnosti študentskih servisov. To v praksi pomeni, da se bo ves denar, ki so ga študentski servisi doslej neposredno nakazovali posameznim študentskim klubom ali ŠOU-oma, zbiral na računu novega subjekta, ki ga bo, po vnaprej določenem ključu razdeljeval dosedanjim porabnikom in vsem drugim upravičencem, ki so omenjeni v novi ustavi.

Na letni ravni bi študentski servisi, ob upoštevanju sedanje ravni prihodkov, na račun Študentske organizacije Slovenije, po nekaterih izračunih nakazali okoli 2,5 milijarde tolarjev, kolikor zanaša proračun srednje velike slovenske občine. Največ denarja bo ostalo v Ljubljani (40%) in Mariboru (21%), lokalnim študentskim klubom bo pripadlo 33%, preostalih 6% pa bo namenjeno za delovanje ŠOS in drugih oblik študentske organiziranosti. Smiselnost te spremembe zagovorniki ustave navajajo v treh točkah. Prvič, študentska organizacija bo, kot

projektov, med njimi tudi tega časopisa, bo pokazal čas. Tudi študentski predstavniki namreč niso nedolžne ovčice. Spomnimo se le zgodb okoli financiranja Stranke mladih, dogajanja v mariborskem ŠOU, govoric o študentskih zaslužkarjih in podobno. In čeprav študentje trdijo, da bo nova ustava zagotovila večji nadzor nad porabo sredstev, se kaj lahko zgodi ravno nasprotno. Vprašanje je, koliko je Študentska organizacija sposobna prenesti centralizacijo financ in pri tem (po)ostati zvesta svojim temeljnim izhodiščem, ki jih je zapisala v Ustavo. Zastopnica študentskih interesov, bojevnica za boljše študijske in socialne razmere ter sponzor mnogih drugih interesnih dejavnosti študentov in mlade populacije, bo z novo ustavo oblikovala tudi novo administracijo, ki bo skrbela za razdeljevanje študentskega denarja. Na njenem vrhu bo Generalni sekretar, profesionalni direktor, ki bo vodil poslovanje ŠOS in bdel nad precejšnjem kupom denarja. Kdo bo prvi direktor ŠOS je zaenkrat nemogoče reči, a kandidatov za omenjeni stolček zagotovo ne manjka. Najverjetneje bo to nekdo iz

Študentska organizacija naj bi postala realen pravno-finančni subjekt, ki bo lahko zastopal interese študentov v pogajanjih z državo; s tem želijo zagotoviti večji red pri zbiranju zakonsko določenih sredstev iz naslova koncesijskih dajatev študentskih servisov; in tretjič, nov način financiranja naj bi zagotovil večjo notranjo kontrolo nad porabljenimi sredstvi.

krovna organizacija slovenskih študentov z zagotovljenim virom financiranjem, postala realen pravno-finančni subjekt, ki bo lahko zastopal interese študentov v pogajanjih z državo; drugič, kar je neločljivo povezana s prvo točko, s tem želijo zagotoviti večji red pri zbiranju zakonsko določenih sredstev iz naslova koncesijskih dajatev študentskih servisov; in tretjič, nov način financiranja naj bi zagotovil večjo notranjo kontrolo nad porabljenimi sredstvi.

V Sloveniji je trenutno okoli 70 študentskih servisov, od katerih jih je po podatkih PIRS-a 55 v zasebnih rokah. V medijih se že dalj časa pojavljajo, ponavadi obrobne, novičke o domnevno nezakonitem poslovanju lepega števila študentskih servisov. Največkrat gre za to, da nekateri servisi delajo brez veljavne koncesijske pogodbe oziroma ne plačujejo obveznosti, ki jih ta pogodba določa. Država, ne glede na to (ali pa ravno zaradi tega), da gre pri vsej zadevi za ogromne količine denarja, ne stori nič ali pa malo, da bi zagotovila izvajanje pravnega reda, ki ga je sama določila. Tržni inšpektorat RS in Inšpektorat RS za delo sta tako šele letos, po desetletju delovanja in mnogih pritožbah in kazanj na očitne nepravilnosti, nad njimi začela izvajati nadzor, končno poročilo pa naj bi bilo znano čez dva meseca. Od kod taka nezainteresiranost države za pravni red in poslovanje študentskih servisov? Nekateri omenjajo Evropo, češ da tak način posredovanja dela ni v skladu z evropsko zakonodajo, a na ministrstvu za evropske zadeve bojša zahtev po ukinitvi servisov s strani EU doslej še ni bilo. Je pa res, da so na vladi pripravili predlog, ki bo, če bo sprejet, omejil trajanje nekaterih študentskih del pri enem delodajalcu.

Nova ustava bo z načinom njenega financiranja strukturo Študentske organizacije spremenila v temeljih. Kako se bo ta sprememba odražala na ravni lokalnih klubov, ki so nosilci mnogih

študentskih vrst, saj je zelo težko verjeti, da bi se odpovedali temu položaju in iskali kandidata drugje. Le upamo lahko, da v študentski organizaciji, kjer doslej niso bili vajeni ravno gentelmskih pravil igre in kjer so nizki in drugačni udarci le anekdotičen predmet kavarniške debate, po bitki za direktorja, ne bodo največ izgubili ravno študentje.

Reči, da je to pač cena demokracije in študentske avtonomije, je vsaj neodgovorno. Študentski privilegij, kar v časih gospodarske recesije delo prek študentskega servisa zagotovo je, ne more biti predmet osebnih okoriščenj in sumljivih poslov. Ta privilegij pa seveda lahko obstoja le v situaciji, kjer se zbrana sredstva iz prihodkov študentskih servisov smotno razdeljujejo za projekte, ki so v skladu s temeljnimi izhodišči študentske organiziranosti. V nasprotnem primeru, če bo samovolja študentskih oblastnikov presegla še zadnje meje dobrega okusa, se kaj lahko zgodi, da bo država, ki v zaslužkih študentov vidi predvsem vir prihodka, ki bi bil po neki logiki lahko njen lasten, po hitrem postopku spremenila delovanje študentskih servisov in s tem zaprla poglavje o študentski avtonomiji v Sloveniji.

park Pišite v Park!

Napišite prispevek za našo revijo, oblikujte javno mnenje, objavite odprto pismo županu ali direktorju Rdečega križa!
Park, Prešernov trg 8, *
Novo mesto ali
park@park-on.net

Sprašuje: Uroš Lubej

V Parku uvajamo novo rubriko V ringu. V pogovorih bomo izpostavljenim osebnostim postavljali vprašanja, ki za sogovornika ne bodo vedno prijetna. Seveda pa bi odgovori nanj utegnili zanimati naše bralce, ki bodo tako dobili vpogled v duele, ki so ponavadi skriti očem javnosti.

V Ring smo tokrat privedli Gregorja Macedonija. 29-letni mladenič ima toliko odgovornih funkcij, da si morda kdo že želi, da bi odšel v predčasni pokoj. Diplomirani inženir elektronike, ki je pred tem, da napiše magistrsko nalogo iz ekonomije, je zaposlen v podjetju Oria Computers kot vodja oddelka e - logistika. Hkrati je direktor Založbe Goga od njene ustanovitve leta 1999. Njegov otrok pa je seveda tudi mogočno Društvo novomeških študentov, ki mu je načeloval v letih 1993-1997, sedaj pa je predsednik Sveta zavoda Študentski servis Novo mesto. Le zakaj bi zanikal, da se ne bi branil povabila v politiko, saj je bil v svojih študentskih letih pomemben študentski funkcionar: predsednik parlamenta,

in le to je potrdilo, da članstvo v NO nekoga iz posloводства organizacij, katerih delovanje v osnovi se ne financira iz proračunskih sredstev ni sporno. Gre za to, da Založba dobi nekaj sredstev iz proračuna zgolj za konkretno vsebino in projekte, kar pa ne pomeni, da se delovanje Založbe financira iz proračuna. Po logiki, ki jo je nekdo hotel uporabiti za mojo izključitev, bi moralo 5 ali 6 članov zapustiti NO; npr. stečajna upraviteljica, ker ureja nerešene terjatve z Občino, direktor banke, ker daje Občini posojila in računa obresti itd. Vprašanje je, kdo z ustreznimi referencami bi sploh lahko bil član.

Delovanje Nadzornega odbora Mestne občine Novo mesto bi moralo biti javno. Nadzorni odbor obstaja ravno zaradi tega, ker je delovanje lokalnih struktur zaradi osebnih poznanstev in zaradi pomanjkanje kritične presoje s strani medijev netransparentno. Toda prav tako, kot je javnost slabo obveščena o tem, kaj se dogaja pri

predsednik vlade in predsednik sveta. Delo v bližini politike nadaljuje tudi kot član Nadzornega sveta Mestne občine Novo mesto. In tu je padel prvi udarec...

Zakon o lokalni samoupravi prepoveduje članstvo v Nadzornem odboru članom poslovodstev organizacij, ki so porabniki proračunskih sredstev. Založba Goga, katere direktor si, je v letu 2002 pridobila postavko v višini enega milijona SIT. V tistem trenutku bi moral odstopiti kot član Nadzornega odbora, ali ne?

Problem z mojim članstvom bi po taki logiki ne nastopil šele v letu 2002, ko je Založba dobila proračunsko postavko v višini milijona SIT, ampak že prej, saj je Založba Goga v zadnjih letih od ustanovitve redno dobivala nekaj manjših občinskih dotacij. In dejansko je že leta 2000 nekdo sprožil pravo malo gonjo, da me je po omenjenem določilu Zakona treba izključiti iz Nadzornega odbora. Gonja pravim zato, ker mi kljub trudu ni nikoli uspelo izvedeti, kdo je uradno dal pobudo, ki se je obravnavala na več občinskih organih. In verjetno bi me izključili, če ne bi članica NO, ki so jo hoteli izključiti hkrati z menoj, dobila več pravnih mnenj, ki so precizirala zakonsko določilo in govorila v prid nespornosti mojega in njenega članstva. Tako je bila tudi Občinska uprava prisiljena povprašati za pravno mnenje uradne institucije v Ljubljano

županu, v mestnem svetu in občinskih organih, nič ne vemo o delovanju novomeškega nadzornega odbora. Skratka: idealna priložnost, da se namesto strokovnega nadzora tudi tu vršijo politične kupčije. Ravno zaradi tega je omenjeno določilo vsebovano v zakonu. Vprašanje pa bi zastavil takole: ali je novomeška občina v štiriletnem mandatu storila kaj, kar je zmotilo enega ali več članov Nadzornega odbora?

V zadnjem mandatu je bilo kar precejšno število zadev, ki smo jih obdelali in pri tem je bilo zavzetih več kritičnih stališč. Pa da se vrnem na začetek vprašanja. Delovanje Nadzornega odbora je nedvoumno javno, lahko pa bi se strinjal z oceno, da javnost velikokrat ni seznanjena s pooblastili našega odbora in tudi s samim tekočim delom. To pa je pomembno predvsem zaradi tega, da bi ljudje ob sumu nepravilnosti pri upravljanju z javnim denarjem in premoženjem Nadzornemu odboru posredovali informacije. Sedem članov odbora je zgolj manjša skupina, ki ne mora delati zgolj na podlagi svojih informacij. Tako smo delali na podlagi letnega plana, ki je vseboval nekaj naključno pregledanih proračunskih postavk, spremljanje sprotne stanja občinskih financ in seveda obravnavo vseh od zunaj podanih pobud. Teh je bilo malo. Mislim, da če rečem pet v mandatu, nisem veliko zgrešil. Zato pa je bilo

V ringu: Gregor Macedoni

več energije vložene v spremljanje izvajanja tekočih proračunov. Na koncu mandata lahko rečem, da je bilo veliko storjenega na obravnavi proračunskih prihodkov. Po treh letih vztrajnih pripomb se vidijo pozitivne spremembe, ki so deloma prav gotovo zasluga NO.

Če sem nadalje kritičen do našega dela, je tu še zelo veliko področje investicij, ki zajemajo tretjino proračuna, ostalo bolj ali manj brez podrobnega spremljanja in nadzora. Občina je tukaj zelo kaotična. Ker ne more redno plačevati obveznosti, ima do gradbenih podjetij velike dolgove in po mojem osebnem prepričanju je v ceno s strani podjetij že na začetku vračunana netržna cena. Kdo je tukaj kriv za neoptimalno porabo davkoplačevalskega denarja; država, ki ne dovoli zadolževanja občin ali lokalna skupnost, ki se znajde in nekako pride do nove knjižnice, osnovne šole itd.. Ob vsem tem pa si upam trditi, da velikih kršitev ni ali pa jih ni veliko, je pa več neoptimalne porabe denarja, ter veliko, vsaj po moji oceni, slabo vložnega denarja. Vendar to ni več stvar NO. Ko je enkrat doseženo politično soglasje v Občinskem svetu in je proračun sprejet, je to za nas legalna pravna podlaga za trošenje denarja.

Prav gotovo pa ne le kot član Nadzornega odbora z bolj ali manj omejenimi pooblastili, ampak tudi kot angažiran Novomeščan s političnimi ambicijami (na lokalnih volitvah pred štirimi leti si kandidiral na Listi za Dolenjsko) spremljaš delo novomeške oblasti. Ali si pripravljen javno podati oceno dela vladajoče koalicije pa tudi občinskega sveta?

Na žalost moram reči, da razmer na Občini do podrobnosti ne poznam. Je pa res, da imam kot aktiven član na področju civilne družbe in tudi kot član Nadzornega odbora kar dober vpogled v dogajanje znotraj občinskih struktur. Kot prvo, menim, da je v tem mandatu vladajoča koalicija zastavljena preširoko, torej s preveliko večino in da to škoduje demokratičnemu procesu odločanja v Občinskem svetu. Opozicija je prešibka in kar nekako vdana v usodo nemoči. Tako pride do prave razprave samo pri vprašanjih, ki razdelijo samo koalicijo. Drug problem je prešibka vloga župana. Zadnji mandat je zelo zaznamovala županova odsotnost zaradi bolezni in porazdelitev moči in odločanja na štiri podžupane in direktorico uprave po mojem mnenju ni bila v prid boljšemu delu Občine. Koga bomo torej ocenjevali po tem mandatu? Ker je moč porazdeljena, je tako tudi z odgovornostjo. Osebo cenim župana kot

človeka širokih obzorij, menim pa, da bi moral po težki bolezenski preizkušnji odstopiti in sredi mandata omogočiti postavitve nove občinske strukture. Sam predvsem pogrešam tako lokalno politiko, da bi za transparentnim in razvojno usmerjenim program stal človek, ki bi ga volili na volitvah. In ga kasneje po njegovem delu tudi ocenjevali. Kar pa je v resnici skoraj neizvedljivo. Moč župana šibi vloga Občinskega sveta. V tem mandatu je bilo sicer veliko narejenega oz. bolje rečeno končanega: pokopališče v Sreberničah, Severna obvoznica, Knjižnica Mirana Jarca gre za projekte, ki so začeti v prejšnjem mandatu. Ne smem pa pozabiti tudi projektov, izpeljanih v tem mandatu, kot je npr. na področju mladinske problematike aktivna občinska podpora pri investiciji ob odpiranju kluba Lokalpatriot, čeprav je sedaj videti, kot da Občina ne ve, kaj naj z njim. Sam pogrešam pri odgovornih na Občini predvsem energijo, ki bi z ambicioznimi projekti uspela združevati podjetniški kapital in velika sredstva, ki jih lahko za dobre projekte zagotovijo razni evropski skladi.

Pri domnevno nezadostni podpori občine projektom skupine Društva novomeških študentov gre, tako menijo nekateri med vami, za politično ozadje, saj se vas je že pred časom prišla oznaka "črnih". Toda pri trenutni liberalni oblasti smo zasledili isti očitek: menijo, da dovolj podpirajo skupino DNS, vendar da vodilni člani DNS-ja ne bodo nikoli priznali, da so zadovoljni s to podporo, ravno zaradi tega, ker nazorsko niste na isti liniji in da imate sami še kako močne politične ambicije. Zdi se, da tega ne moreš zanikati, ali pač?

Dejstvo je, da je dejavnost celotne grupe DNS zelo široka in da se novi projekti stalno rojevajo. Res je, da smo mladi in da smo mnogokrat neučakani, vendar menim, da imamo pri kritikah nezadostne podpore s strani Občine velikokrat prav. Deloma je tak odnos Občine posledica togosti. Občina bi najraje podpirala samo velike in že uveljavljene projekte. Taka logika pa pomeni, da ni razvoja, da ni prostora za nove ideje, za entuziazem. Imamo srečo, da ima grupa DNS v lastnem študentskem servisu neodvisen finančni vir, ki lahko omogoča širok spekter dejavnosti mladih v Novem mestu. Upam si trditi, da imamo glede na število mladih in velikost mesta, torej relativno gledano, najbolj dinamično in kvalitetno študentsko in mladinsko sceno v Sloveniji. Konkretna podpora Občine

Založbi se v zadnjem letu izboljšuje, je pa še vedno sramotno razmerje, da prispeva Občina 2 mio SIT za delovanje Založbe Goga, medtem ko naš ustanovitelj DNS letno prispeva cca. 14 mio SIT. Vsem tistim, ki so se ne glede na politično pripadnost na Občini zavzeli za Založbo, kljub grdim opazkam v njihovih lastnih krogih, sem za to podporo hvaležen. Projekt kot je Knjižarna Goga, ki oživlja staro mestno jedro že s samim delovanjem, pa tudi prireditvami, ni samo mladinski projekt, ampak je po mojem trdnem prepričanju dejavnost, ki je v javnem interesu in si zato zasluži večjo Občinsko podporo.

Kar se tiče očitkov o politiki in nazorski opredelitvi ljudi znotraj grupe DNS, je bilo to mnenje pred leti večkrat slišati. Mislim, da je na take očitke najbolje odgovoriti z delom. In delo je tisto, ki nas najbolje predstavlja in jaz si ga ne morem predstavljati kot nazorskega ali političnega. Dejstvo, da pa včasih kdo koga straši, da je vse, kar počnem, politično motivirano in da se za to našega dela ne sme podpreti, več pove o tistih, ki to počnejo kot o meni oz. nas. Sam bom zelo ponosen, če bom čez leta kjerkoli kandidiral in bo moja reklama moje dotedanje delo in rezultati, ne pa politična znamka. Na žalost je veliko takih, ki nimajo vsebine in entuziazma in menijo, da se da do oblasti priti s spletkami in izločanjem drugih. Tako ne bomo nikoli imeli dobrih občinskih politikov. Sam zase pa lahko mirno rečem, da dokler mi ne bo zmanjkalo izzivov v kreativnem delu na področju kulture in civilne družbe, ne bom predsedal v politiko. Hkrati pa bom vedno sprejel povabilo in sodeloval pri delu raznih organov Občine, če bom menil, da lahko prispevam kaj pozitivnega.

V času, ko je založništvo v krizi, ker se izgublja interes države za podporo leposlovja, si ustanovil založbo z izrazito nekomercialnim programom. V času, ko novomeški Glavni trg umira, si na njem odprl knjižarno. Ali se ti ne zdi, da gre za brezupne projekte?

Osebo sem trmast človek in težko se sprijaznim, da je kaj brezupno. Tako je nekoč nora ideja, ki sva jo pred nekaj več kot devetimi leti imela s kolegom Robijem Judežem, namreč da ustanoviva DNS in postaviva študentsko organiziranost v Novem mestu na nove temelje, danes realnost, in gre za široko organizacijo z največjim obsegom in svežino pri ustvarjanju kulturne produkcije. Težko rečem, da bo čez deset let tako uspešna tudi sama Založba, si pa

tega seveda želim. Mislim, da si Novo mesto zasluži lastno založniško dejavnost. Kar je pa še pomembneje, želim si predvsem, da bi se vzpostavile razmere, ki bi ustvarjalnim mladim in manj mladim Novomeščanom omogočile, da se z umetniškim ustvarjanjem lahko ukvarjajo v domačem okolju. Taka dejavnost bogati mesto, centralizacije pa je v Sloveniji že tako preveč.

Pripravlja se dogovor med študentskimi organizacijami, ki bo dobiček študentskih servisov preusmeril v centralo, ki jih bo po nekem ključu, ki je sedaj predmet pogajanj, distribuirala nazaj v lokalne študentske organizacije. Prav gotovo nisi zadovoljen s tem, da bi vam nekdo zunanji narekoval, kam usmerjati precejšnje količine denarje, ki jih pridobivajo študentski servisi.

Sem proti vsaki centralizaciji. Podrobno ne poznam zadnje rešitve, kolikor pa vem, gre za to da se vzpostavi nov nivo, ki bi skrbel za distribucijo denarja. Nekaj argumentov, ki sem jih slišal, me ni prepričalo. Če je sedaj sistem delitve dohodka iz Študentskih servisov na lokalnem nivoju dobro deloval, kar se je doseglo po dolгих letih truda, ne vidim razloga da ga spreminjamo.

Z ženo Klavdijo pričakujeta otroka. Za konec še vprašanje, ki se pogosto postavlja ljudem, ki so zasuti z delom. Kako ti uspeva ob vseh zahtevnih funkcijah, ki jih opravljaš, ohraniti družinsko harmonijo?

Dejstvo je, da delo, ki ga opravljam na številnih področjih, ne bi zmozel brez privolitve in podpore z ženine strani. Za ohranjanje harmonije v odnosu je potrebno veliko prilagajanja, pogovorov in usklajevanj, pa tudi odrekanj obeh. Sedaj prihaja nov izziv, ki ga bo prinesel srečni dogodek rojstva najinega prvega otroka. Gotovo ne bo več enako kot prej. Za delo za Založbo in ostale stvari poleg redne službe bo ostalo še manj časa. Je pa hkrati tudi res, da je ekipa Založbe vse širša in največje priznanje zame bo, če bo Založba napredovala tudi brez mene oz. z manj mojega angažiranja. Kolikor pa poznam sebe, ne bom mogel nikoli brez nekega dodatnega angažiranja in mislim, da žena to ve. Me je pa tudi malo strah, saj vem, da je izziv starševstva velik in želim si, da bi vloga dobro opravi.

Septembra v Novem mestu odpiramo najsodobnejšo šolo v Sloveniji

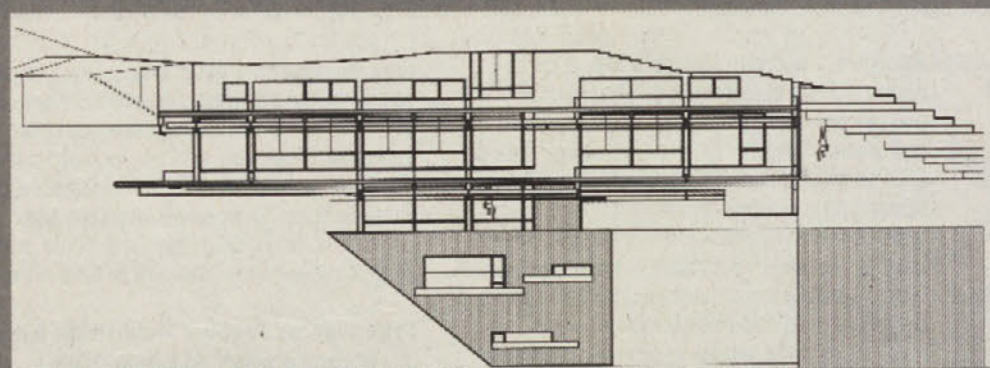

Po tem ko je bil leta 1995 postavljen temeljni kamen za novo šolo v Drski, je gradbišče dolgo časa mirovalo. Mestni občini Novo mesto je investicijo, težko milijardo in 300 milijonov SIT, sedaj uspelo pripeljati do konca. Novo mesto bo tako 1. septembra dobilo najbolj opremljeno osnovno šolo v Sloveniji, ki omogoča visoko kakovost izobraževanja pri fizikalnih, naravoslovnih in ostalih predmetih. Šola je zgrajena za potrebe devetletke, njena kapaciteta je 27 oddelkov z majhnim številom učencev. Osnovna šola je poleg tega ena redkih v Sloveniji in edina v naši regiji, ki je v celoti prilagojena tudi za učenje in učence z motnjami gibanja. Šola bo odprta za lokalni prostor,

saj ima pogoje za izvajanje prostorašnih aktivnosti. Ima prostorno plesno dvorano, ki lahko služi za različne prireditve in simpozije. Krajan KS Drska, ki je največja krajevna skupnost v Novem mestu, namreč nimajo svojih prostorov, tako da bo šola odprta tudi za njihove potrebe. Pri Ministrstvu za informacijsko družbo pa je stekel postopek pridobivanja statusa E-šole, saj ima šola računalniško učilnico, ki bo odprta tudi za krajane.

[Foto:] Osnovna šola Drska: najsodobnejša šola v Sloveniji

Začetek gradnje prizidka h Kulturnemu centru za potrebe visokega šolstva

Prizadevanja za razvoj visokega šolstva v Novem mestu se nadaljujejo tudi z gradnjo prizidka h KC Janeza Trdine. Visoka šola za upravljanje in poslovanje bo pridobila 1500 m² površin, kjer bodo odprli štiri nove predavalnice (z multimedijno opremo in možnostjo kongresne uporabe), večnamenski prostor, upravne prostore za specialistični študij, kabinete, sejno sobo za pedagoške delavce, informacijsko središče in arhiv. Strateški cilj Mestne občine Novo

mesto je odprtje univerze, ki bo mesto utrdilo tudi kot regionalno izobraževalno središče. Dela, ki se začnejo ta mesec, bodo predvidoma končana novembra. Arhitekt projekta je Borut Simič, izvajalec del pa podjetje Begrad.

[Skica:] Načrtovani prizidek h KC Janeza Trdine bo pomenil nov zagon visokemu šolstvu.

Začetek gradnje športno rekreacijskega parka Portoval

Območje Portovala za Novo mesto predstavlja neizkoriščen potencial in Mestna občina vlaga veliko napora v to, da Portoval zaživi kot center srečevanja občanov in športnikov. Občinski svet je sprejel načrt, kako dolgoročno urediti celotno območje v sodoben športno rekreacijski park. Postopki so stekli in pred kratkim je Občina s podjetjem Real podpisala pogodbo o gradnji komunalne infrastrukture, ki je pogoj kakršnegakoli razvoja SRC Portoval. Obnovljena bo cestna, komunalna, energetska in druga infrastruktura. Pomembno spremembo v življenjskem utripu Novega mesta pa bo prinesel mostič za pešce in kolesarje čez reko Krko, ki bo povezal rekreacijski park Portoval in Loka. Gradnja se je začela julija, končana pa bo v letu 2003. Poleg tega pri podjetju Real načrtujejo gradnjo trgovsko zabavišnega centra

ob Topliški cesti, ki bo vseboval šest kinodvoran, cyber bar, informacijski center, disko klub, supermarket, športno trgovino, poslovno hišo in parkirno hišo. Načrt o dolgoročni ureditvi Portovala predvideva še ureditev in dozidavo obstoječega stadiona z dvema tribunami, pomožni stadion za vadbo, teniško dvorano, prenovo obstoječih teniških igrišč, nadkrito balinišče, otroško igrišče, vadbena metališče, večnamensko površino za prireditve, poletno kopališče z notranjim in zunanjim bazenom, čolnarno s privezi, mostova na Cegelnico in Brod ter prenovo gostišča na Loki. Ker gre finančno za izredno zahteven projekt, Občina načrtuje izvajanje v fazah, pri čemer se bo iskalo druge vire financiranja, še posebej v povezavi z zasebnim kapitalom.

[Skica:] Mostič čez Krko bo povezal Loko in Portoval.

Naročnik objave je
Mestna občina Novo mesto.

Selitev Upravne enote Novo mesto v staro porodnišnico

Stara porodnišnica je za pomemben objekt na atraktivni lokaciji v središču mesta. Interes novomeške občine je, da objekt funkcioniра za potrebe mesta. Opuščena porodnišnica je sicer v lasti države in je bila pod upraviteljstvom Ministrstva za zdravje. Mestna občina si je prizadevala, da porodnišnica pride pod upravljanje Ministrstva za notranje zadeve, za to da bi tja preselili Upravno enoto Novo mesto. Ministrstvu sta dosegli dogovor in v letu 2004 naj bi bila prenova končana in pripravljena za opravljanja upravne dejavnosti. Za občane je pomembno to, da bodo takrat v eni stavbi združene vse sedaj razpršene službe Upravne enote.

[Foto:] Opuščena porodnišnica bo dobila novo funkcijo.

Začetek obnove Narodnega doma

Narodni dom je v času nemškega kulturnega pritiska predstavljal moč slovenskega gibanja na Dolenjskem. Zgrajen je bil s prostovoljnim delom in denarjem takratnih Novomeščanov. V objektu je delovala narodna čitalnica, kasneje pa je pripadel sokolskemu gibanju. Mestna občina Novo mesto se zaveda pomena Narodnega doma za Novo mesto. Zaradi finančne zahtevnosti projekta se je mestna uprava odločila, da v prvi fazi obnovi pritličje z večnamensko dvorano, v kateri bo prostor za srečevanja, prireditve in razstave.

[Foto:] Nekoč središče kulturnega dogajanja v Novem mestu bo počasi vendarle spet dobilo svojo funkcijo. (Fotografija je iz arhiva Dolenjskega muzeja.)

Rotovž bo zasijal v novi luči

Rotovž je kulturni spomenik državnega pomena, ki pa je potreben temeljite obnove. Mestna občina načrtuje, da bi se tja do leta 2004 preselil županov kabinet in Občinski svet, pa tudi nekaj občinskih služb, med njimi Turistično informacijski center. Ker Novo mesto nima protokolarnega objekta, bo Mestna hiša imela tudi protokolarno sprejemno sobo. Kot kulturni spomenik bo projekt obnove Rotovža kandidiral na državnih razpisih za zaščito kulturne dediščine (obnovitev arkade in fresk). Mestna občina Novo mesto načrtuje, da se bo s selitvijo županstva, Občinskega sveta in nekaterih občinskih služb na Glavni trg usmerilo tudi nekaj mestne populacije, kar je v skladu z načrti o oživitvi mestnega jedra. Tehnična dokumentacija za obnovo je že narejena, letos jeseni pa se začne obnova ostrejša, statike in hidroizolacije.

[Foto:] Selitev županstva v Rotovž bo pripomogla k vrnitvi meščanov na Glavni trg.

FOTOGRAFIJE: TOMAŽ LEVIČAR

Terapija podgorskega turizma

Tomaž Levičar

Že kmalu po drugi svetovni vojni, ko so mrzlično iskali nove možnosti spodbujanja gospodarske rasti - predvsem pa nove možnosti za povečanje priliva prepotrebnih deviz, je bilo prostoru Dolenjske, celo ozemju, torej širšemu novomeškemu območju, priznано, da je primerno za razvoj turizma - donosne, praktično izvozne dejavnosti, za katero pa ni treba ničesar izvažati, pač pa le uvažati. Tuje turiste, namreč. Tedaj je imelo območje še številne probleme, od slabe in neizobražene kadrovske zasedbe, nizke kakovosti storitev pa vse do katastrofalne prometne infrastrukture in skromnih prenočitvenih in nasploh turističnih zmožnosti. Že tedaj pa so bile Dolenjske in Šmarješke Toplice prepoznane za morebitne nosilce turističnega razvoja tega območja, dopolnjevali pa naj bi jih Novo mesto, zmožljivosti vinogradniških območij, Gorjanci z lovskim turizmom in reka Krka z ribolovnim turizmom ter seveda slavna veriga gradov ob reki.

Stanje tukajšnjega turističnega gospodarstva je glede na potencial porazno.

Od vsega skupaj je bilo v nekaj desetletjih le malo izkoriščenega. Ko se namreč danes ozremo na podobo tukajšnjega turističnega gospodarstva, ugotovimo, da je glede na možnosti zadeva porazna. Če bi odmislili Krkina zdravilišča in nasploh njene kapacitete, o turizmu sploh težko govorimo, še najmanj pa o takšnem, ki bi prinašal tuje in stacionarne goste. Eden od pokazateljev zavzetosti novomeškega prostora za razvoj turizma je nenazadnje dejstvo, da Turistično-informacijski center Novo mesto med vikendom, ko bi z informacijami lahko oskrbel vsaj izletniške turiste, ljudje imajo pač čas za izlete ponavadi med vikendi, ne odpira vrat, na internetu pa tudi ne zasledimo zbranih informacij o turistični ponudbi tega območja. O tem, da ni na voljo spominkov in drugih za turiste zanimivih izdelkov, ne gre več izgubljati besed, temveč zlit zgolj še tihi gnev. Naslednji takšen zanimiv pokazatelj je dejstvo, da se prebivalci očitno niso resno poistovetili s starim geslom "Turizem smo ljudje". O gostoljubnosti in prijaznosti tukajšnjega življa sicer ne gre dvomiti, je res na visoki ravni, žal pa je povsem drugače, ko bi se morali ljudje postaviti v vlogo neprofesionalnega turističnega vodiča - prebivalstvo, kot kažejo izkušnje, zelo slabo pozna privlačnosti in zgodovino prostora, celo najožjega, v katerem živi - za to sicer ne gre kriviti njih same. Nezavzetost kaže tudi dejstvo, da je strategija razvoja turizma v občini (žal le v občini), ki so jo spisali pred leti, ostala v popolnosti zgolj na papirju, o lokalni turistični organizaciji pa ni ne duha ne sluha. Za pregled neresnosti, nezavzetosti in celo nesposobnosti večine odgovornih za razvoj turizma, bi lahko izgubili še točo besed.

A kakor koli že danes je, še vedno lahko upravičeno upamo na bolje. Resda Dolenjska poleti težko konkurira Primorski, pozimi pa Gorenjski, morda težko celo slavi Krasa in Prekmurja, a vendarle bi morala pripomoči k celoviti in hkrati raznoliki turistični ponudbi Slovenije prek celega leta in celo za vse generacije in vse zahtevnosti gostov. Kaj pravzaprav lahko širše novomeško območje ponudi? Mnogo, tako za stacionarni kot za izletniški in tranzitni turizem, za zimski in poletni. Ima ne zgolj dobre, pač pa odlične možnosti za kmečki oz. vinogradniški turizem na številnih vinskih goricah, kjer pridelujejo slavni cviček ter po nekaterih še kolikor toliko v arhitekturni podobi in načinu gospodarjenja ohranjenih vasicah, (foto)lovski na Gorjancih in v Rogu, ribiški na reki Krki, kulturni v Novem mestu, Kostanjevici, Žužemberku, seveda tudi na območjih naše slavne NOB, rekreativni turizem na reki, po gozdovih in smučišču, in, kar pa je že očitno, zdraviliški v topliških krajih. V pomoč turizmu so tudi gradovi, mnogi žal že desetletja le v podobi kupa neurejenega kamenja, in komaj pregledno število cerkva. Nakazana pestra paleta ne kaže le dejstva, da ima prostor dober potencial za razvoj turizma, pač pa tudi, da bi pri razvoju turizma morali stalno in aktivno sodelovati številni pristojni - na prvem mestu zasebni sektor in občine ter država s svojimi ustanovami, njim v pomoč pa seveda

lovska, ribiška, kulturna, športna, turistična društva, umetnostni obrtniki, tudi prebivalstvo in strokovnjaki s posameznih relevantnih področij itd. Žal danes temu sploh ni tako.

Raznolikost novomeške krajine je potrebno ponuditi vsakemu turistu, seveda na njemu ustrezni ravni, kar pomeni, da je potrebno te kvalitete navidezno strniti, sistematizirati. Glede na to, da lahko v našem prostoru zaznamo potek turističnih privlačnosti približno v smeri vzhod-zahod (Gorjanci, reka Krka, topliški kraji, mesta...), je razvidno, da jih je potrebno, če želimo poudariti tukajšnjo raznolikost, sistematizirati v smeri, v kateri se plastijo, torej sever-jug. Glede na to se na našem območju kažeta dva za razvoj turističnih kapacitet in dejavnosti zanimiva nekajkilometrski pasova.

Prvi pas poteka od Trdinovega vrha na Gorjancih mimo pragozda in lovskih koč, svetega Miklavža, Cerovega loga, gradov Prežek, Hrastje in Gracarjev turn ter lepih tolstovrških vinskih goric, po vzhodnem robu šentjernejskega polja skozi gozd do reke Krke, ob gradovih Struga, Otočec in Stari grad do Trške gore oziroma čudovite doline za njo, prek Grčevja do gradu Hmeljnik in se konča pri vinogradih nad Hmeljčičem. To je ozek, v celoti le 20 kilometrov dolg pas, z izredno pestrostjo, tudi z že oblikovano atraktivnostjo posameznih lokacij in atributov, ki so nekatere že znane (gradovi, Gorjanci, reka Krka, Trška gora, kozolci). Zanimiv je predvsem za celoletni domači in tuji stacionarni turizem nekoliko višjega nivoja - predvsem zaradi potenciala gradov in seveda možnosti lovskega in ribolovnega turizma, čemur se mora seveda prilagoditi tudi kvaliteta kapacitet in uslug. V tem pasu zasledimo vse bistvene atribute novomeškega - ali kar celo dolenjskega okolja - Gorjanci (planinstvo oz. treking, (foto)lov), gradovi (nastanitve, kulturni dogodki), kar 7 jih je z zanimivo zgodovino, vasi s kolikor toliko ohranjeno vaško arhitekturo, seveda pa tudi s kozolci in cerkvami ter verskimi znamenji, tu je reka Krka (ribolov, čolnarjenje, plavanje, sprehodi po bregovih), vinske gorice na Tolstem vrhu, Trška gora, Grčevje in Hmeljčič (nastanitev oz. gostinska ponudba v zidanicah), gozdovi (sprehodi, smučarski tek), prostor pa je tudi topografsko in krajinsko raznolik. Vse skupaj lahko povežemo s konjeništvom (Struga (tudi golf), Bajnof) in kolesarstvom ob ureditvi od cest neodvisnih kolesarskih poti. V bližini sta Novo mesto in Šmarješke Toplice, dostopnost do tega turističnega pasu pa je primarno prek avtoceste. V dobrobit temu pasu so seveda že dokaj razvite turistične kapacitete družbe Krka na Otočcu in v Šmarjeških Toplicah. Zadnje velja za osnovo tudi drugemu takšnemu pasu, ki ga določa območje od Žužemberka po dolini Krke oziroma ob Rogu do Dolenjskih Toplic ter na jug do Mirne gore oziroma Semiča. Ta turistični pas je zanimiv za rekreativni turizem, morda predvsem za mlajšo in srednjo starostno generacijo. Tu se ponujajo odlične možnosti za pohodništvo in kolesarjenje (Kočevski Rog), čolnarjenje oz. rafting (reka Krka), zmajarstvo in jadralno padalstvo (Srobotnik, Smuk), plavanje (Dolenjske Toplice), alpsko in nordijsko smučanje (Črmošnjice), zanemariti ne gre niti možnosti turističnih voženj z letali in padalstvo (Prečna) ter za številne druge aktivnosti, ki jih lahko dodamo omenjenim območjem, upoštevajoč načelo komplementarnosti. Pas predvsem scenografsko bogatijo območja vinskih goric, bogata naravna in kulturna dediščina, pri čemer velja izpostaviti NOB in kočevarske vasi, gradove itd.

Prepoznavanje turističnega potenciala teh dveh plastovitih pasov v širšem novomeškem območju ter navezava turističnih kapacitet in dejavnosti na njiju je nujna osnova za bolj sistematično in sinergično prihodnje ukrepanje pri spodbujanju razvoja turizma in utemeljitvi Dolenjske kot zanimivega turističnega cilja za domače in tuje, bolj in manj zahtevne stacionarne in tudi izletniške goste. Z reko Krko, Gorjanci in Rogom in medvedi ter volkovi, vinskimi goricami, zidanicami in cvičkom, kozolci, vasm, kmetijami ter zgodovinskimi mesti, polji in gozdovi, cerkvami, verskimi znamenji in gradovi, s hribi, griči in ravniciami ter seveda z izredno zgodovino haš prostor ne zgolj, da je zanimiva dodatna atrakcija v slovenski turistični ponudbi, pač pa se kaže celo kot Slovenija v malem. Edino vprašanje ostaja, če imamo ljudi, ki so ta potencial pripravljeni in sposobni izkoristiti.

park:mesto

Novo mesto pred volitvami Pohanje kandidatov se nadaljuje

Janez Lamovšek

Po odločitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, da je Statut Mestne občine Novo mesto v neskladju z Zakonom o lokalni samoupravi, ker ne določa, da ima romska skupnost, ki je avtohtono naseljena na območju Mestne občine Novo mesto, predstavnika v občinskem svetu in da je Zakon o lokalni samoupravi v neskladju z ustavo, ker ne določa kriterijev avtohtonosti romske skupnosti in rok, v katerem so občine dolžne izvršiti določbo o predstavniku romske skupnosti v občinskem svetu, se bo število voljenih v novomeški svet z dosedanjih 32-tih povečalo na 33 svetnikov. Od teh bo predstavnik romske skupnosti voljen po večinskem načelu, pri čemer imajo volilno pravico državljani, ki so evidentirani s posebnim občinskim volilnim imenikom občanov - pripadnikov romske skupnosti. Ostale člane se kot doslej voli po proporcionalnem načelu. Sedanjí odlok še vedno določa eno volilno enoto, torej območje Mestne občine Novo mesto brez delov, ki so po odcepitvi pripadli novonastalim občinam.

V SLS bodo na prvih mestih liste za svetnike - to je tudi bolj ali manj splošna formula vseh list - "kandidirali županski kandidat, predsednik in podpredsednik občinskega odbora, vodja svetniške skupine, sledili pa jim bodo ostali člani občinskega odbora, sedanji svetniki ter drugi pomembni člani stranke", je dejala predsednica MO SLS Martina Vrhovnik. Še vedno pa se niso odločili med Tonetom Hrovatom in Francijem Koncilijo. Izbira kandidata bo poleg javnomnenjskih anket odvisna tudi od možnih podpor ostalih strank. Po neuradnih informacijah lahko Koncilija nastopi tudi kot kandidat NSI.

SDS in NSi bo zagotovo nastopila v koaliciji s skupnim kandidatom za župana. Ali bo to predsednik OO SDS Miloš Dular ali tajnik mestnega odbora NSi Jani Kramar, bo znano do začetka avgusta. Prednost na listah kandidatov za svetnike imajo pri SDS Vid Meršol, Ivan Gril, Andrej Blažič, Alojz Golob, Špela Tomišek, Božidar Horvat, Lojze Zoran, pri NSi pa Alojz Zupančič, Leopold Kolenc, Jani Kramar, Miha Blažič, Nikolaj Padevski, Marjan Urbas, Tone Vrtič, Peter Kostrevc.

LDS je odločitev o izboru kandidata za župana, ki so nam jo obljubili v sredini julija, prestavila na konec avgusta. Vseeno pa smo izvedeli, da so od osmih kandidatov v ožji krog prišli veleposlanik v Zagrebu Boštjan Kovačič, po mnenju nekaterih tudi končni kandidat, predsednik MO stranke Adolf Zupan ter člana izvršnega odbora MO Alojz Muhič in Mojca Novak.

Društvo Novo mesto ne bo imelo kandidata za župana, lista kandidatov za svetnike pa bo pripravljena v začetku septembra.

SNS bo verjetno podprla županskega kandidata LDS, tudi če bo to Boštjan Kovačič, čeprav menijo, da bi bil predsednik mestnega odbora Adolf Zupan mnogo bolj primeren. Imena z liste kandidatov za svetnike še ne bi radi izdali.

Lista za Dolenjsko ne hiti. Pravijo, da bodo liste kandidatov za svetnike pripravljene sredi septembra. O kandidatu za župana strogo molčijo.

Tudi SMS, ki je nastala v času pred parlamentarnimi volitvami leta 2000, pripravlja listo kandidatov za svetnike. "O imenih bi bilo še prezgodaj govoriti, ker stvari še niso prignane tako daleč", je povedal glavni tajnik Jože Vozelj. Lokalnega odbora njihove stranke v Novem mestu še ni. Znano pa je, da je bil Franci Kek na parlamentarnih volitvah njihov kandidat v občini Grosuplje. Morda bodo v koaliciji z Listo za Dolenjsko ponudili skupnega kandidata. Glavni tajnik pravi, da ni zagotovo, da bodo imeli svojega kandidata, čeprav obenem dvomi, da bi v prvem krogu skleпали kakšno koalicijo.

ZLSD bo imela listo svetnikov nared že 20. julija. V predvolilni boj pa se bodo spustili z enim od dveh kandidatov. To sta sedanji podžupan Marjan Somrak in predsednik OO Igor Perhaj.

Predsednik OO DeSUS Janez Požar o imenih z liste kandidatov za svetnike še noče govoriti. V Novem mestu očitno tudi niso našli svojega kandidata za župana, ki bi bil mlajši od sedemdeset let, saj bodo na volitvah nastopili brez njega. Vnaprej se ne odločajo, a koalicijo s SLS ali z ZLSD verjetno ne bodo skleпали. Katere možnosti potem sploh še preostanejo?

Po odlokih o razpisu rednih volitev v občinske svete in za župane ter o razpisu volitev predsednika republike bodo volitve 10. novembra 2002. Odloka čakata na podpis predsednika DZ Boruta Pahorja. Kandidature oziroma liste kandidatov se predložijo občinski volilni komisiji najpozneje 25. dan pred dnem glasovanja do 19. ure.

RADIO MAX
88.9 & 87.6 FM

Gubčeva cesta 27,
8210 TREBNJE

tel. 07/34-81-545 ali 555
e-mail: radiomax@siol.net

do 16 let:

1.mesto Matevû Kovačič	(1b)
2.mesto Darja Dobrila	(2b)
3.mesto Tereza Vidic	(3b)

do 23 let:

1.mesto Jana Urbas	(1a)
2.mesto Martina	(2a)
3.mesto Matjaû Tančič	(3a)

Letošnji motiv natečaja Fotografska izkušnja evropske industrijske kulturne dediščine je bil za sodelujoče velik izziv. Industrijski objekti so načelno nedostopni za mlade fotografe in to je bistveno prispevalo k motivaciji avtorjev. Natečaj Fotografska izkušnja omogoča mladim ne samo spoznavanje kulturne dediščine, ampak ponuja tudi priložnost, da razstavijo svoje fotografije tako na nacionalni ravni, kot tudi na evropskem nivoju. Avtorji zmagovalnih fotografij bodo razstavljali na sedežu Sveta Evrope v Strasbourgu, skupaj s kolegi iz drugih evropskih držav.

Borut Peterlin

Ohranjamo vaše spomine

NOVO MESTO>

Glavni trg 16, tel. 07 / 39 35 500
 Novi trg, tel. 07 / 39 35 510
 Ljubljanska 22 - TPC Hedera, tel. 07 / 39 35 514
 Podbevškova ulica 4 - Mercator, Cikava, tel. 07 / 39 35 540
 Trg svobode 9, tel. 07 / 81 65 540
 Cesta krških žrtev 141 - PC TA-BU, tel. 07 / 48 81 520
 Cesta zmage 34 - Tržnica pod uro, tel. 03 / 56 25 430
 Cesta XV. brigade 27a - novi TE Spar, tel. 07 / 36 91 530

SEVNICA>

KRŠKO>

ZAGORJE OB S/A>

METLIKA>

www.foto-asja.si

FOTO
ASJA

HILFLÖSIGKEIT

Dante Kristan II.

Čas ni na naši strani, dragi moji. Čas je vse bolj divja jeba zdaj. Zatorej marš, urno zavržite svojo utrujajočo duhovnost, opustite svoj jadikujoči intelekt. Znebite se inhibicij, ki blokirajo vaše kot struna napeto telo. Dihajte. Utelesite že končno vsoto vašo slovito telesnost in se lansirajte v turbulentno orbito mesa in promiskuitete. Čaka vas nesluteni draž in zgraž, vabijo vas nove trofeje, nove multi-orgazmus epopeje. Evropa, kurvo stara, here we come, balkane, ne samo polna muda, temveč prinesemo vam še devize. Od naše silne jebe in poleta, naj se trese cela pofukana planeta. Naj šprica mlada kri in sveža sperma naj vam zlepi žalostne oči. Jebeš brezmadežno, zdaj madež kliče madežno. Na

Policijo zanimajo trofeje in velike ribe, torej pravzaprav le tisti, ki dilajo odraslim, otroci pa so prepuščeni samim sebi. Šokantno in gnusno.

stran device in svetnice, častili bomo Dioniza, Bakha, Priapa. To so božanstva po našem okusu. Božanstva, ki ljubijo vino in kri. Božansva mesnata, ki jim vedno stoji. Prokreativni seks je zdaj pasé, monogamija demodé. Vzdržnost vsake vrste je nevarni strup in nevzdržna krivica za vsakega sodobnega jebača. Šele ko se osvobodimo vse te nesmiselne in ne preveč domiselne dvatisočletne navlake, smo pripravljeni na pravo srečanje z Bogom in šele takrat mu bomo všečni. Saj ni valjda Bog glup, da nam je dal kurce zato, da jih zdaj ne uporabljamo. Bog nikoli ne more biti restrikcija, pizda, Bog je osvoboditev. Bog ne rabi ponovne interpretacije in naj se vprašajo tisti, ki tako nonšalantno opletajo z njegovim imenom in nosijo motno vodo na svoj umazani mlin, mar ni ravno njihova neumnost in napuh tisto, kar jezi boga, da neusmiljeno udriha po človeštvu. Imejmo jajca imeti jajca, biti ljudje. V vsej svoji sladki nebogljenosti bomo našli svojo neizmerno svobodo in večna luč nam bo osvetljevala burno, orgialno noč. Zatorej izostrite končno svoje čute in brez sramu v napad, za svobodo in sveti nam razvrat. In brez klasičnega cincanja zdaj, prosim, ko se prikrade bridka zima, morda za nas bo že prepozno.

Nikoli nismo rekli nikoli. Nikoli nič nikoli. A ko smo si vendarle že oddahnili in mislili, da smo strumno slovensko policijsko silo obrali do krhke kosti, ko je kazalo da je konec ekscesov in humoresknh kolapsov predrage nam policije, so nam postregli z novo atrakcijo. Spektakularno. Nismo mogli verjet, da je res. Da, odneslo jih je na odprto morje. Svašta. Celo nebogljeno skupino z nebogljenim jebeni inštruktorjem vred. Enajst odraslih moških. Da crkneš. In to na inštrukcijah za reševanje iz vode. To je šala. To mora biti šala. To je najboljša prekleta šala, odkar obstajajo šale o policajih. In vendar, to je naša resničnost. Smešno. Mislim, pa kdo to dela, ta bo mene reševal, al kaj? Skoraj že preveč cinično, da bi bilo smešno. In potem so ostali, ki so same sebe prej (čestitamo) uspeli rešiti iz vode, potrebovali celih pet ur, da so pogruntali, da njihovih kolegov ni. Simptomatično; pogrešali so jih na večerji; šele tedaj so s svojo pronicljivo bistrournostjo dognali, da je nekaj narobe. Srhljivo. In kaj naj si mislimo ostali? Koliko časa bomo morali plavati, če bomo v težavah, normalni državljani, ki jih ne srečate vsak dan na večerji?? Kdo se dela norca iz nas? Ma ne me jebat s takim reševanjem. Reši se sam ali pa počakaj na Italijane; oni bojda znajo plavat.

Kadar fantje niso prezaposleni z medsebojnim reševanjem iz neukrotljivega slovenskega vodovja, se včasih poukvarjajo tudi z

»Morate se zavedati, da je čas, ki ga tu zapravljate, vaš čas.«

S.DeVille

drugimi problemi, denimo s preprečevanjem prekupčevanja z drogami. Ampak če še ne veste, oni zdaj lovijo samo velike ribe. Ma, bravo. Marihuana je kao malo dekriminalizirana, tako da ne lovijo več vsakega ubogega hipija z jointom v roki po vogalih, kot je bilo dolgo v navadi. Vse to je fino in prav, čeprav je to bolj rezultat evropskih trendov in dejstva, da hoče biti Slovenija Evropi na vsak način všečna. Priznajmo, to je neke vrste napredek, me pa močno zaskrbi, ko izvem za nebulotiko primerov, kot je naslednji. Pred kratkim mi je mladi obupani očka potožil, da je prepričan, da se pred osnovno šolo, kamor hodita njegova otroka, preprodajajo mamila, točneje marihuana. Refleksno sem mu svetoval, naj nemudoma obvesti policijo, in oni bodo zagotovo ukrepali in vedeli kaj storiti. Kako skrajno naivno od mene. Ko je glede tega pobaral enega od mož postave, ki ga domnevno tudi bežno pozna, mu je ta vehementno in suvereno odvrnil, da njih pa zanimajo samo velike ribe. Kako, prosim? Po kakšni selekciji? Katere velike ribe? Arogantno. Kot velika banka, ki posluje samo z največjimi podjetji. Policijo zanimajo trofeje in velike ribe, torej pravzaprav le tisti, ki dilajo odraslim, otroci pa so prepuščeni samim sebi. Šokantno in gnusno. Tako kot sveta katoliška Cerkev, ki je od vekomaj v svojih vrstah kaznovala in izobčala duhovnike, ki so se poročali in kršili celibat z odraslimi ženskami, posrane

V žepni državi, kjer se vsi poznajo, ni dosti tako neumnih, da bi se po TVju pred znanci in sorodniki ponosno kazali z jointom zapičenim v glavo, ali pa da bi razposajeno mahali s svojo homoseksualnostjo, da jih potem lokalni skini lahko prefukajo.

pedofile, ki so pofukali cele četice fantkov in punčk in jim za vedno uničili življenje, pa je po tradiciji pustila lepo pri miru in jih celo ščitila (upam, da bo Cerkev za to plačala s svojim ugledom). Za kozlat. Kdo bo zaščitil naše otročičke? Naj grejo starši sami v stilu splošnega linča preganjat barabe? To je depresivno, brezperspektivno. Kot da je policiji res več do trofej kot do konstruktivnega pristopa problematiki drog. Le za češnjo na torti naj dodam še, da neposredno poleg omenjene osnovne šole stoji nič manj kot policijska postaja. Velike ribe, veliko morje, velika kaka, velik smrad.

Prestolnica ni zastoj prestolnica, vsaj formalno. Na vse kriplje se trudijo delat videz da non stop dogaja. Ampak nas nekako ne prepriča. Kraljevski gosti, častni gosti, all kinds of shit gosti, festivali, bienali, trienali, anali, parade, tirade, promenade, proslave, zastave, razstave, internacionalno, multietnično, interdisciplinarno, interseksualno-praktično, intergalaktično, extrafekalno. Če bi bili še malo bolj odprti, bi imeli drisko. Iz kaskade domnevnih ultrarazburljivih, nadsvetovljanskih atrakcij naj omenim le dve ali tri resnične perle. Lep primerek je gotovo nedavni dvojni spektakel, Dalajlama in gay-pride parada na isti dan. Dvojna defloracija za belo ljubljansko devico. Človek bi pričakoval, da se bojo tresle ulice pod gnečo vžhičenih množic in človekoljubnega zanosa, a je bilo tako uspavalno, da smo komaj kaj opazili. Sedativno. Z Dalajlamo itak ne vemo kaj bi. Z njim je največji problem političen, pravzaprav politično-logističen. Kako kar najlepše sprejeti Dalaja (ker ga moramo, ker ga itak vsi) in hkrati ne razjeziti Kitajcev. On je valjda smart in nalašč provocira te male situacije po Evropi, ker ve, da bojo vsi v paniki. S tem dobiva publiciteto, večja svoj ugled in bojuje male bitke za svojo stvar (takisto hkrati naša oblast). In potem mora politika švicati in si izmišljati čudne izjave, da razložijo, kako so hkrati za Tibet in za Kitajsko. Akrobatsko. Kljub svoji bistvenosti pa je ta politični aspekt vedno zavit v nekakšno meglo, zamaskiran v multikulturni karnevalski celofan. Pravo malo rajanje. Vsi ga imajo radi, vsi ga

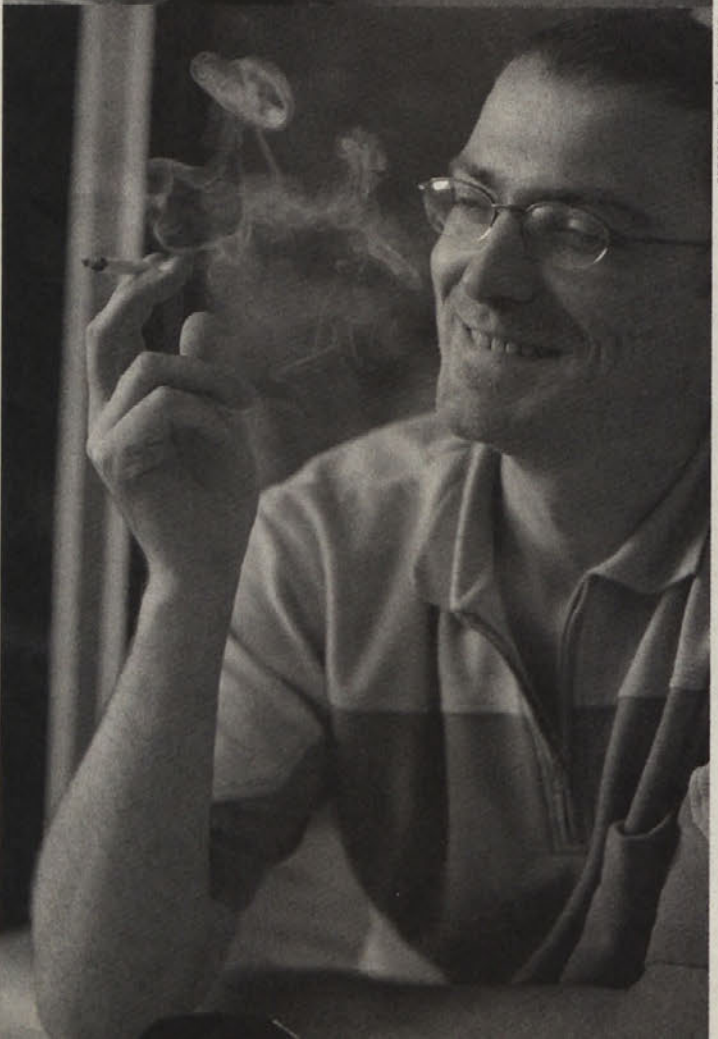
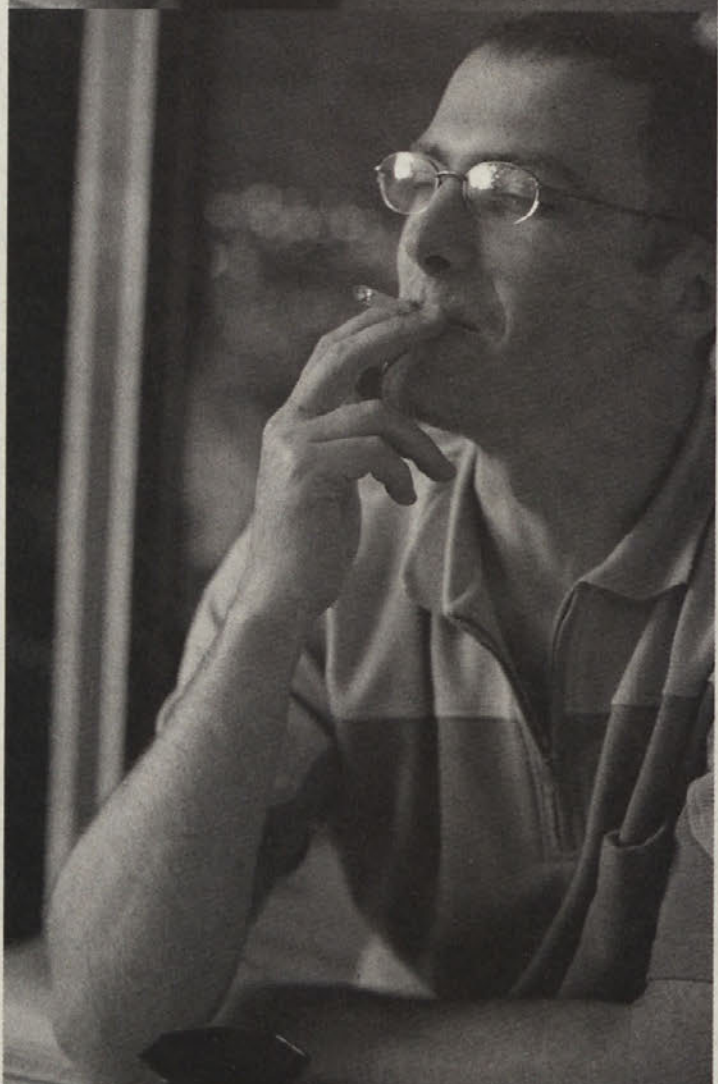
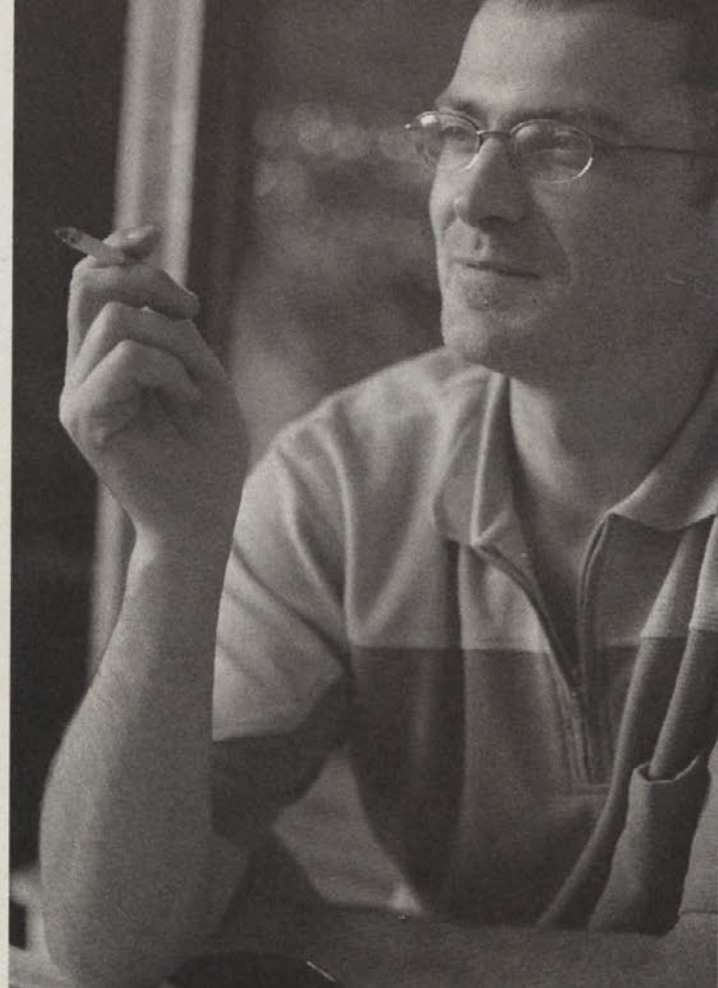
spoštujejo, on je tako kul, tako sproščen, mladosten, on je blazno simpatičen in srčan v tisti svoji rjuhici, in vsi se mu debilno smehljajo, in vsi so nenadoma budisti, in vsi ga poslušajo, krščanarji, komunisti, ateisti, hedonisti, pacifisti, šovinisti, in vsi ga štekajo (večinoma itak govori bolj tisto, kar je očitno), in se identificirajo, in se delajo razsvetljene, in ne vejo točno, kako naj se obnašajo, in nekam bebavo stojijo s tistimi belimi šali in ne vejo več, kam bi si jih še vtaknili, da bi bili še bolj ča-ča, pa še ka-ka in fa-fa. Pravzaprav pa vedo malo ali nič o njem in njegovem delu. Po večini se jim jebe, ali pa nimajo odnosa. To je eksotika, to je kuriositeta, cirkuška atrakcija. Jebe se njim za Tibet in Buda je za njih nekaj kot znamka konfekcije. Častitljivi Dalaj je sicer gotovo dosegel svoje (tako kot naša aktualna oblast), a vendarle se je najbrž tudi njemu, ki je strpen mož, vse skupaj zdelo že malo predebilno.

Med tem pa se je nedaleč petila nekoliko drugačna blamaža. Takoimenovana prva gay-ponos-parada v ljubljani. Jadno. Tako jadno, da mi beseda jadno nemara še zameri, da sem jo na tem mestu zlorabil. Parada je bila tako spektakularno nemnožična, skromna in tiha, da so stanovalci v neposredni bližini za prireditelvj brz-kone (tako kot vsi ostali) izvedeli šele zvečer iz medijev. Čisti

flop. Skratka, še eno ljubljansko sobotno popoldne, ko lahko slišiš, kako raste trava (navadna). Pride my ass. Na televiziji je izgledalo kot napaka, kot kratki skeč, ki za trenutek prekine in pokvari idilo. Tri dešperatne lezbike na kamionu, malo jeftine dekoracije, in mladi aktivisti, vedno isti, naprčeni in tečni, ki cmizdrijo vsakič, ko neki jebeni Rugelj prdne. Tuž, tuga tužna, ne hasne nič. Pa kdo vas bo gledal, dolgčas jedan. Proti tej vaši paradi je še brezvezni klavrni shod za marihuano izpadel kot karneval v Riu. Ne bi se ponavljal in kvasal, kako je bilo že tam žalostno ta popizdit. Dajte že enkrat pogruntat fantje, da v tej državi vsaka taka manifestacija avtomatsko propade. Ni te mase. Jasno, da ne bo nikogar, saj je logično; v žepni državi, kjer se vsi poznajo, ni dosti tako neumnih, da bi se po TVju pred znanci in sorodniki ponosno kazali z jointom zapičenim v glavo, ali pa da bi razposajeno mahali s svojo homoseksualnostjo, da jih potem lokalni skini lahko prefukajo. Kdo je tako glup? S takimi blamažami od dogodkov si organizatorji(in organizacije) kvečjemu delajo medvedjo uslugo, saj si z slabo reklamo spodkopavajo lastno kredibilnost na drugih področjih. Slabše od nič. Za konec aktualij omenjam še novega izmed supersladkobnih kraljevskih obiskov, ki so nam tako dragi, da od radosti spuščamo blato. Tokrat se nas je usmilil španski monarh in tako kot drugim pred njim smo mu razložili, da smo tudi Slovenci vredni tega, da na nas prdne kakšna kronana glava (rit).

Zdaj boste stopili na odprto. Vrnili se boste v vsakdan. Mislili boste na jutri. Postopno boste našli svojo pot nazaj v realnost. Realnosti boste spet lahko rekli kruta. Vi junaki vsakdana, vi eminence, vi ekscelence, vi svetosti, gospod Predsednik, vi porivači, vi drekači, vi arhitekti bodočnosti, vi graditelji boljšega jutri, vi mafijaši, vi brihtneži, vi glavce, vi ki ljubite življenje, vi ki sovražite življenje, vi ki nimate pojma o življenju, vi dame in gospodje vi, vi ikone javnega in kulturnega življenja vi, vi tovariši vi, vi bratje in sestre vi, vi soljudje vi. Mejte se.

FOTOGRAFIE: BOŠTJAN PUČIČ

DAMIJAN ŠINIGOJ

pisatelj, urednik, novinar

Barica Smole

Damijan Šinigoj. Ni v službi in nikoli ni bil. Ne zna ločiti med delom in zabavo. Med pisatelje sta ga uvrstila romana Vojake ubijajo, mar ne? in Neizstreljeni naboj. Preživlja se s pisanjem člankov, je urednik pri založbi GOGA in prevajalec. Živi in dela v Novem mestu, kar ni najboljša štartna pozicija. Dokumentarni film o osamosvojitveni vojni je že končal, scenarij za celovečerni film po njegovem drugem romanu pa je na najboljši poti, da se bo uresničil na filmu leta 2003.

Ob tebi nikoli ni dolgčas. Ne v pogovoru, ne ob branju tvojih romanov in ne člankov. Nekako nisi tipičen Slovenec. Akcija in humor sta tvoja zaščitna znaka. Pripisuješ to zadnje četrtinki primorske krvi?

Zdaj si me pa dobila. Res. Zdaj bom pa o tem razmišljal dva meseca. Skoraj toliko, kot sem o svojem dosjeju, ki ga je dolga leta delala Udba in ki sem si ga lahko ogledal, ko je to dovolil zakon. Ko je izšel v uradnem listu, sem že navsezgodaj stal pred okencem v stavbi Službe državne varnosti (ali kar koli se je že imenovala) in zahteval vpogled, mimo mene pa so hodili ljudje, ki sem jih vsakodnevno srečeval v gostilnah. Me je dobesečno na rit vrglo, kdo vse so bili špiclji. Njih pa tudi, ko so me zagledali tam. So gledali bolj v tla. Ja, zadeva se je zapletla, do tedaj niso še nobenemu dovolili vpogleda, ampak ker sem jim kar gnožil, da so se časi spremenili in jim pred nosom mahal z uradnim listom, je končno prišel nekakšen šef in me napotil v Ljubljano. Mislim sem, da bom prebral par vrstic o tem, da sem tam in tam povedal šalo s politično vsebino. Pa sem bil zelo presenečen. Nič posebnega ni pisalo, saj dvajsetletnik itak ne more sam spodkopavati Jugoslavije, presenečen sem bil nad tem, da so me spremljali od vrtca naprej. Ali pa so šli potem, ko sem jim postal zanimiv, nazaj. Ne vem. V dosjeju so bila mnenja učiteljic, vzgojiteljic, kogar se spomniš. Fascinantno. Analitično. In noter je bilo nekaj takšnih ugotovitev, ki so mi dala misliti. Kakor tole tvoje vprašanje.

Ampak - ja. Moj dedek je bil iz Dornberka, tam je toliko Šinigojev, kot bi jih posejal. Morda je nekaj na tem. Je pa v meni vsaj toliko primorske krvi, da navijam za partizane.

Mar nisi tudi član Zveze borcev?

OK, to je bil bolj joke kot ne. Želel sem si njihovo izkaznico. In ko sem plačal članarino, je skorajda ne bi dobil. So imeli samo še eno. In gor je pravi borčevski žig, bolj zelene barve. Se je tinctura že malce posušila in jo je gospa kar z vodo osvežila, da je lahko napravila odtis. Ampak v vsaki zafrkanciji je seveda tudi zrno resnice. Seveda zares navijam za partizansko opcijo. Pustimo ob strani revolucijo in povojne poboje. Oziroma ne pustimo tega ob strani. Raziščimo in kaznujmo, jasno. Zločin je zločin, pa če ga je napravil človek z rdečo zvezdo na glavi ali pa... Kaj so imeli domobranci na kapah? Mrtvaško glavo? No, kolaboranti so imeli vso

pravico pridružiti se okupatorju, ampak naj mi danes nikar tega ne prodajajo kot borbo za Slovenijo! To je isto, kot če bi se jaz leta 91 postavil na stran Jugoslavije, češ, Slovenija je majhna, skorumpirana, v večji državi bomo boljše živeli. Ostanimo raje v Jugoslaviji. V tem smislu so mi Primorci seveda bližji. Primorci se ne delijo na rdeče in črne (ali vsaj ne tako ortodoksno), kakor je to primer pri nas na Dolenjskem. Pri njih se mi zdi, da vera ne izključuje, dasiravno gre za isto cerkev.

Tvoja romana Vojake ubijajo, mar ne? in Neizstreljeni naboj sta bila literarni uspešnici. Navdihnili ju je služenje v JLA in leto 1991. Bi zase rekel, da si vojni romanopisec?

Da in ne. Sam sebi se še najbolj zdim podoben tistemu srbskemu vojaku - prostaku, ki je v Solunu s tisoči drugimi čakal na ladjo, da ga odpelje na varno. V umazano pristaniško vodo je padel otrok in vsi so kar stali in gledali, on pa je skočil v vodo, rešil otroka, ga izročil presrečni materi, potem pa, ko so mu vsi navdušeno čestitali in ga trepljali po ramenih, besno vprašal: "Pička mu materina, ko me gurnuo?" Evo, moja zgodba je podobna. JLA me je obakrat porinila v vodo, jaz pa sem spotoma še pograbil otroka. Tukaj ni nikakršnih velikih skrivnosti.

Na JLA zares nimaš lepih spominov...

Pravzaprav jih imam, čeprav s tem ne mislim tistega, kar opisuje veteran hrvaške vojne Ratko Cvetnić, ko govori o vojnih veteranih, ki jih nekega dne začne mučiti občutek, da se jim je pri dvajsetih in nekaj letih zgodilo že vse življenje, vse, kar je bilo v njem velikega. Služenje v JLA je bilo takrat res hudo, danes pa se mi pravzaprav vse skupaj pravzaprav zdi patetično. Da je kup odraslih in izbrazenih ljudi dokazoval meni in skupini nabornikov, da smo organizirali nekakšno organizacijo, s katero smo hoteli razbiti Jugoslavijo. Lepo te prosim, le kako naj bi mi to uspelo? S tem, da sem narisal Staneta Dolanca, ki je od zadaj zapregel Milko Planinc? In ko jim še ne devetnajstleten poskušas dokazati, da nisi kriv, se samo še bolj zapletaš. To so bila zaslišanja po pet, šest dni skupaj, brez spanja (razen, ko sem od utrujenosti omedlel), dokler vse skupaj ni prišlo do vojaškega sodišča in pametnega človeka in nas je vse skupaj poslal v kurac. Potem je bil mir. Še prej pa sem iz JLA leta 1985 pobegnil in jim grozil, da bom vsem povedal, kaj so počeli z nami in so se morda malo ustrašili. Na vojaško sodišče sem šel kot civilist in čeprav sem sprva nameraval nastopiti kot J. B. T. v smislu Ne priznajem ovaj sud, sem se usral. Sem kljub vsemu odgovarjal na vprašanja in sodeloval. Potem sem jim želel vrniti milo za drago in sem vseeno vsem raztrobil, kaj se počne v tako imenovani kovačnici bratstva in enotnosti, a nihče tega ni objavil. Smo bili z eno nogo še vseeno v enopartijskem sistemu, domnevam. Ko so zaplenjali časopise. In sem napisal roman. Ki je

izmišljen, a sloni na realnih izkušnjah. Človeka, ki me je najbolj maltretiral, sem za kazen dal noter kot največjega negativca in tudi s skoraj pravim imenom, pa je idiot nekega dne s knjigo prišel k meni po avtogram. In bil nadvse ponosen na to, da nastopa v knjigi. Pa razumi, če moreš.

Ampak JLA si se vseeno uspel maščevati.

Kaj pa vem, če temu lahko rečeš maščevanje. Ko se je leta 1991 začelo sranje, sem se seveda takoj prijavil kot prostovoljec. Star sem bil 26 let in sem mislil, da rabijo samo še mene! A me niso sprejeli, ker sem si, da ne bi nikoli več imel opravka z JLA in rezervno, uredil status invalida. Ne vprašaj, kako. No, v TO me pa niso sprejeli, češ, da imajo dovolj zdravih in da bodo invalide jemali, ko nam bo šlo že hudo za nohte. Ko sem jim končno razložil, kaj in kako, me pa niso sprejeli, ker nisem imel zadolžene uniforme. V osmem poskusu drugega dne sem končno srečal znanca, ki je bil na dovolj visokem položaju in ta me je zrinil noter. Pa še to ni šlo tako gladko, kot bi si kdo mislil. Človek, ki je delil opremo, je tarnal, da ničesar nima, dokler mu nisem zagrozil, da bom slekel njegovo povsem novo uniformo in mu vzel pištolo, da naj on pa kar v gatah paradira po skladišču. In se je hitro našla še ena uniforma. Odhod v boj sem vzel zelo resno, zadolžil sem celo vojaške dolge spodnje hlače. Potem sem imel le še toliko časa, da sem poklical domov in že sem bil na pasulju. Na fižolu v omaki, kot se je reklo v tistem času, ko niti radiča nismo jedli, ker je bil na -ič. Mama je jokala (morda od ponosa, ne vem), potem me je hotel na telefon še oče. Saj ne boš verjela: mislil sem, da mi bo dal napotke, kako naj se izogibam kroglam ali kaj podobnega, on me je pa povsem mirno vprašal, kje imam skrite marke. Čeprav danes to zanika, če ga boš šla vprašat... Torej, vojna se je končala, jaz pa sem spet pograbil otroka kot oni v Solunu in šel domov.

Si se zaradi uspeha obeh romanov odločil, da ostaneš med knjigami?
Uspeha? Kaj pa uspeh v Sloveniji sploh pomeni? Po odmevih in številu izvodov je gotovo bil, pa sorodniki so ponosni, sosedje te poznajo, morda o tebi kaj preberejo tudi znanci, to je pa tudi vse, se mi zdi. Med knjigami sem ostal, ker se med njimi dobro počutim. Včasih sodelujem na kakšni okrogli mizi. Zadnjič so na eni nekaj tarnali o bralni kulturi. Da ljudje ne berejo. In se nisem vključil v debato, ker tega enostavno ne razumem. Da nekdo ne bere. Ker nima časa. Lepo te prosim. Saj vem, da je gledanje televizije mnogo lažje, ampak če si za TV vzameš štiri ure na dan, si lahko morda tudi za knjigo lahko eno uro. Če hočeš. Je pa to težje, priznam. Ampak, ljudje božji, v knjigah je vse, kar potrebujemo in kar imamo. Res.

Navdušenje nad vojno tematiko je razvidno tudi iz tvojega izbora del, ki si jih prevedel. Knjiga Ratka Cvetniča (Kratek izlet, GOGA, 2000) o hrvaški vojni in roman Zilhada Ključanina (Pričevalec, GOGA, 2001) o bosanski. Druga je tako grozovita, da sem ob branju skoraj zbolela. Kaj te privlači pri teh avtorjih?
Vojna tematika, kaj bi tajil. Vojna je sicer nekaj najbolj groznega, kar se nekomu lahko zgodi, ampak to je tudi čas, ko padejo vse maske. In se ljudje pokažejo takšni, kakršni zares so. Vojna je čas, ko pridejo na plan zveri in vojna je čas, ki rodi tudi neverjetna herojstva, nesebična dejanja. Poglej recimo hosovce, Srbom se ob spominu na njih še danes zatresejo hlače, ampak to so bili tudi mladeniči, ki so iz Vukovarja med srbskimi strojničnimi gnezd v gosji vrsti vodili civiliste čez minska polja. Ko je eden stopil na mino, je na čelo vrste

enostavno stopil nekdo drug iz njegove enote. Ali pa recimo moj znanec iz bosanske vojske, pesnik, ki je imel tri dni urjenja, preden so ga še s tremi zelenci odpeljali na najbolj oddaljeno stražarsko postojanko. Stražarska dolžnost je trajala deset dni, niso imeli nikakršnih zvez v tisti nepregledni in neprehodni hosti in ko jim je edini izkušeni v njihovi skupini, veteran, ravno začel razlagati, da morajo paziti, ker je sovražnik povsod okoli njih, ga je zadelo v glavo. Si predstavljaš, kaj so doživljali povsem neizkušeni tistih deset dni, dokler jih niso zamenjali? In kakšne pesmi piše ta človek? Ali pa slovenski primer: v novomeški vojašnici so teritorialci na pogajanja z JLA v zaščitnico vzeli tudi teritorialca z dolgimi lasmi, ki je izgledal prav hecno, prav nič vojaško. Ampak bil je sin visokega častnika JLA, ki se je pogajal za nasprotno stran. Si predstavljaš očeta, ki je zagledal sina na nasprotni strani? Tako praznega pogleda nisem videl nikoli prej. Človeku se je v hipu sesulo življenje. Ampak, bil je profi, je vztrajal. To je tisto, kar me pritegne pri vojni tematiki.

Učna leta prevajanja so ti prinesla tudi kritike. Prevod Cvetniča nekaterim ni bil všeč. Kako sprejemaš kritike?
Samo enkrat v življenju sem bral horoskop za škorpiona. Berem, berem in se zalotim, kako si kimam. Češ, ja, takšen sem. Pa seveda nisem bil takšen, kakršna je bila tam opisana oseba. Sem se menda kar želel videti takšnega, idealnega. A sem se skuliral, kaj naj rečem. In zdajle bi se kmalu spet zlagal. Samemu sebi. Sem že kimal. Če bi rekel, da me ne ganejo, to ne bi bilo res. Sem pa samemu sebi največji kritik in prevod Kratklega izleta dejansko ima napake. Če pa ti kritik napiše, da gre za temo, ki zanima samo tiste, ki se v mislih nikoli niso vrnili iz JLA, to boli. Knjiga je na hrvaškem pobrala najbolj prestižne književne nagrade. Za prvenec Nine Kokelj Sviloprejka je nek pametnjakovič v Literaturi zapisal, da gre za ne vem kakšne blodnje ne vem kakšne ženščure, knjiga pa je bila potem nominirana za kresnika. In za njen prevod Mulinega žrebeta (GOGA, 2001) je prav tako v Literaturi spet nekdo sikal strup, kako zanič da je knjiga (ne prevod), ta pa je potem povsod drugje doživela tako izvrstne kritike, da mi je bilo kar malce nerodno. Da ne bi kdo namreč mislil, da so kupljene. Evo, žal mi je, ker se ne spomnim tega veleuma. Da bi ga povedal z imenom in priimkom. Ker včasih se mi res zdi, da je kritik le oseba, ki ti pove, kako bi on napravil neko stvar, če bi jo seveda znal. A pustimo to.

Prevod Ključaninovega Pričevalca (Šehida) je bil izjemno težak. V tekstu v bosanskem jeziku je tudi mnogo citatov iz Korana. Na ta prevod ni bilo odzivov?
Če misliš na prevod stihov iz Korana, jih ni bilo. Ne pozitivnih ne negativnih. Čeprav sem se tega najbolj bal, da ne bi končal kakor Rushdie. (smeh) Vzel sem oba bosanska prevoda Korana in ko sem videl, da so stvari tudi tam interpretirane različno (smisel pa seveda ostane isti!), me je strah minil. Prevedel sem po smislu in stihe potem dal v piljenje pesniku Trobišu, ki mu ni tuj niti liturgični jezik. In je kar uspelo. So pa bile težave, jasno. Ključanin recimo prihod srbske učiteljice med muslimanske učence opiše z ekavščino, nikjer ne omeni, da gre za Srbkinjo, ker je to jasno iz njenega govora. Kako to prenesti v slovenski jezik? Ne moreš kar uporabiti ljubljansčine in recimo dolenjščine, ker povsem zgrešiš bistvo.

Kako si rešil ta problem?
Po pravici povedano, sem pozabil, bi moral pogledati. Verjetno opisno. Ampak to je pač

tako, vedno znova odkrivamo toplo vodo. Sem spraševal druge prevajalce, pa so vsi imeli več rešitev. Enkrat so uporabili eno, spet drugič drugo. Kot primer lahko vzameš Trainspotting, ki ga je prevedel Andrej Skubic. Genialno, ni kaj. Ampak težko. Če sem prej mislil, da je prevajanje tlaka, pisanje pa ustvarjanje, sem že po prvem prevodu povsem spremenil mnenje.

V časopisu Park vsak mesec skrbiš tudi za osrednji, adrenalinski članek, ki ga marsikdo prebere takoj, ko odpre časopis. Uživáš v skrajnostih?
Morda, ne vem. Uživam, če vem, da bom preživel. (smeh) Ampak saj pri ParkExtremu ne gre za skrajnosti, gre bolj za uživanje. Uredniki in novinarji si pač privoščimo stvari, ki si jih posamezno morda ne bi, niso pa niti najmanj ekstremne. Od gokarta, jahanja, raftinga, prostega plezanja, obiska podzemne jame, rolanja, boksa ..., gre za zadeve, s katerimi se ljudje ukvarjajo vsakodnevno. Na nas vedno pazijo odgovorni ljudje, ki nam pač predstavijo določeno dejavnost. Jasno je, da se z boksarjem nismo boksali zares, a je bilo vseeno adrenalinsko. Moram pa priznati, da me je bilo še najbolj strah na jahanju. Sedel sem na veliki zverini, ki je takoj ugotovila, da se jo bojim in je seveda delala po svoje. Jaz si je pa nisem upal krotiti. Čisto drugače je, če sediš recimo za volanom električnega gokarta. Tam imaš vsaj občutek, da nadzoruješ stvari, da imaš volan in zavoro, čeprav smo delali takšno štalo, da nam je mojster kar nekajkrat odvzel elektriko, da se ne bi poškodovali. Kje ima pa konj bremzo, te vprašam?

Pišeš tudi o skakanju v Krko pozimi, divjanju z motorjem po kočevskih gozdovih in podobno. Si predstavljaš, kako bo, ko boš upokojenec?
Hja, pri kolumnah je težava ta, da jo moraš napisati vsak mesec, idej pa zmanjkuje. In ko me je urednik že prav nesramno priganjal, sem sam pri sebi rekel, da zdaj pa res nimam nič, da se grem lahko le v Krko vreč. Je prav zanimivo, kakšni smo ljudje. Sem vznemirjen zaradi ideje pritekel v uredništvo in prijateljem povedal, da bomo za članek na začetku februarja z mostu skočili v reko in so bili vsi navdušeni. In ko so vsi skočili, sem skočil še jaz, kaj mi je pa drugega ostalo? Z motorjem nas je vozil državni prvak in smo mu morali zaupati. Za strah pač ni prostora. Sedel sem na motor in vedel, da ima tisti človek sebe najrajši in da se zagotovo ne bo raztreščil in bom zato tudi jaz ostal v enem kosu. Problem bi nastal, če bi za krmilom sedel sam. To se pa nikoli ne konča dobro. Sem bil že velikokrat pošravfan, ko sem mislil, da znam. Ja, adrenalin je kul. Res. Kaj bom počel kot upokojenec? Ne vem, morda prirejal dirke v invalidskih vozičkih. Sedel zagotovo ne bom!

V mesečniku Mama imaš kolumno Očkov kotichek. To se nekako ne ujema s podobo, ki si jo bralec ustvari ob branju tvojih del in prevodov. Nežno, razumevajoče in toplo pisanje je to. Sta navdušenje za vojno in dobro očetovstvo lahko združena v eni osebi?
Saj vzgajanje otrok je vendar vojna. (smeh) V resnici nisem navdušen nad njo, bolj me fascinirajo zgodbe, ki jih vojna naplavi. To pa seveda ne pomeni, da ne morem biti dober oče. Saj ne vem, če sem, a se trudim na vso moč. In upam, da mi bo uspelo. Ker otrok potrebuje samo dobro odskočno desko v življenje, ki mu jo da ljubeča in urejena družina. Nič drugega. In to Maksu in Gašperju z Moniko zagotovo dajeva. Veselo odskakujeta od naju, od najinih živcev. (smeh) Morda pišem o vojni tudi za to, da je ne bi doživeli.

Kakšen je tvoj delovni tempo?
Če temu, kar počnem, lahko rečem delo, potem ne delam le, ko spim. In spim bolj malo. Kar je res, je res. Se bom kasneje naspal za vse nazaj. Če me ne bodo ravno v peščeno uro vtaknili ...

Mnogo časa ti vzame tudi urednikovanje. Slovensko založništvo zadnje čase tarnad nad slabimi razmerami. Kakšen je tvoj pogled iz prostorov novomeške založbe GOGA?
Založništvo pač ni več samo zelo dober, od države izdatno podprt biznis za nekatere, in da se pojavljajo manjše hiše, ki so bolj okretne, fleksibilne, morda celo specializirane, je samo velik plus. Za bralca, konzumenta. Pred velikimi imamo to prednost, da so naši režijski stroški relativno nizki. In ker smo majhni, se pri svojem delu lahko tudi zabavamo, tega nam izrecno nihče ne prepoveduje. Današnja tehnologija sicer omogoča prav vsak malo obširnejši šolski spis z minimalnimi stroški natisniti in speti v nekaj deset izvodih, za prijatelje, sorodnike, ampak to seveda ni to. Mnogo od teh tekstov si še ne zasluži objave, smo pa med njimi pri založbi GOGA našli kar nekaj kvalitetnih del in izdali kar nekaj knjig slovenskih avtorjev. Založništvo je morda res trd, vsekakor pa tudi hvaležen posel. In nekdo ga pač mora opravljati, kakor bi rekel Arnold Švarci ...

Kako se preživljaš s pisanjem?
Pred leti, ko sem dobil status pisatelja, sem se moral vsako leto javiti nekje na občini in jim dokazati, da moji prihodki ne prebijajo meje, do katere sem še upravičen do statusa. Uradnica je sumničavo gledala tiste številke, ki seveda še zdaleč niso dosegale meje, kaj šele, da bi jo presecale in me je najmanj petkrat vprašala, če je to vse. In ko sem ji že petič pritrdil, me je vprašala enako, kot me zdaj sprašuje ti. Težko, sem ji odvrnil. Jaz tudi, je dejala razumevajoče in mi udarila žig. Ko pa pridejo otroci, se nimaš več kaj zafrkavati. Sem se malce zresnil in je zdaj lažje.

Spominjam se tvojega opisa, kako so te ostrigli v JLA: "Človek (Slovenec, seveda) me je vprašal, od kod sem in ko sem mu povedal za Novo mesto, se je nasmehnil, zakurblal mašincin in krepko zarezal v moje dolge lase povsem do glave. Aja, to je pa tam naravnost (in je vlekel naravnost) pol pa tam zaviješ na desno (in je zarezal na desno proti uhljem), pol greš pa spet naprej ... Sem prišel ven še brez obrvi ..." Je tudi striženje lahko smešno in tema za literaturo? Ali pa gledaš na dogodke filmsko?
Ma ja, tisto striženje je bilo res filmsko smešno. Ja, če si pozitivno naravnan, se skoraj vse stvari lahko vsaj zabavne, če že smešne ne. In zakaj se ne bi smejali, če ne gre drugače? Je pa res, da tudi pišem nekako scenaristično, vsako stvar si v glavi vizualiziram. Jo opišem, da si jo vsakdo lahko tudi predstavlja. Če si je ne morem predstavljati, potem me ne zanima. In drugih verjetno tudi ne.

Kaj pa film?
Ne vem. Od mene je bil odvisen le dober scenarij in tega sem napravil. Naj se zdaj drugi malce matrajo, če sem lahko zloben. Nekaj ljudi je prav navdušenih za to mukotržno delo, za lobiranje za keš namreč, in zaradi njihovega navdušenja sem prepričan, da se bo drugo leto začel snemati. Potem se pa vidiva na podelitvi oskarjev. Če ne, bom šel pa še drugič v življenju loto listič kupit!

ASPARTAM - MORILEC V ŽVEČILNEM GUMIJU

Samir Sarajlić

V tem in minulem stoletju smo ljudje na vseh področjih delovanja na videz zelo napredovali. Hiter način življenja zahteva prilagajanje na vseh področjih in tu smo ljudje mojstri. Ali je kupljena hrana res zdrava in bio, kakor trdijo oglaševalci. Iz zdravega občutka se mi je porodila misel, da je kupovanje hrane podobno kot nabiranje gob nepoznavalca. Edina zdrava in plemenita predelava hrane je kisanje mleka. In kisanje zelja, da ne pozabim.

Nedolgo tega me je v beograjskem časopisu Ekspres presenetila novica o zelo strupenem dodatku, ki ga najdemo v naši hrani. Imenuje se aspartam in pokončal naj bi že mnogo majhnih otrok ter zakompliciral zdravje odraslim, a se o tem ne govori na glas... Članku je bilo naslov Tihi morilec, ne po naključju. Aspartam je umetno sladilo, ki ga najdete v vseh dietetičnih izdelkih, light napitkih, žvečilnih gumijih, na primer v zelo znanem Orbitu. Ob nakupu tovrstnih izdelkov nujno pogledajte sestavine in prepričali se boste, da je aspartam tudi tam.

Aspartam je umetno sladilo, ki ga najdete v vseh dietetičnih izdelkih, light napitkih, žvečilnih gumijih, na primer v zelo znanem Orbitu. Po večletnih raziskavah so znanstveniki ugotovili, da aspartam po dolgotrajni uporabi povzroča možganske poškodbe, multipli sklerozi podobne simptome, epilepsijo, Parkinsonovo in Alzheimerjevo bolezen, kožne spremembe, slepoto, možganski tumor, depresije in še 90 drugih znakov obolenosti.

Stranski učinki, ko zaužijemo navadni čigumi z aspartamom so lahko glavobol in slabost ter še mnogi drugi znaki. Po večletnih raziskavah so znanstveniki ugotovili, da aspartam po dolgotrajni uporabi povzroča možganske poškodbe, multipli sklerozi podobne simptome, epilepsijo, Parkinsonovo in Alzheimerjevo bolezen, kožne spremembe, slepoto, možganski tumor, depresije in še 90 drugih znakov obolenosti. Prekrasno, ne?

Aspartam je znan tudi kot Nutra - Sweet, Equal, Spoonfull, Canderel, Sanecta ali enostavno E 951. Aspartam pokriva vse emulgatorje od E 950 do E 999. Kemična oznaka zanj je L - aspartyl - L Phenyl - alaninmethylester. Naša junaška sestavina je 200-krat slajša od navadnega sladkorja in vsebuje 4 kcal/gram ali 16,8kJ/gram lastne teže. Čudno, ne? Zakaj dajejo tako sladke stvari v hrano, ki naj ne bi vsebovala sladkorja... Poudariti moram, da je to nadomestek za sladkor, ampak s kakšnimi stranskimi učinki! Največ ga izdelajo v gigantih Monsanto in Kelco. To pa še ni vse, aspartam vsebuje tudi metanol, ki se sprošča, ko smo izpostavljeni temperaturi nad 30 stopinj Celzija. Dnevna sprejemljiva doza za človeško telo je 78 mg metanola, ki ga na primer najdemo tudi v šmarnici. En liter lahke pijače pa vsebuje 56 mg metanola. Tisti, ki veliko popijejo, lahko zaužijejo tudi do 250 mg tega strupa, kar je 32-krat več kot normalno. Simptomi zastrupitve z metanolom so glavobol, šumenje v ušesih, slabost, oslepitev, prebavne motnje, vrtoglavica, spomsinske vrzeli, bolečine v okončinah, nevritis, utrujenost, gluhost, vedenjske motnje in številni drugi .

V igri je velik denar, ki je vložen za proizvodnjo aspartama, ki sladi dietetične izdelke. Zaradi tega nihče od odgovornih ne govori o škodljivosti te zmesi, ki jo po strupenosti primerjajo tudi z arsenikom. Ob pogledu na medmrežje, ko boste iskali kar koli v zvezi z aspartamom, boste našli več tisoč zadetkov s tem naslovom v vseh svetovnih jezikih. Mimogrede, aspartam je bil v sedemdesetih letih tudi na listi CIE kot rezervni bojni strup. Kot pravi kolega; dober tek.

ŽELITE PRITEGNITI POZORNOST MOREBITNEGA DELODAJALCA?

Maja Novak

Predstavljajte si, da ste delodajalec, ki išče primerne kandidata za zaposlitev. Dobili ste prek petsto prošenj za eno samo razpisano delovno mesto. Kako ugotoviti, kateri kandidat je najbolj primeren? Vas bo prepričala tradicionalna in dolgočasna prošnja, s kakršno se srečujemo na vsakem koraku ali boste na razgovor poklicali pisca domiselnega in izvirnega pisma, ki vas bo presenetil že z uvodnim nagovorom kot na primer "VAS ZANIMA SODELOVANJE S SPOSOBNIM, DINAMIČNIM TER FLEKSIBILNIM KANDIDATOM Z OBILICO IZKUŠENJ"? Če vas fraze "Spoštovani gospod Kranjc" ali "Draga gospa direktorica" spominjajo na staromodno tradicionalno okrasje, je odgovor na dlani. Če spregledamo avtorja pisma s svežim ter kreativnim pristopom, smo morda spregledali morebitnega delavca z zalogo revolucionarnih idej, ki bodo koristile podjetju...

Kreativni nadomestek pozdravnih fraz

Pomen kreativnejšega pristopa k uvodnim frazam je predvsem v izboljšanju učinkovitosti prošnje, saj v morebitnem delodajalcu vzbudi pozornost in ustvari določeno napetost. Z zamenjavo tradicionalnega pozdravnega nagovora oziroma revolucionarnim pristopom si lahko samodejno povečamo svoj tržni delež ter pridobimo odločilne prednosti pred drugimi. Razlika je v poudarjanju in utemeljevanju razlik od drugih iskalcev zaposlitve ter v večji možnosti, da si nas prejmemnik pisma zapomni. Zamenjava zastarelega sloga pisanja bo lahko pripomogla celo k pospešitvi poklicne kariere. Prvi korak do skorajšnje zaposlitve je zamenjava obrabljene pozdravne faze "Spoštovani gospod urednik", ki jo lahko preobrazimo v "ŽELITE V VAŠI REVJI OBJAVITI ŠE VEČ ZANIMIVIH IN KVALITETNIH ČLANKOV?" ali pa " ŽELITE PRIDOBITI ŠE VEČ BRALCEV?". Z zastavljenim vprašanjem bomo v prejemniku vzbudili zanimanje, saj bo bralec pisma želel izvedeti, kakšen odgovor sledi prodornemu uvodnemu delu. Ko potencialni delodajalec prejme prošnjo, se običajno najprej vpraša, kaj je v pismu zanj pomembnega. Ker pa nihče od nas ne želi biti zavrnjen, je potrebno že v uvodu z ustvarjalnim in domiselnim razmišljanjem poudariti svoje pozitivne razlike od drugih.

Prvi odstavek je odskočna deska za dosego uspeha

Pozornost bralca bomo odvrnili ali pritegnili z uvodnim delom pisma, ki je odločilen za to, ali bo prejemnik sporočila sploh nadaljeval branje ali ne. V uvodu je torej potrebno poudariti nekaj, kar morebitni delodajalec želi slišati. Gre za združevanje kreativnega nadomestila s prvim odstavkom našega pisma. Nagovoru "Želite pridobiti še več bralcev?" lahko sledi uvodni stavek, ki se na primer glasi: "Ker je vaš odgovor verjetno pritrdilen, je skrajni čas, da se spoznamo. Sem Janez Kranjc, univerzitetni diplomirani novinar, z obilico izkušenj na področju pisanja" Uvodni stavek lahko začnemo tudi s presenetljivo trditvijo, ki bo vznemirila bralca: "Predstavljajte si, da zaposlite novinarja, ki z zanimivim in kreativnim pristopom pisanja pridobi še več bralcev". Revolucionarna prošnja lahko na začetku vsebuje celo kompliment delodajalcu: "Po večletnem spremljanju vaše revije, ki je pripomogla k moji osebni rasti, sem se odločil, da tudi sam prispevam k njeni kvalitetni vsebini". Pri prošnji lahko velik vtis na bralca naredi tudi omenjanje imen, s čimer bomo pridobili še dodatno pozornost: "Urednica Majda Veseljak, z veseljem bi prispevala k kvaliteti vaše revije". Z uporabo omenjenih pristopov vzbudimo veliko pozornosti ter precej povečamo verjetnost, da nas bo morebitni delodajalec poklical na razgovor.

Pomen dajanja pozitivnega vtisa

Preden se lotimo pisanja prošnje, je potrebno razmisliti, kaj vse lahko nudimo delodajalcu oziroma za kaj smo dejansko usposobljeni. Pri predstavljanju samega sebe je zelo pomembno poudarjanje svojih pozitivnih lastnosti ter kreativen opis naših dosedanjih izkušenj. Osebna predstavitev naj bo kratka, jedrnata ter naj odseva naš optimizem ter obilico volje do sodelovanja z našim morebitnim delodajalcem. Ta mora med branjem čutiti, da si delo, za katerega se prijavljamo, resnično želimo ter smo zanj primerno usposobljeni. Prošnjo je potrebno prilagoditi podjetju, v katerem se želimo zaposliti, zato si moramo predhodno nabrati čim več informacij o delodajalcu, podjetju, sodelavcih, načinu dela itn. Če se na primer prijavljamo za delo novinarja, uberemo slog pisanja, ki ga zahteva določen časopis ali revija. Za delo bančnega uslužbenca pa se od nas pričakuje malo bolj uraden pristop pisanja v slogu bančne ustanove. Tovrsten uvodni nagovor se lahko glasi: "IŠČETE NATANČNO IN UČINKOVITO BANČNO USLUŽBENKO ZA PRIJAZNO POSLOVANJE?"

Bralec bo o nas dobil zelo pozitiven vtis, če ob koncu prošnje navedemo še svoje predloge o na primer vsebini člankov, ki bi jih želeli objaviti ali pa o novem pristopu poslovanja, s katerim smo se soočili v tujini itn. Na ta način bomo potencialnega delodajalca prisilili k razmišljanju o dejanski uvedbi novih vsebin oziroma načinov poslovanja. V pismu je zelo dobrodošlo, da v nekaj besedah opišemo tudi našo seznanjenost s podjetjem, za katerega želimo delati, s čimer bomo dokazali, da nas delo resnično zanima ter smo se o njem predhodno pozanimali.

Zadnji odstavek prošnje odtehta celotno vsebino

Velik pomen zadnjega odstavka je pravzaprav v tem, da si bo bralec naše pismo zapomnil predvsem po zadnjem odstavku, zato si moramo pri sklepnih misli pomagati s posebnimi prijemi. Osnovno pravilo sklepne misli je, da nikakor ne sme biti prazna. Pust slog pisanja prepoznamo že tako, da se vprašamo, ali jezik in slog sklepne misli kakor koli prispevata k učinkovitosti pisma. Uspešno povečanje učinkovitosti naše prošnje je možno zgolj tako, da se izognemo praznemu besedičenju. Izgibati se moramo uporabi mašil, navajanju očitnega ali samoumevnega ter zastavljanju nesmiselnih vprašanj. Priporočljiva je uporaba velelnika, kot na primer "SVOJE DELO OPRAVIM PRAVOČASNO IN TEMELJITO" ali pa "POSTATI ČLAN VAŠEGA KOLEKTIVA JE ZAME IZPOLNJEN ŽIVLJENJSKI SEN" itn. Z uporabo velelnika ob koncu pisma zahtevamo akcijo oziroma skorajšnje ukrepanje. Pri tem se moramo izogibati pogojnikom, saj delujejo negotovo. V primeru, da pismo zaključimo s stavkom "Če ste me pripravljene zaposliti, se bom še naprej izobraževal", v potencialnem delodajalcu vzbujamo dvome. Na vaše pogojno vprašanje lahko odgovori pritrdilno ali nikalno, zato je bolj priporočljivo zaključiti z velelnikom kot na primer: "Z MOJO ZAPOSLOTVIJO BOSTE DOBILI USLUŽBENCA, KI MU VSAKO NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE PREDSTAVLJA IZZIV".

Primer preizkušene prošnje, s katero bomo povabljeni na razgovor

Pisanje učinkovite prošnje je dolgotrajen proces, ki nam praviloma vzame veliko časa. Prošnja je zrcalo posameznika oziroma eden od načinov trženja samega sebe, zato je še kako pomembna njena vsebina in oblika. Da pa si bomo lažje predstavljali, kako izgleda v celoti, si preberimo prošnjo za delo novinarja, na podlagi katere je bil pisec povabljen na razgovor in kasneje sprejet na željeno delovno mesto:

VAS ZANIMA SODELOVANJE S SPOSOBNIM, DINAMIČNIM TER FLEKSIBILNIM NOVINARJEM Z OBILICO IZKUŠENJ?

Glede na to, da je vaš odgovor verjetno pritrdilen, vas želim seznaniti s svojimi dosedanjimi novinarskimi izkušnjami ter idejami za nadaljnje delo pri vaši reviji. Moje novinarske izkušnje segajo v obdobje študija sociologije na Fakulteti za družbene vede, ko sem si začel nabirati izkušnje na radiu. Delo na radiu sem izkusil predvsem prek govornih vaj ter terenskega anketiranja. Pridobljeno znanje sem uporabil za oddajo o študentih na lokalnem radiu. Kasneje sem na fakulteti organiziral okroglo mizo z naslovom Zaposlovanje invalidov, ki je bila odmevna tudi prek medijev. Na podlagi aktivnega sodelovanja znotraj študentskih organizacij sem si pridobil organizacijske ter retorične izkušnje. V času študija sem si izoblikoval svojevrsten pisateljski stil s pomočjo objave člankov v različnih publikacijah, revijah in časopisih. V zadnjem letu sem osvojil obilo znanja iz področja ekologije vodovja, saj sem na to temo objavil precej člankov, intervjujev in reportaž. Delo poklicnega novinarja me izredno veseli, saj sem se sposoben hitro prilagoditi različnim situacijam, se hitro učim ter gojim kreativen ter pozitiven pristop do dela. Znanje in izkušnje sem si pridobil tudi na podlagi skupinskega dela, trdne volje ter vztrajnosti. Vse dodatne informacije o mojih dosedanjih izkušnjah si lahko preberete iz priloženega življenjepisa. Veselim se srečanja z vami!

Podpis avtorja

Ob koncu si velja zapomniti, da je lahko kreiranje prošenj užitek, ki mu sledi dosega želenega cilja. Vprašanje, ali se nam splača tratiti čas za pisanje tovrstnih prošenj, je torej odveč.

TO: BOŠTJAN PUČELJ

parkiraj in prestopi v Novem mestu

Lisice, parkomati, sence,... le avtobusa od nikoder

Boris Blaić

V Novem mestu kmalu ne bo več mogoče dobiti brezplačnega parkirnega prostora. Odredba Občinskega sveta namreč javne parkirne površine po celem mestu spreminja v okoli 760 plačljivih parkirnih mest, brezplačno parkiranje pa bo možno le na obrobjih, še neurejenih parkiriščih ob športnem kompleksu Portovald, kjer zdaj parkirajo težki tovornjaki, na Cikavi pri Komunali in ob pokopališču v Sreberničah. Cel projekt bi moral zaživeti že avgusta, a ne bo vsaj do jeseni, oz. dokler ne bodo nameščeni avtomati za plačevanje parkirnin. Na drugi strani namerava občina šele v naslednjih dveh letih, kolikor naj bi trajala gradnja kompleksa ob Portovaldu, pridobiti 460 nadomestnih parkirnih mest.

Ideja *parkiraj in prestopi* ni nič novega, čeprav niti v Ljubljani, ki je nekajkrat večja od Novega mesta, ni nikoli prav zažvela. Novomeška oblast se je urejanja parkirnega režima v mestu lotila med zadnjimi, čeprav je ta tema v javnosti že dolgo prisotna. O nezakonitem pobiranj parkirin na Glavnem trgu smo denimo lani že pisali v Parku. Mnogo je bilo povedanega o *ad hoc* preobrazbi ploščadi za pešce na Novem trgu v parkirišče, star greh, ki ga bodo, ne glede na opozorila, da parkirna hiša pod njim ni grajena za takšno nosilnost, še letos prekrili z novim asfaltom.

Ko je občinska zakonodaja te "pomankljivosti" za silo zakrpala, so se zdaj odločili za korak dlje. A tudi tokrat so se zadeve lotili precej nerodno in neodgovorno. Najprej so, namesto da bi vozili brezplačno, oklestili vozni red mestnih avtobusov. Zdaj uvajajo parkirnine in grozijo z lisicami za vsa napačno parkirana vozila in vozila, ki bodo predolgo parkirana v modri coni (odklepanje lisic bo stalo 8.500 tolarjev). Šele nazadnje, ko bo mesto doživelo že nekaj živčnih zlomov, bodo zgradili nadomestna parkirišča, kjer bodo vozniki lahko parkirali in prestopili na avtobuse ali se v mesto podali peš. Stanovalci z območij, kjer bo potrebno za parkiranje plačevati, bodo lahko pridobili letne (15.000 SIT) oz. mesečne (2.000 SIT) parkirne dovolilnice, in čeprav je v občinski uredbi zapisano, da se na gospodinjstvo lahko izda le po ena dovolilnica, ob vseh pomankljivostih novega parkirnega režima v mestu ni nerealno pričakovati, da bo kmalu zacvetel črni trg s temi dovolilnicami.

Z jesenskim dežjem in volitvami nas očitno prihaja tudi čas neurejenih javnih parkirišč na obrobjih in praznih parkirnih prostorov v centru mesta, kamor pa boste najverjetneje zašli le po naključju. Občinska politika, katere delovanje lahko mirno strnemo v maksimi *impotentna opozicija - jalova koalicija*, je očitno res skregana sama s sabo in svojo logiko. Kako si sicer drugače razlagati, da ob vseh prizadevanjih za ožvitev mestnega jedra na občini izbirajo ponudnika "parkomatov" medtem, ko se mestni avtobusi vozijo na vsaki dve uri. Ali, da je predvideno nadomestno zemljišče pri stadionu v takem stanju, da je komaj primerno za parkiranje, da ima tako ali tako premalo zmogljivosti in da zaradi načrtovane gradnje poslovno-zabavišnega kompleksa tam vsaj v prihodnjih dveh letih sploh ne bo možno parkirati. Ampak vse to očitno ni važno. Pomembneje je, da so narejeni izračuni, koliko prometa bi plačevanje parkirišč navrglo, in to je očitno dovolj, da se pri politikih prebudi zdrava (?) kmečka pamet, ki ugotovi, da bi se dalo na ta način nekaj služiti. Da zaradi takega odnosa živimo v Novem mestu duhov, pa itak vedno sproti pozabijo.

Novomeška profesionalna košarka

Obeti za prihajajočo sezono

Jernej Gregorčič

Košarkarski klub Krka bo v letošnji sezoni nastopal v državnem prvenstvu, slovenskem pokalu, Goodyear ligi in v enem od novo ustanovljenih evropskih pokalov. V tem trenutku se še ne ve, za katero evropsko ligo se bodo odločili, saj so le-te šele v ustanavljanju. V ULEB-ovi Evroligi ligi jih zagotovo ne bo, ustanavlja jo pa se druga ULEB-ova liga in tudi konkurenčna FIBA evropska liga. Od obeh so dobili povabilo, odločili pa se bodo za tisto, ki jim bo zagotavljala dolgoročno nastopanja in na osnovi privlačnosti v tekmovalnem smislu.

Cilji so v prihajajoči sezoni podobni lanskim. Na domačem prizorišču naj bi krojili sam vrh. Finale državnega prvenstva in finale pokala je realen cilj, želja pa je vsaj en naslov. Goodyear liga bo v prihodnji sezoni precej močnejša, kot je bila v minuli, vendar kljub temu pričakujejo boj za vrh lestvice in uvrstitev na zaključni turnir četverice. V Evropski ligi pa kot kaže še nimajo definiranih pravih ciljev, saj so dejali, da želijo zgolj dostojno predstavljati slovensko košarko.

Trenerska ekipa ostaja podobna lanskoletni. Neven Spahija bo tudi v letošnji sezoni vodil ekipo, pomagal mu bo Slavko Kovačević. Ob njiju pa bo prve trenerske izkušnje nabiral mladi Novomešan Uroš Jazbec. To je vsekakor dobrodošla novost, da se angažira sposobne in ambiciozne domače strokovnjake za delo v klubu. Hkrati bo to zanj idealna priložnost, da se kot bivši igrlec in diplomant fakultete za šport ob tako odličnem trenerju, kot je Spahija, začne razvijati v vrhunskega trenerja. Za mlajše igralce, ki so na meji vstopa v prvo ekipo, bo skrbel Nenad Amanović, ki je bil v minuli sezoni Spahijin pomočnik. Upati je, da je angažiranje Uroša Jazbeca prvi korak v smeri zaupanja v lastni kader, saj vemo, da publika najraje gleda domače ljudi, ki so nenazadnje tudi najcenejši. Krka bi morala bolj intenzivno razvijati tako domači igralski kader kot tudi trenerski.

V vodstvu kluba in pri sponzorjih ni bistvenih sprememb. Denarni vložki ostajajo zelo podobni lanskim, med 2 in 2,25 milijona eurov. Nekaj manj denarja kot v lanskim sezoni bo v klubsko blagajno kapnilo zaradi nenastopanja v najmočnejšem evropskem tekmovanju Euro ligi.

Pri igralskem kadru se obetajo korenite spremembe. Najbolj izrazito so na udaru bogatih klubov trije nosilci Krkine igre iz preteklega leta Mate Skelin, Jaka Laković in Bennett Davison. Možnosti, da bi Skelin ostal pri Krki, praktično ni, ker se mu je pogodba iztekla. Vodstvo mu je sicer ponudilo novo pogodbo, vendar ponudbe iz najbogatejših klubov bistveno presegajo finančne zmoglosti Krke. Trenutno je Skelin najbližje selitvi v NBA ligo k New York Knicksom. Če pa bo ostal v Evropi, bo zaigral za enega od klubov z največjim proračunom. Kot vse kaže se v Ameriko vrača Bennett Davison. Odšel naj bi v najboljšo ekipo zadnjih let NBA lige Los Angeles Lakers, pri katerih je trenutno na poletnem kampu. Četudi ne bo zaigral v Los Angelesu, ga zelo verjetno ne bomo več gledali v Novem mestu, saj se mu po sezoni izteče pogodba in bo postal prost igrlec. V primeru da odide, bo klub zanj dobil odškodnino, sicer pa ne. Podoben primer je z Jaka Lakovićem, ki tudi še ima enoletno pogodbo s Krko, vendar je priložnost za dober zaslužek preveč mamljiva, da bi ga hoteli in mogli zadržati. Najboljši branilec v minuli Evroligi se prav tako spogleduje z NBA ligo, zanimanje zanj je pokazal Detroit. Bolj verjetno pa je, da ga bomo gledali v kakšni grški, italijanski, turški ali španski ekipi. Iz kluba je odšel še en Hrvat Marko Šamanić, zato bo simpatizerjev iz sosednje države prav gotovo manj. Kakorkoli že, če se komurkoli posreči preboj v NBA ligo ali vrhunski evropski klub, bo to gotovo velik plus za novomeško košarko in za vse ljudi v klubu, vendar je treba priznati, da je bila Krka le vmesna postaja v karierah omenjenih igralcev, zato si zaslug ne kaže kar tako prilastiti.

Nov klub si lahko poišče kapetan moštva Samo Grum in mladi center Martin Mihajlović, ki v Novem mestu ni dobil prave priložnosti in minutaže. Na relaciji Grum - Krka je prišlo po

večletnem sodelovanju do zasičenja, zato si Grum išče novo sredino v Rusiji, Grčiji in Turčiji. Kot vse kaže bodo štirje igralci prve peterke iz lanske sezone odšli drugam.

Dragiša Drobnjak, Boris Gnjidić in Miloš Mirković ostajajo v Novem mestu. Mladi Igor Ivašković si je z zelo dobrimi igrami ob koncu prejšnje sezone priboril podpis triletno pogodbe. Vodstvo kluba računa na tega domačega aduta, ki naj bi v kratkem postal nosilec Krkine igre.

V Novo mesto se vrača domačin Jure Balažič, ki je za Krko v preteklosti že igral, lani pa je v dresu Krškega postal najboljši igrlec 1.B lige. Samo upamo lahko, da mu bo Spahija dal dovolj priložnosti za dokazovanje vsaj na domačih tekmovanjih in v Goodyear ligi.

Novi košarkar bo Milan Bjegović, 21-letni 210 cm visoki center, ki je zadnji dve leti igral za sarajevsko Bosno. Angažiranje tega igralca kaže na to, da so se v klubu sprijaznili z odhodom Mateja Skelina. Športni direktor Vlado Gavranović pravi, da bo odkritje letošnje sezone madžarski reprezentant Marton Bader, ki je prišel v klub na malce nenavaden način. Gavranović se je namreč odpravil na Madžarsko preverjati sposobnosti nekega ameriškega košarkarja, vendar ko je videl na delu Baderja, ga je ta tako impresioniral, da ga je brez razmišljanja povabil v Novo mesto. S svojimi 22 leti in 211 cm višine bo pod košem zamenjal Šamanića.

Trener Spahija se trenutno v San Antoniu mudi na poletnem kampu, kjer je asistent glavnemu trenerju Spursov Gregu Popovichu. Od tam bo skušal pripeljati igralca podobnega tipa in kvalitete kot je bil izredno atraktivni in priljubljeni Bennett Davison. Na položaj branilca iz Beograda prihaja Marko Peković, letnik 81. Da je to velik talent dokazuje dejstvo, da je bil kapetan odlične kadetske in mladinske reprezentance ZRJ. Ker je zelo verjetno, da bo Laković zapustil Krko, bodo morali zanj poiskati ustrezno zamenjavo na poziciji organizatorja igre. Na prvi pogled se logična rešitev ponuja kar sama, namreč vrnitev Simona Petrova, ki je trenutno prost igrlec, vendar sta se Petrov in Krka lanske leto razšla v ne preveč prijateljskem ozračju, zato ga domov ne bo. Morda ga bomo lahko pozdravili v športni dvorani Leona Štuklja v dresu katere druge slovenske ali evropske ekipe kot nasprotnika svojega matičnega kluba. V igri je še Slavko Duščak iz Pivovarne Laško, ki ga Krka že več let neuspešno snubi in bi Krki nedvomno izredno koristil, verjetno pa bo ostal v Laškem. Ekipa s tem še ni popolna, saj je na preizkušnji kar precej igralcev, od katerih bo morda kdo prepričal vodilne može, da z njim podpišejo pogodbo.

V lanskim sezoni se je podobno kot pri Unionu Olimpiji tudi pri Krki ugotovilo nepravilnosti v poslovanju kluba, vendar v mnogo manjši meri. Takrat so po zagotovilih Gavranovića stvari uredili in sedaj je Krka kar glede finančnega poslovanja verjetno najbolj organiziran klub pri nas. Upati je, da je res tako.

Delavce v klubu najbolj veseli dejstvo, da imajo zelo številno in zvesto publiko, ki dobro pozna košarko, zato je tudi precej zahtevna. Uživajo ob spoznanju, da kljub silno redkim zmagam Krke nad Olimpijo v hali Tivoli več ljudi navija za Dolenjce kot za Ljubljančane.

Rajajoči Lent in Novomeški poletni dolgčas

Andreja Kopač

Ujemi ritem Zemlje! Oder Minoriti, 3. julij 2002, Lentdance, odprta plesna scena, prireditve vam poklanja ... Približno takole zveni uvod v eno od več kot štiristotih prireditev na letošnji največji štajerski čagi. Pol milijona obiskovalcev. 3500 nastopajočih. 15 prizorišč v starem mestnem jedru. 16 dni. Ja, 10. Lent 2002 ima kaj ponuditi. Za razliko od speče dolenjske prestolnice, ki tu in tam sicer ponudi kakšno poletno dogajanje, vendar pa razdrobljeni dogodki še zdaleč ne dosegaajo tolikšnega odziva kot na Štajerskem.

Lent pred peto uro spi. Pozno popoldne začne pihljati vetr, tu in tam po Dravi zaplava kakšen labod, vse je nadvse mirno, spokoyno in predvsem vroče. Vročina začne popuščati okoli šeste ure, ko začne cvrčati in dišati ob številnih stojnicah s hrano. Promenada ob Dravi se začne polniti vsak dan okoli sedmih, ko se povsod naokoli pečejo pleskavice in kalamari, vonj sladkorne pene se poveže z vonjem pravkar pečenih palačink, koščki pice pa se prodajajo za med ... Po osmi uri se začnejo na obrežje Drave valiti trume obiskovalcev, največ jih je kar domačinov, Štajercev, ki svoja deca pripeljejo na kakšen čevapčič, sebi pa privoščijo mastno pleskavico in veliko točeno. Laško, se razume. Žejni človek lahko na Lentu resnično pogreša le kakšen izbor štajerskih vin. Seveda ob vseh aromah takoj postanem lačna. Ko sedim s svojim kosom pice in veselo prežvekujem, opazujem otročad, ki opleta okoli nog odraslih in nenehno vrešči. Nikoli se ne nehajo smejeti. Medtem ko so mariborski malčki povsem zadovoljni s kepico stračatele, se ljubljanski razvajenci zadovoljijo šele s kakšnimi novimi najkicami. Ti potem svoje razdražene mame nadlegujejo toliko časa, dokler jih ne dobijo. Malim Štajercem pa se prikrade nasmeh na obraz že, če stojijo v vrsti za sladoled. No, mariborski malčki lahko svoje mame zvlečejo na Otroški Lent, očete pa medtem pustijo na Športnem Lentu. Ker se nobene od teh prireditev nisem udeležila, ne morem ravno pisati o tem, kaj in kako je bilo na njih. Bila pa sem na kar nekaj večernih prireditvah, ki se v glavnem začenjajo okoli devete ure. Pisana družčina folklornih skupin s celega sveta je rajala v okviru 14. Folkfesta. Ni jih bilo čez Mehikance. Prav tako je v okviru festivala potekal Festival uličnega gledališča in Jazzlent. Pa še klasični koncerti, balet, jazz, etno, pop, rock, blues, šanson, kantavtorji, komedije ... Vse na enem mestu - v starem centru štajerske prestolnice.

Kaj pa se v Novem mestu odvija vse na enem mestu - in na več prizoriščih? Z organizacijskega vidika je Lentu gotovo najbolj podoben Rock Otočec - 20.000 ljudi, eno mesto, glavni oder, ostala prizorišča, številne delavnice, ki zapolnjujejo vrzeli v glasbeno manj zvezdnihkih zasedbah kot minula leta. Rock ima celo obvezno vodo - če te ni, se jo pa naredi! Tudi Drava daje Lentu neko posebno vzdusje, ki včasih ohladi preveč razgrete Štajerce. Tako sem nekega zgodnjega jutra, ko sem se vračala domov, zagledala Štajerca, ki se je obotavljal v mrzli Dravi, z eno roko vlekel cigareto, z drugo pa je z nečim močnim sproti napajal svoje grlo. Na Lentu gostinci točno vedo, da je festival zlata jama - kar imaš, to tudi prodaš. Pijača je povsod bolj ali manj enaka: malo izbire, velike količine! Nenazadnje je tu še glasba. Ta je seveda na Otočcu edino gonilo zabave, na Lentu pa le ena izmed stvari, ki jo je mogoče početi oziroma si jo ogledati. Na Lentu največ intime ponuja Jurčkov oder, stisnjen med zidove ozke uličice. Tu je stik med glasbenikom in publiko najbolj pristen. Minoritski oder je še vedno dovolj intimen, ponuja pa veliko večje možnosti uprizoritev. Sama sem nanj najraje zahajala zaradi številnih gledaliških in plesnih predstav. Glavni oder, ta plavajoča skulptura na Dravi, je bil glava Lenta. Gostil je vse velike prireditve, ob odmevnejših gostih pa so ga Štajerci dobesedno okupirali. Srce Lenta je bil gotovo brezplačni Večerov oder - ob njem se je pilo pivo, poslušalo razne slovenske bende in kramljalo dolgo v noč...

Novomeški Glavni trg, oslabiljeno srce našega malega mesta pa vsakokrat znova, ko pride poletje, sameva. Vsako leto zapored. Najbolj pogosti izgovori so vedno denar, promet in neustrezen oder. Tudi na Krki bi lahko postavili nekakšen plavajoči oder. Tudi na Grajskih vrtovih, ki so že zdaj dobrodošlo mesto za poletne prireditve, bi lahko potekalo več in boljših prireditev. Tudi na Novem trgu bi lahko gostovalo kakšno ulično gledališče, pa seveda na Glavnem trgu bi lahko potekala promenada, kjer bi lahko dišalo po palačinkah ... Pa Loka v športnem duhu, pa Kapitelj in Vodnjak v

duhu poezije... Ogromno stvari, ogromno idej... Imamo krasna prizorišča, ponekod lahko trdim, da celo veliko boljša, kvalitetnejša in predvsem bolje vzdrževana kot v Mariboru. Minoritski oder, denimo, stisnjen med stare razpadajoče stavbe, lahko kaj kmalu prestreže kakšno opeko iz okoliških stavb. Novo mesto ima v primerjavi z Mariborom razmeroma močno industrijo in s tem tudi morebitne sponzorje. Lent danes drži pokonci predvsem sponzorstvo, ki presega 80 odstotni delež financiranja. Naj povem, da programska knjižica, ki v celoti zagotavlja vstop na katero koli prireditev v 16 dneh, stane le 2500 tolarjev. Simbolično. Kako redko se zgodi, da se danes še kaj dobrega dobi za simbolično plačilo. Dokaz, da se organizatorji zavedajo socialne baze v Mariboru in da delajo s srcem. Ravno zato so bila vsa prizorišča, vsaj tista, katera sem sama obiskala, polna. Skoraj brez praznih sedežev. Brez črtnogledih obrazov - če ti nekaj pač ne ustreza, se premakneš drugam. Pa četudi je to le do prvega šanka, kjer pa ti Štajerci kar pošteno zaračunajo. OK - poceni prireditve, poceni jedača, draga pijača - veliko ljudi. Na Rock Otočcu, edini pravi možni paraleli Lentu, pa je kar vse troje drago. Enodnevna karta 3800 tolarjev. Nekako ne dobiš za ta denar ničesar drugega kot enega do dva dobra benda na noč. Kam se boš premaknil, če ti kaj ne paše? Vse skupaj se nekako spleča izključno zato, ker na enem mestu srečaš stare znance in kramljaš dolgo v noč...

Rock Otočec sem Lentu postavila kot edino pravo paralelo, ker je množičen, tradicionalen in ker strnjeno traja več dni. Oba festivala imata tudi izrazito dodelano promocijo. Celostno oglaševanje Rock Otočca je na ravni, kar pa za katero koli drugo novomeško prireditev ne moremo trditi. Žal. Sem Novomeščanka, pa ne vem, ali hodim okoli z zaprtimi očmi, ali res nič ne vidim in ne slišim ... Ali pa ni kaj dosti videti in slišati ... Novomeški poletni večeri letos obsegajo natančno sedem prireditev na treh prizoriščih, ki se bodo zvrstili od 14. junija do 7. septembra. Ti so datumsko razbiti na posamezne prireditve ali delavnice, ki so lahko same po sebi zelo kakovostne (na primer Jazzinty, New Swing kvartet, Šukar, Mariborski filharmoniki), vendar niso množične. Ne gredo ven iz svoje dejavnosti in ne postanejo dogodki kot prireditve na Lentu. Ob tem mislim na rajajoče petletnike ob enih zjutraj in njihove dede za šankom. Mislim na ovacije navzočih, ko se na odru pojavi Tina G. in do zadnjega mesta zapolnjen veliki oder, ko usta odpro Sestre. Pa čeprav le za minutko. Le da se jih končno vidi v živo, se jih doživi v njihovih rdečih toaletah in obritih nožicah ...

Novo mesto vsako poletje brezskrbno zaspi. Kulturni center Janeza Trdine si prek celega leta sicer prizadeva pripeljati v mesto čim bolj zveneča kulturniška imena, a njihov glas ne doseže dlje kot do stalnih abonentov in naključnih entuziastov. Dokler bodo domačo produkcijo omejevali z astronomskimi cenami za nekajurni najem dvorane, in dokler bodo prireditve ostale le dogajanja v dvorani, Novo mesto v bližnji prihodnosti ne bo doživelo ne takega ne nobenega podobnega festivala. Kot da vodilni na kulturnih stolčkih ne razumejo, da mora vsako dogajanje postati dogodek. Kot da se ne zavedajo, da se kulture ne da delati drugače kot s srcem. Dolenjska lahko začne iskati zglede kar pri sosedih Belokranjcih. Vinske vigredi ali česa podobnega Dolenjci ne premoremo. Od zabavnih dejavnosti ne premoremo nič širšega od vaše veselice ali praznikov krajevnih skupnosti. Kulturne dejavnosti pa potekajo kot maloštevilne razdrobljene kulturne prireditve. Kaže, da je oboje skupaj, kvalitetno kulturno produkcijo in dobro zabavo, nemogoče povezati. Ni ljudi? Ni volje?

Večina Novomeščanov v vročih poletnih dneh najraje popoka kovčke in se odpravi na oddih daleč stran. Tam potem pričakuje zabavo za drage denarje. Kot bi si jo sami doma ne znali narediti. Štajerci si jo očitno hočejo in znajo narediti. Doma. Kljub uspešnosti svojega festivala se zavedajo, da bi bil lahko Lent še veliko boljši, če bi mu več posluha namenila država. Mi pa, kot da smo zadovoljni s kulturnimi drobtinicami z občinarske mize, ki nam jih odmerjajo na obroke ... Kot da smo zadovoljni s kulturno vrzeljo, ki zija na Dolenjskem čez poletje. Kot da bi venomer čakali, da nam kaj prijetnega pripravijo drugi...

Druga novomeška pomlad

Tina Ban

Kulturni program, napovedan za letošnje poletje, me je končno prepričal, da je Novo mesto na pragu nove pomladi. Rock Otočec, dve umetniški delavnici - Jazzinity in Foto Pub, filmski festival in dogodki na muzejskih vrtovih ... vse kaže na to, da se bo pomladna evforija zavlekla še daleč v poletje. Včasih smo pod večer v šlapah oddrsali v eno od dveh ali treh gostiln, ki so še odprte vztrajale v poletni vročini, in skupaj z redkimi nesrečniki, ki so ostali doma, utapljali dolgčas v kozarcu mrzlega točenega. V najboljšem primeru smo tam naleteli na znanca, ki se je ravno vrnil z dopusta, in si z ležerno hlinjenim zanimanjem ogledovali še sveže fotografije iz Dalmacije. Toda nič več. To, kar se obeta letos, je pravzaprav pomlad. Se zgodovina res ponavlja?

Večinoma so kulturni menedžerji omenjenih prireditev tudi sami glasbeniki, fotografi, igralci in filmarji, ki se dobro spoznajo na svojo stroko. Vendar ni dovolj, da kulturo kot potrošno blago le uvozimo na police Novega mesta, z nastopajočimi, ki prihajajo od drugod. Če se ima res zgoditi druga novomeška pomlad, je to le pogoj, da se v mestu ustvari takšna klima, da se bo kultura lahko rojevala tukaj. Koncept žive, nastajajoče umetnosti že od vsega začetka uresničujeta jazz in fotografska delavnica, ki bosta, pričakujem, čez nekaj let pokazali pomembne premike v novomeški kreativnosti.

In občinstvo? Če smo pošteni, vsaj polovica obiskovalcev Rock Otočca in obeh delavnic prihaja iz

Potem ko okostenela inštitucionalna kultura - z borno kvaliteto in kvantiteto, trženjem in promocijo svoje ponudbe - meščanom ni več zadoščala, je neka generacija ljudi vzela stvari v svoje roke. Toda potrošniki kulture v Novem mestu so še vedno precej majhna skupina predvsem mladih. Bo res treba počakati, da bodo ti začeli vzgajati svoje otroke, da bi mesto resnično zaživel?

Največji kulturno-zgodovinski dogodek Novega mesta je bila po mojem novomeška pomlad, ki je zacvetela v zadnjih letih pred prvo svetovno vojno. Kar zgodila se je. Generaciji gimnazijskih mulcev, ki so kar naenkrat začeli izdajati pesniške zbirke, pisati romane in komponirati glasbo. Težko si predstavljam, da bi bili današnji srednješolci kjer koli sposobni tolikšne ustvarjalne sile. Najbolj fascinantno pa ni to, da so prerasli najstniške okvirje in planke, ki se dvigajo okrog novomeške kotline, ampak da so skoznje vsrkali in posredovali razpoloženje predvojne Evrope in v njej rojevajoče se avantgardne umetnosti. Tudi vnovični kulturni razcvet Novega mesta je bolj ali manj zasluga ene generacije, ki je sicer nekoliko starejša. Nekje med dvajset in trideset. To je še zadnja generacija, ki so jo vzgajale socialistične vrednote kolektivizma in samoupravljanja, vendar se je v novem sistemu bliskovito naučila tržne logike in poslovanja ter hitro pokrila tržne niše v mestni kulturi. Potem ko ponudba okostenelih kulturnih ustanov meščanom ni več zadoščala, je vzela stvari v svoje roke in v Novo mesto prinesla klubska kultura, novo založbo, knjigarno, galerijo ter nenazadnje časopis, ki ga trenutno držite v rokah.

drugih krajev. Novo mesto je podeželski kraj, kjer je narava še vedno ujeta v mesto oziroma v mesto, ki je k sreči še vedno ujeto v naravo. In takšni so tudi ljudje. Mnogi večer raje kot na koncertu preživijo z družbico v vinogradu. Nič hudega. Vendar mesto je hkrati tudi urbano središče, ki ponuja urbano kulturo, katera - imam občutek - ne najde prav dosti odjemalcev. Vsaj v času, ko ni velikih festivalov. Najkvalitetnejše koncerte v Lokalpatriotu pride poslušat nekaj deset ljudi. Večina prebivalcev še vedno ni navajena zahajati v mesto. Kar tako, pogledati, kaj se dogaja, ali pa da bi srečali koga od znancev ... kot v dalmatinskih mistih, kjer je sprehod skozi center dnevni ritual. Tudi to je eden od načinov za krepitev lokalne identitete in tudi posameznikove samozavesti. Novo mesto ni tako majhno, da bi morali na koncertih in razstavah vedno srečevati iste obraze, vendar so potrošniki kulture v Novem mestu še vedno precej majhna skupina predvsem mlajših generacij. Bo res treba počakati, da bodo ti začeli vzgajati svoje otroke? Mesto ne bo zaživel zaradi kulture same, ampak zaradi ljudi, ki bi ji znali prisluhniti.

FOTO: BOŠTAN PUČELJ

GOGORENJC V DUBROVNIKU

FOTOGRAFJE BOŠTJAN PUCELJ

Klemen Pisk

18. aprila se nas je pet Goginih umetnikov z dvema avtodomoma namenilo v dalmatinski biser, Dubrovnik po imenu. Zbrali smo se zvečer, kajpada, pred knjigarno - prišel je Samo Dražumerič, skupaj z obema uhanoma, prišla je Katja Plut, vse bolj všečna v sorazmerju z dolžino pričeske, prišla je ljubiteljica insektov Magda Lojk, prišel je Marijan Dović z budno, nanj pazeco ženo Tino in prišel sem tudi sam, edini Gorenjec in - kot se bo izkazalo kasneje - bankir in posojilodajalec. Še dobro, da smo imeli s seboj številno ekipo, kajti umetnik se mora osredotočiti predvsem na lasten nastop, za publiciteto in organizacijo pa morajo skrbeti drugi, od menedžerjev (Gregor Macedoni), fotografov (Boštjan Pucelj), urednikov (Damijan Šinigoj), režiserjev (Mitja Ličen) do vizualno neoporečnih moderatorjev (Andrej Ferkolj). In tako so nas zgoraj omenjeni že od vsega začetka nosili po rokah. Pred avtodomom se je svetila rdeča preproga, po kateri smo se, zaslepljeni od bliskalic, svečano vkrcali, potem ko smo se poslovili od mnogih oboževalcev v domovini. Organizacijski aparat je skrbel za naše počutje in se menjaval za volanom, mi, poeti in prozaiki, pa smo sedeli na udobnih stoli, pili iz prvovrstnih marelic in ostalega sadja narejene sokove ter razglabljali o literaturi. Vajen drznih pustolovščin sem si po določenem času zaželel voziti avtodom, vendar mi šoferka Tina tega ni pustila: "Ne skrbi," je rekla, "ti samo leži in poskusi zaspiti, da boš spočit in pripravljen za nastop." Pa sem se torej zleknil na posteljico in se prepustil uspavajočemu, nežnemu ritmu hrvaških cest. Sanjal sem o dubrovniških vilah, dolgasih prelestnih črnolaskah, ki plešejo v belih prozornih oblekah in me pahljajo na vročem soncu. Toda sčasoma so lepe sanje postajale vse bolj grozljive, strašno se je zablikalo, zagrmelo, zaropotalo, stresla so se tla kot ob potresu - dubrovniške vile je pregnal hudobni demon. Vsi umetniki smo bili zbrani pred njim, trepetali smo od neznosnega strahu. Demon nas je grdo pogledal in zarenčal: "Jaz sem tisti, ki se mu morate zahvaliti, da ste tukaj! Jaz sem poskrbel za vse to! Zato mi izkažite spoštovanje!" Popadali smo na kolena in mu poljubljali noge, on pa se je zadovoljno smehljaj. "O, vsa čast temu velikemu, mogočnemu človeku!" smo prestrašeno vzdikali. Sredi nočne more sem začutil, da nekdo trese mojo posteljo in me budi iz sna. Bil je Damijan Šinigoj, ki je prišel povedat, da bomo kmalu prispeli na bosansko-hrvaško mejo v Neum in da naj se zato raje usedem in priprnem z varnostnim pasom. Ne vem, zakaj, toda v tistem trenutku me je zelo spominjal na demona.

Dubrovnik se je širokogrudno prsil v jutranjem soncu. Pričakal nas je pravilčno nasmejan in celo lepši od naših predstav. Čeprav so na mnogih mestih še opazni sledovi srbskih granat, pa je vendarle ohranil svoje arhaično dostojanstvo. Nekateri, ki smo že bili tukaj, smo obujali spomine in primerjali vtise iz minulih let, tisti, ki so ga izkusili prvič, pa so razdevičeni od še nikoli videne lepote samo osupnili in ostajali brez besed. Preden smo se ustavili in namestili, smo z avtodomoma krožili po ozkih mestnih ulicah, češ naj se vendar vidi to slovensko razkošje. Ker nam je začelo primanjkovati bencina, smo zavili na črpalko. Organizacijski aparat še ni imel dovolj šne količine hrvaških kun, zato sem se prostovoljno ponudil in izkazal jaz - gorenjski posojilodajalec z ugodnimi obrestmi. Dolenjci so vedli zelo pošteno, saj so mi v

rekordnem času petnajstih minut vrnili tristo kun, čeprav sem jih miril, da se nikamor ne mudi.

Đuro Zuanič, kljub imenu naše gore list, v prostem času rad popravlja zobe, po poklicu pa je predsednik slovenskega društva Lipa. Še pred našim prihodom je po celotnem Dubrovniku razobesil plakate, ki so obveščali o našem literarno-glasbenem večeru v prostorih glasbene šole. Hvala tebi, Đuro, da si se tako potrudil za nas, hvala tudi vam mladencem, članicam društva, ki še niste pozabile na svoje poreklo, čeprav ste se poročile v južne, tople kraje! A vendar - Đuro je bil najzaslužnejši, zato mu, mlade dame, prosim, podaljšajte mandat in ga ponovno izvolite za predsednika. On je cappo di banda, on je tisti, katerega vsi na cesti pozdravljajo in pred njim snemajo klobuke. Tudi ko smo se ležerno vlekli in zamujali pol ure na dogovorjena srečanja, ni izgubljal razsodnosti. Tekal je od enega konca Dubrovnika do drugega in organiziral, organiziral. Vozil nas je s svojo limuzino, drvel, obračal, žalfal... Skrbel je za nas, kot se za gostitelja spodobi. Kaj se spodobi in ne spodobi, pa ni vedela Katja Plut, ki se je hotela namiliti v morju. Komaj smo jo prepričali, da ni storila tega neekološkega dejanja. Uboge ribe, draga Katja, ki bi spričo tvoje potrebe po dišečnosti poginile - in kdo bi jim potem povedal, da imamo svobodno deželo? Morda tisti tvoj nesekirajoči se "grudnjak" na skali?

V petek zvečer, dan pred našim nastopom, so potekale zadnje priprave. Sedeli smo v avtodomu in brali lastna, v hrvaščino prevedena besedila, strokovnjaki za jezik pa so brusili našo dikcijo, da ne bi zveneli preveč srbsko. Ni bilo vprašljivo samo besedišče, temveč tudi naglas. Ta je postal predmet spora med dvema najkompetentnejšima lektorjema - napol domorodnim Marijanom Dovičem in prevajalcem Damijanom Šinigojem. Purista sta se naposled vendarle poenotila in na podlagi zapletenih rekonstrukcij določila naglasna mesta. Po napornih jezikovnih vajah smo si kar precej izsušili usta, zato smo pograbili nekaj cvička in z njim odhiteli na obalo. Seveda je bilo potrebno preizkusiti tudi inštrumente in ugotoviti, kako so se navadili na sredozemsko klimo. Marijan Dović, pred nedavnim še deček z violino, zdaj član dveh uglednih ansamblov - Žabjak tria in Stringsov, je svoj lok vlekli na podlagi harmonij, ki so donele iz moje kitare.

Ravno toliko časa je še bilo v soboto dopoldne, da smo jo nastopajoči umetniki mahnili na Lokrum. Na prvi pogled prijazni, brkati dalmatinski nono nas je sprejel na svojo barkico in zaračunal petnajst kun na osebo in tukaj sem se spet izkazal jaz, gorenjski posojilodajalec. Nesebično sem omogočil Katji Plut, da je kljub temu, da ni imela hrvaške valute, tudi ona odšla z mano na samotni otok. Le dobri dve uri smo imeli na razpolago za ogled in kopanje, zato sem med kaktusi in evkaliptusi sredi botaničnega vrta priganjal, da naj se od rastlinja vzhicene umetniške dušice podvzajajo, kajti mene, ki sem zaradi alergije na cvetni prah stalno kihal, je bolj vabilo mrzlo morje. Ni imelo veliko več kot 16 stopinj, a vendar je pozitivno učinkovalo na revmo. Magda Lojk se edina ni razgalila. Ni se ovila v brisačo, ni snela spodnjih hlač in ni si nadela seksi kopalk. Niti nožnih prstov ni pomočila v morje, a je

zato na obali sedeča pritegnila krdelo razjarjenih mladcev hrvaške vojske, ki pa so zaradi naše strah vzbujajoče moške navzočnosti ostali na varni razdalji 20 metrov.

Ker se je na videz prijazni dalmatinski nono prelevil v evropskega, hipertočnega kapitana in je svojo barčico splavil tri minute prej, kot je obljubil, smo morali počakati na naslednje, nekoliko manjše prevozno sredstvo. Komajda smo uspeli priti ob dogovorjenem času v Dubrovnik, kjer so nas čakale protokolarne obveznosti. Sprejem pri podžupanu Đuru Marketu je bil svečan in politično korekten. S ponosom nam je pokazal člansko izkaznico slovenskega društva Lipa. Govoril je, da je velik prijatelj Slovencev in da je vojsko služil v mojem rojstnem mestu Kranj, zato sva se prisrčno objela. Na uho mi je prišepnil, da je imel nekoč na ulici Kokrškega odreda veliko ljubezen in se spomnil romantičnih trenutkov v zdaj že napol podrtem hotelu Jelen.

Ob sedmih zvečer je končno napočil naš nastop. Novinarke HTV-ja so dajale pomembno težo dogodku. Umetniki smo se skoraj stegli za pozornost kamere, s katero smo že od nekdaj radi koketirali. Andrej Ferkolj, ki je bil glavni moderator, si je tik pred nastopom na pričesko nanese nekaj želeja in ga ponudil celo meni, vendar je moje lasišče pokonci dobro držala morska sol. Prvi je spregovoril šef založbe Gregor Macedoni, nato pa se je začela dogajati umetnost. Poezija in proza sta se prepletali z glasbo, slovenščina in hrvaščina sta se mešali v naših ustih. Magda Lojk je začela s pajkom Franjom in z njegovim osvajalsko-mušjim pohodom, Samo Dražumerič je bral odlomek o kronosu iz Fantazije smehljajev, Katja Plut je morala na zahtevo občinstva večkrat uprizoriti bis, jaz sem malo zapel in pobrenkal skupaj z Marijanom Dovičem na violini, nato pa prebral Polža (Puža), ki po besedah estetskega purista Mitja Lična celo bolje zveni v hrvaščini. Uspešen ognjeni krst moderatorstva prestajajoči Andrej Ferkolj je namesto zaradi službenih obveznosti odsotnega Milana Marklja prebral dve njegovi pesmi. Približno štirideset gledalcev v izredno akustični dvorani glasbene šole ni ostalo ravnodušnih, ploskali so neprestano, ob skoraj vsakem prebranem besedilu, na koncu pa so kupili nekaj knjig in zgoščenek.

Naj na tem mestu zaključim svoje poročilo. Kaj se je dogajalo kasneje, se ne spominjam najbolje. Slutim, da mi je nekdo prežvečil tistih ducat kozarčkov, da sem se potem nesrečno opotekal po Stradunu. Še dobro, da je prijazna Katja Plut poklicala in plačala taksi, v katerem sem se počutil kot pravi aristokrat. V avtodomu sem se potopil v trden, pijanski spanec. Zbudil sem se šele na kosilu, kjer sem v žepu opazil na cigaretnih papirčkih napisane elektronske naslove hrvaških natakarc. Da, bilo je lepo v Dubrovniku - veliko navdiha za prihodnja umetniška dela. Kajti umetnost ne nastaja sama po sebi, temveč tudi pod vplivom spodbudnega okolja.

STUDIO
dio
103.0 MHZ

Branko Jordan: Igralec in programski vodja Goginih poletnih vrtov

Anja Rebolj

Kot dijak je leta 1995 na novomeški gimnaziji ustanovil gledališko skupino TEATER 250, naslednje leto je uspešno opravil sprejemne izpite na dramski igri in umetniški besedi na AGRFT-ju, med študijem dobil nagrado Staneta Severja za študentske dosežke ter pred nekaj dnevi diplomiral. Od leta 1999 sodeluje pri različnih gledaliških projektih. Najpomembnejše je sodelovanje s SMG-jem, Betontancem in Teatrom Reon iz Bologne. Najpogosteje sodeluje z režiserji mlajše generacije in v avtorskih projektih, ki se ukvarjajo tudi s pisanjem izvirnih scenarijev. TEATER 250 je leta 2000 postal Skupina za gledališče 3 MINI IN BALTAZAR, kjer se razvijajo program in pobude za vzpostavitev profesionalne gledališke produkcije v Novem mestu. Istega leta je postal član uredniškega odbora Goge in umetniški vodja Goginih poletnih vrtov v Kostanjevici na Krki. Ti bodo letos potekali od 29. avgusta do 1. septembra.

Kdo je bil pobudnik in od kod ideja za Gogine vrtove?

Pobudnik sem bil v bistvu jaz. Že nekaj časa sem razmišljal o ideji, da bi na mestih, ki jih Kostanjevica vedno ponuja in so neizrabljeni, nekaj naredili. Več let smo delali predstave in podobne

majhne reči. S sodelovanjem pri Založbi Goga pa je prišla na dan zamisel, da bi v Kostanjevico za tri dni v obliki poletne karavane preselili vse, kar se sicer dogaja v Novem mestu in poskrbeli za prijetno druženje. Ideje so prihajale zelo različno. Predvsem se nam je zdelo bistveno graditi na konceptu družinskosti, ohranjanju Goge kot hiše. Občutek je namreč, da je založba izjemno razpršena, da ima veliko različnih dejavnosti, ne le literarnih. V njej se zato srečujejo različni ustvarjalci. Ta razpršenost bi se tako vsaj enkrat na leto zbrala v enem majhnem prostoru, Kostanjevica je zelo majhna (smeh), iz katerega ne more nihče pobegniti, hkrati pa lahko pride kadar koli želi.

Sodeloval si tudi pri prireditvah ob stoti obletnici rojstva Antona Podbevška. Kakšna je bila tvoja vloga? Ali obstaja povezava z Goginimi vrtovi?

Takrat sem nastopal z interpretacijo enega dela Podbevškove poezije, v še neobnovljenih in zato zelo ustvarjalnih prostorih, kjer je sedaj novomeška univerza. Po drugi strani pa sem s skupino, iz katere je nastala skupina 3 Mini in Baltazar, pripravljal zaključno slovesnost na Glavnem trgu. No, glede povezave, je zelo zanimivo vprašanje. Na videz ne, v resnici pa zelo. Takrat sem vstopil v krog te mlade generacije, ki je pognala večino stvari, ki se sedaj dogajajo v Novem mestu, na vsebinski in programski ravni: Založbo Goga, Park, zagnala Jazzinty itd. Torej kot Nenovomeščan sem prišel v stik z ljudmi, ki sedaj soustvarjajo najbolj prodorno novomeško ustvarjalno sceno. To je eno. Drugo pa to, s tistim nastopom v neobnovljenih prostorih, je nastala ideja interpretacije. S Tomažem Koncilijo sva

nastopala kot interpreta, Jelena Ždrale in Marijan Dovič pa kot glasbenika in to na zelo inspirativen in improvizatorski način, zelo uspešno. To je še vedno sorodno konceptu, ki se dogaja na zaključni prireditvi Goginih poletnih vrtov, lani se je imenovala Deset pesmi za počen groš, kar pomeni, da za nič denarja dobite veliko, vsaj deset (smeh), letos pa Zgodba za počen groš. Se pravi energetski spoj glasbe in interpretacije, neposredno pred občinstvom.

Lani so bili Gogini vrtovi v čast 750 letnice kostanjeviških mestnih pravic. Pa letos?

Ta obletnica je uradno letos. Celo leto se dogajajo številne prireditve in ena izmed teh so tudi Gogini poletni vrtovi, ki so bili sprejeti v uradni program praznovanja in so tudi podprti v okviru tega projekta

Kaj je glavna tematika Vrtov?

Vsebinsko težišče je postavljeno na odnos med interpretacijo literature in literaturo samo, z glasbo, kulinariko, dobrim vzdušjem in vsem ostalim. Eno je torej to, kar Goga predstavlja kot hiša, drugo pa tisto, kar recimo mene kot avtorja zanima, torej kaj se dogaja pri prenosu zapisane literature v govorjeno oz. predstavljeno. Tematsko se vsako

ustvarjalcev, ki morda ne bodo nastopili, bodo pa vseeno deležni pozornosti.

In kako je projekt sprejelo občinstvo?

Lani smo imeli več kot sto obiskovalcev na posamezno prireditev, kar je za tak tip prireditev, ki so nekako intimne, ki niso glasne in so namenjene manjšemu krogu občinstva, zelo veliko. Če se bo trend nadaljeval, se bomo že srečevali s prostorskimi težavami. Sama prizorišča so bila že lani nekako na meji tega, kar zmoremo. Vrata so odprta in seveda upamo, da bo obisk tak kot lani, zlasti zato, ker se je dober glas razširil. Odziv je bil neverjeten, tako pri mladi publiki kot pri najstarejših. To je dokaz kvalitete nečesa, kar trka na srca vseh generacij.

Kako je s finačno pomočjo lokalnih skupnosti?

Trudimo se držati ravnovesja med novomeškim finančnim in lokalnim zaledjem. Na žalost nastopa tu neka občinska meja, ko se novomeška občinska oblast ter ostale ustanove in društva, končajo tam nekje pri Šentjerneju. Pri tem seveda Kostanjevica spada pod občino Krško. Glede na to, da se je Založba Goga odločila, da je ambient kot tak vsebinsko pomembnejši kot birokratske zadeve, je

bolj festivalsko usmerjena, vsaj po številu prireditev in tako dalje, pa je absolutno odprta, zlasti ker se stvari v okviru Založbe Goga razvijajo zelo hitro. In ta drugi, festivalski del Goginih vrtov ni nobena čudežna novost. Sprejema in požira namreč vse tisto, kar se dogaja v Novem mestu. Bolj ko se bo produkcija širila in postajala kvalitetna, bolj kvaliteten bo postajal tudi odmev Goginih vrtov. Tu so stvari zelo odprte, sploh kot sem že omenil v sodelovanju različnih pobud; mogoče celo dejansko neke vrste federativni festival. V okviru 60., 70. let je namreč obstajal Dolenjski kulturni festival na tem istem področju, s sedežem v Kostanjevici, ampak je pokrival celotno Dolenjsko. Takrat so se v bistvu rodile vse te umetniške pobude, ki so postavile Kostanjevico za umetniški temelj; Forma viva, Galerija Božidarja Jakca, Ekstempore jugoslovanskih otrok itd.

Kot igralca bi te vprašala, kako ocenjuješ mlado novomeško gledališko generacijo? Sploh obstaja?

V bistvu obstaja. Jaz sem nekoliko več v stiku z njimi, ker sem imel tri leta gledališko delavnico v okviru Javnega sklada za kulturne dejavnosti.Veliko mladih je zainteresiranih za gledališče. Mogoče samo ne najdejo prave formule, da bi sami naredili pobudo. Drugo je pa to, da še vedno deluje skupina 3 Mini in Baltazar. Delati skuša produkcijo, ki je iz srednješolske postala študentska in bo postala "podiplomska". Zdi se mi, da zori čas za institucionalne, organizirane pobude, za bolj močno gledališko dejavnost. Potrebna je dobra volja (smeh) in splošno soglasje o tem, ali si res želimo gledališče ali ne. Ko se pa začne dejansko delati, je potrebna dobra podpora. Skupina 3 Mini in Baltazar pripravlja letos več akcij. Na koncu leta bo jasno, ali se bodo stvari premaknile ali ne.

Kako, zakaj in kdaj si se ti odločil za igralsko pot?

Ker me to še ni nihče vprašal, moram paziti, kaj bom odgovoril, ker bom verjetno moral še kdaj odgovoriti (smeh). No, kakšne hude prelomnice, take tragikomične, v kateri bi se odločil za to, ni bilo. Bolj se spomnim tega kot neke vsesplošne želje, da mogoče bi pa šel tja. To se je pojavilo vedno takrat, ko sem bil aktiven, v osnovni šoli, v gledališkem krožku. Potem sem popolnoma pozabil, dokler nismo na gimnaziji začeli delati s Teatrom 250. Spet sem začel razmišljati o tem, to je bilo v tretjem letniku. Nakar sem se udeležil nekih gledaliških delavnic in bil neverjetno presenečen, da obstaja še kdo, ki ga to zanima. Ko so nas eno skupino nadebudnežev vprašali, kdo namerava opravljati sprejemne izpite na Akademiji za gledališče, sem rekel, da jaz, ostali so bili pa tiho (smeh); in potem sem začel ravnati v skladu s tem.

Kaj načrtuješ sedaj po diplomi?

Diploma na AGRFT ne predstavlja nekega kritičnega mejnika. Pota mladih igralcev se začrtajo že kar nekaj časa prej, ko se začnejo prvi nastopi v profesionalnih produkcijah zunaj šole. Meni se kaj

leto znova odloča, kaj je vsebinsko žarišče posameznih Poletnih vrtov. Trudimo se biti zelo odprti; zbiramo bodisi žanre bodisi obdobja bodisi avtorje. Lani se nam je zdelo izjemno zanimivo, tudi v tem duhu za 750-letnico Kostanjevice poiskati nekaj praizvrnega, kar se ujema tudi z nastankom mesta, po drugi strani pa najti stik z nekimi pesmimi in avtorji, s katerimi sicer težko najdemo stik. Letos, ko je kratka zgodba, pa se odzivamo na izjemno popularizacijo le-te v svetu, kot seveda tudi v Sloveniji, kjer je ponovno deležna večje pozornosti. Predvsem pa se tu naslanjamo na hoteno ali nehoteno potezo Založbe Goga, da bodo letos izšle tri zbirke kratkih zgodb; podobno pri Beletrini, ki bo gostujoča založba. Po drugi strani pa kratka zgodba v širšem smislu; v treh dneh jo preoblikovati v predstavo, glasbo, nemiara film. Iščejo se robovi, kje je naš doseg na podlagi tega, kako so se stvari lani izšle, kje ne posegamo preveč na druga področja ... tako, da se letos prečiščeno oblikuje tisto, kar je bilo lansko leto. Še vedno je tu glasba, kot zelo pomemben del, iščemo povezavo z lutkami in z upodabljalno umetnostjo nasploh. S Formo vivo smo recimo lani naredili stik z neko skulpturo, letos imamo še večjo možnost, ker je Forma viva prav živa v Kostanjevici. Iščemo dialog z različnimi umetnostmi.

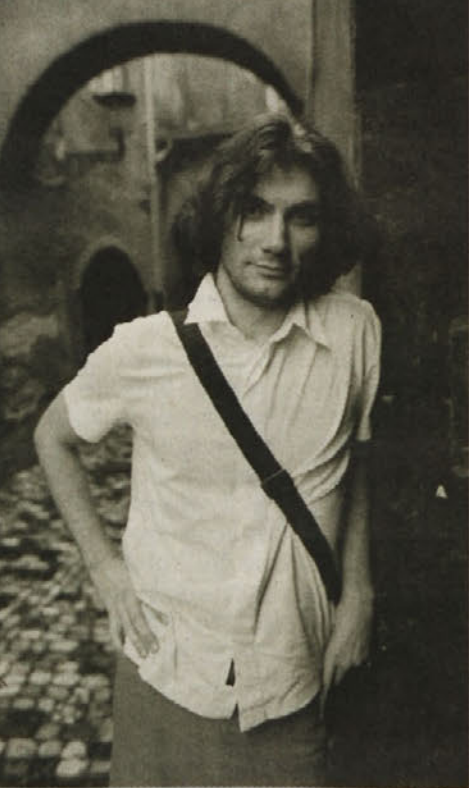
Kakšen je bil odziv nastopajočih lani? Kakšnega pričakujete letos?

Lani je bil odziv v bistvu fenomenalno dober. Vse, kar smo si zamislili, smo tudi dobili. Letos sicer pogovori še potekajo, ampak je veliko programa že potrjenega. Število nastopajočih bo nad dvajset. Pri tem moramo računati na to, da bo tam cel kup

bilo razumljivo, da so poleg Goge podprli to prireditev tudi DNS, LokalPatriot ... Tudi lani, tako kot letos, je razmerje med lokalnim podpiranjem, kjer je Galerija Božidarja Jakca soorganizator, pa krajevna skupnost Kostanjevica z lokalnimi društvi in občina Krško, nekako uravnoteženo. Se pa letos pripravlja organizacijska novost, da bi Gogine poletne vrtove skupaj z glasbeno delavnico Jazzinty, Fotopubom, na novo nastajajočim filmskim festivalom v Novem mestu Sniffom in Formo Vivo kot simpozijem, ki ga prireja Galerija Božidarja Jakca, dosegli vsaj načelen dogovor o povezanosti v širšem regionalnem merilu med Kostanjevico in Novim mestom ter celim področjem, ki ga pokrivata. Namere bodo ravno zaradi tega povezovanja postale transparentne. Če prav razumem tvoje kritično vprašanje v smislu ali je to upravičeno, da Novo mesto podpira nekaj, kar se dogaja drugod, naj povem, da to v naslednjih letih ne bo več toliko lokalni označevalec, kam, kje, kdo, ampak širša pobuda, kjer se bodo stvari uravnovesile.

Kako vidiš Gogine vrtove v prihodnosti? So cilji že doseženi?

Ne, nikakor. Stvari, ki so zame pomembne, seveda ne bodo tako javno opazne, se pravi v širitvi produkcije in podobno. Stik med literaturo in igralsko interpretacijo je tista srž, ki naj bi se razvijala in pokazala temeljne rezultate. Zato je vse delano z namenom, da se ustanovi močna delavnica, ki bo imela kvalitetno delo, in to v umetniškem smislu. Rezultati tu niso takoj vidni in so vedno na meji dopadljivosti. Ampak to, da bo Kostanjevica postala središče razmišljanja o tem, je ena od pomembnih stvari. Druga stvar, ki je mogoče

bistvenega ne bo spremenilo. Ta trenutek delam svobodno, čeprav brez statusa, ker sem bil še študent do nedavnega, ampak od projekta do projekta. Zelo pestro, pri čemer je krog, v katerem se najbolj pogosto zadržujem, Slovensko mladinsko gledališče in pa skupina Betontanc.

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

Lokalpatriot : **Muvaruvagruva**

četrtek, 27. junij (tolkalni koncert skupine učencev glasbene šole Marjan Kozina)

Lokalpatriot : **Jazz koncert**

sreda, 26. junij (I. Lumpert, R. Workman, D. Reid)

Knjigarna Goga : **Pevski zbor Musica sacra**

četrtek, 27. junij

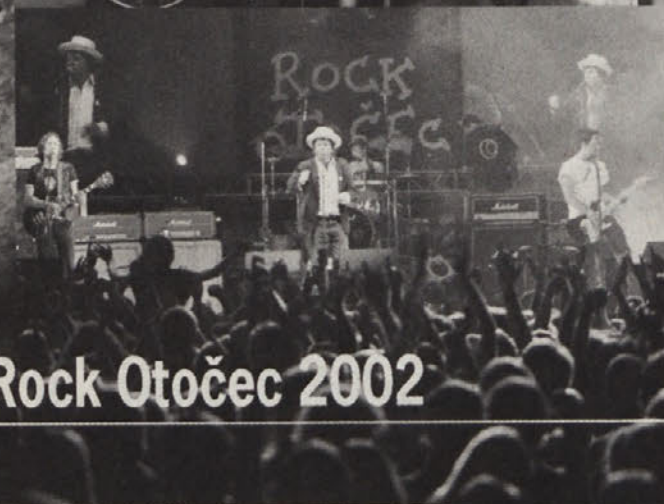
KC Janez Trdina : **Šukar**

petek, 28. junij

Prečna : **Rock Otočec 2002**

5. - 7. julij

KC Janez Trdina : **NYFO**

ponedeljek, 8. julij (nacionalni fanfarni orkester iz Nizozemske)

Fotozgodbe

fotografije: Boštjan Pucelj

Reggie was in town!

Marijan Dović

Torej, za tiste, ki niste bili zraven. V novomeškem klubu (!) smo 26. junija gostili Reggieja Workmana. Kdo je Reggie? Mož, ki je v LokalPatriotu tik pred koncertom ugotovil, da praznuje svoj 65. rojstni dan in ga potem po koncertu praznoval z zvestimi Patrioti? To drži. A to ni vse. Reggie je živa legenda, črnski kontrabasist, ki mu po dobrih štirih desetletjih prisotnosti na sceni ne zmanjka kreativne sape, ki še vedno igra kontrabas, kot bi šlo za življenje ali smrt - in ne dvomimo o tem: na vsakem koncertu nedvomno kaj novega ugotovi, potegne iz globin svoje podzvesti nov zvok, novo tonsko zaporedje, ritmični vzorec ...

Ja, črni jazz je nekaj, s čimer se ne gre šaliti. Ali je kdo ob postavitvi kluba drznil domišljati si, da bo nekoč na istem odru kot Soddia, Jani Kovačič, DMP, Moveknowledge, Jinx, Dan D, Žabjak trio, tudi Ratko Žjača, da bo na tem istem odru igral nekdo, ki je v šestdesetih posnel pet albumov z gurujem črnega jazz, samim velikim Johnom Coltraneom, Saksofonistom z velikim S? Nekdo, ki je soustvarjal zgodovino jazz na turnejah in snemanjih z Milesom Davisom, Freddiejem Hubbardom, Theloniousom Monk, Artom Blakeyem?

Nič hudega, če je polovici poslušalcev koncert na sredini "padel dol", niso mogli več poslušati. Nič hudega, res, in nič nenavadnega. Take glasbe doslej v Novem mestu nismo bili vajeni, moramo pa gojiti visoke standarde: k temu nas zavezujejo načela, ki so vodila ustanavljanje

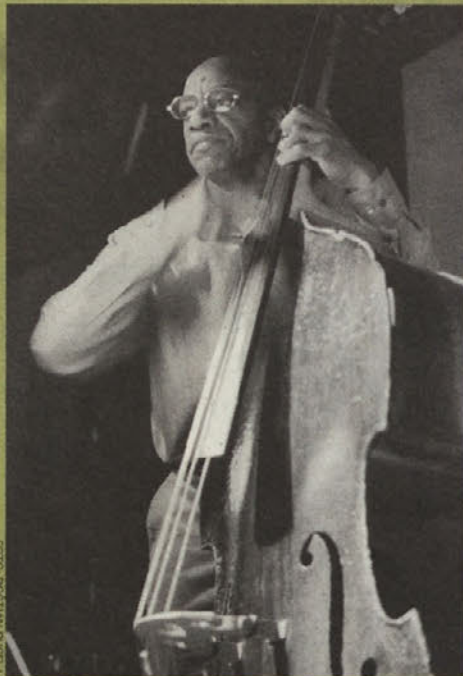

FOTO: BOŠTJAN RECELJ

tega kluba - torej ne se zadovoljiti z lokalno produkcijo, temveč prenašati nove kreativne dosežke z vseh glasbenih področij ter razvijati kvaliteto lastne produkcije. Tudi Reggie se ni nehal razvijati po najbolj ustvarjalnih časih bebopa in postbopa, šel je naprej, v jazz avantgardo ali kakor koli to že imenujemo. Reggie se zaveda, kdo v sedanjem svetu kroji glasbeni okus, a hkrati tudi ve, kakšen je pomen kreativne glasbene skupnosti, ki dojame univerzalnost glasbenih sporočil velikanov iz

preteklosti in zna to prenesti do maloštevilnih ušes, ki so sposobna "obdržati plamen", "podati baklo", kot pravi Reggie ve, da "nikdar ne bo, kot je bilo", toda to ni nostalgija. Ve, da smo se kot človeška in glasbena bitja razvili in da je temu razvoju za posameznika, ki se glede kulturne izobrazbe dejansko rodi kot "prazen list", vse težje slediti.

In v "prenašanju sporočila" je pomen tega dogodka. Bodimo seveda iskreni, zaradi težav vseh vrst koncert ni bil tak, kot bi moral biti. Reggie, ki je bil v mestu že prejšnji večer - skoraj neke vrste absurd je gledati, kako petinšesdesetletnemu črnemu basistu strežejo v hotelu Krka, ko mimo hodijo ljudje po svojih vsakdanjih opravkih čez Novi trg (ali kako Maja v Knjigarni Goga skuha zanj kavico) - je zamač čakal na svoja dva kolega, novomeškega saksofonista Igorja Lumperta, ki je vse skupaj "zakuhal"; namreč on je tisti, ki je sploh povzročil, da se je Reggie podal na to kratko slovensko-avstrijsko-hrvaško turnejo; in mladega črnkega bobnarja Damiona Reida, ki sta oba na nek način Reggiejeva učenca na njujorški New School of Music. (Igor je tudi povod in zveza, zaradi katere bomo imeli vse tri v Novem mestu cel teden, od 12. - 17. avgusta, na delavnici Jazzinty.)

Da, novomeški koncert se je začel neslavno: z dveurno zamudo, glasbeniki so prišli na oder naravnost iz kombija, v katerem so preživeli mnogo ur, brez vaje, brez "soundchecka". Videlo

se je, da bi se jim prileglo nekaj počitka in predhodnega skupnega muziciranja, saj so tri dni pozneje isti repertoar predstavili na ljubljanskem jazz festivalu res odlično. Toda v Patriotu so bili glasbeniki kljub temu sprejeti toplo ... in večer se je končal v ljubki splošni proslavi Reggiejevega rojstnega dne.

Ne smemo se pritoževati. V veselje nam bodi, da našemu glasbeniku (Igorju Lumpertu) uspe prodreti v resnično eliten glasbeni segment, v veselje nam bodi, da pripelje s seboj legendarnega kontrabasista, v veselje nam bodi, da bodo ti in še drugi izvrstni glasbeniki učili mlade upe slovenske glasbe na delavnici in jim posredovali "močno sporočilo", kot je rekel Reggie. Mlade upe, ki bodo morda zaslišali tihi klic tega skrivnostnega sporočila, ki ni namenjeno vsakim ušesom, ki ga je v poplavi glasbenih odplak težko slišati in zahteva nekoliko volje in miselnega napora - in ki konec koncev, če smo iskreni, presega tudi emancipatorična sporočila, za katera je (vsaj pri črnem) jazzu vedno šlo (ali pa je bolje reči, da se je iz tega čustvenega stanja sploh šele lahko rojeval pravi, z emocijami nabiti jazz!). Gre za umetnost zvoka, glasbe, zvena, za sprostitvev ustvarjalnih energij v glasbenem izražanju ... in kar je tu na delu, nima verbalnega značaja. Glasba se umika iz sveta lažnih diskurzov, spolzkih manipulacij in nazorskih prerekanj, in to je njena - če hočete - očiščevalna moč!

LokalPatriot v sodelovanju z založbo GOGA, KCJT in Dolenjskim muzejem predstavlja

Muzejski vrtovi 2002

Bodan Arsovski Caminoigra Josipa Lisac

Literarna štafeta 4.100

Milan Markelj
Katja Plut
Miha Mazzini
Magda Lojk

Torek, 6. avgust ob 21h
Bodan Arsovski & Ezgija Orchestra

Sreda, 7. avgust ob 21h
Caminoigra in literarna štafeta

Četrtek, 8. avgust ob 21h
Josipa Lisac

predprodaja vstopnic: Infotočka DNS

6. - 8. avgust ob 21h
Novo mesto

Novo mesto, Slovenija, 6. - 10. avgust 2002

fotopub com

Poletna fotografska delavnica // Ljetna fotografska radiona // Summer Photo Workshop // Die Sommerfotografieschule
www.fotopub.com

Cene
30.000 SIT / 135 EUR: redna cena
27.000 SIT / 120 EUR: študenti in dijaki
25.000 SIT / 112 EUR: lanski udeleženci delavnice, člani DNS in če se trije prijavijo skupaj
15.000 SIT / 70 EUR: teorija - brez fotoaparata
Rok za prijavo je ponedeljek, 15. julij 2002. Za vse kategorije je treba plačati predujem 10.000 SIT (položnica) do 22. julija 2002, ostalo se plača ob prihodu.

Fotopub podpira:
Ministrstvo za kulturo, Krka tovarna zdravil, Foto Asja, Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije, Veleposlaništvo republike Francije, Skupina Društvo novomeških študentov, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Kulturni center Janeza Trdine, Mestna občina Novo mesto, Dolenjski muzej

Novo mesto, Slovenija, 12. - 17. avgust 2002

Jazzinty

Poletna glasbena delavnica
Ljetna muzička radiona
Summer Music Workshop
Die Sommermusikschule
Workshop estivo di musica
www.jazzinty.com

Cene
38.000 SIT / 170 EUR: redna cena
32.000 SIT / 145 EUR: študenti in dijaki
26.000 SIT / 120 EUR: lanski udeleženci delavnice, člani DNS in če se trije prijavijo skupaj
20.000 SIT / 90 EUR: teorija - brez instrumenta
Rok za prijavo je ponedeljek, 15. julij 2002. Za vse kategorije je treba plačati predujem 15.000 SIT (položnica) do 22. julija 2002, ostalo se plača ob prihodu.

Jazzinty podpira:
Glasbena šola Marjana Kozine, Krka tovarna zdravil, Veleposlaništvo Združenih držav Amerike, Ministrstvo za kulturo, Generalni konzulat kraljevine Nizozemske, Italijanski kulturni inštitut, Skupina Društvo novomeških študentov, Mestna občina Novo mesto, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Glasbena trgovina Bobenček, Kulturni center Janeza Trdine, Dolenjski muzej

park extreme

Nekega lepega dne je v pekel prišla inšpekcija. Hudič jih je vodil med velikanskimi kotli, v katerih so se cmarili pripadniki posameznih narodov in pred vsakim je stalo po več mrkogledih moških, ki so s sulicami pikali tiste, ki so želeli pobegniti ven. Pa pridejo do kotla, pred katerim ni bilo nobenega stražarja. "Zakaj pa tukaj ni nikogar na straži?" vprašajo inšpektorji. "Tie not so pa Slovenci," odgovori hudič. "Nek čuden narod. Ko kdo spleza do roba in pokuka ven, že ga sonarodnjaki spet nazaj potegnejo ..."

OK, tokratni extrem nima s to anekdoto nikakršne zveze, jo pa ima naslov. Naj pojasnim. Ker se sam na nogomet spoznam toliko, kakor se recimo krave spoznajo na hitrostno štrikanje, sem pač moral verjeti raznoraznim izvedencem, ki so me prepričevali, da je že uvrstitev slovenske nogometne reprezentance na svetovno prvenstvo več, kot smo si lahko celo v najbolj divjih sanjah predstavljali. Slovenski bajno plačani žogobrci so dosegli nedosegljivo, skratka. Za kar bi jim morali biti večno hvaležni. A so se tipično slovensko tam nekje v daljni Aziji spičili med sabo in povsem pogoreli (čeprav je bila, ponavljam, že sama uvrstitev baje neverjeten uspeh!), Slovenci doma pred

slišali za zorbing? Gre za enega najnovejših adrenalinskih športov, ki prihaja k nam iz Nove Zelandije. S pasovi te pripnejo v notranjost napihljive krogle premera 3 m in vas spustijo po 150 m dolgem pobočju. Zavore? Krmilo? Eh ... Priznajte, kot nalašč za ParkExtreme.

Kot vedno, prostovoljcev ni bilo treba dolgo prepričevati. Najmanj dvajset se jih je prijavilo, čeprav se, kot vedno, selekcija dela zadnji dan. Ko vsi kar naenkrat zbolijo ali pa jim že tretjič umre teta v šestem kolenu, samo da ni potrebno iti in se dokazati. Kar je zoprno predvsem za Mišo Molk, kot je že pronicljivo ugotovil Dante Kristan. Mislim, da s tistim večnim plastičnim nasmeškom pride na pogreb... Tokrat smo v smislu izboljšanja odnosov z občinskimi strukturami povabili tudi samega Slavka Gegiča, a nam je hotel zmeriti temperaturo, ko smo mu zaupali, kam ga vabimo. Da žogal se z njim pa nihče ne bo in da nas on raje v sod cvička zapre in po hribu spusti. Čeprav, ko je razmisлил in izračunal, da bi vsaj nekajkrat prišli nazaj po repete, je zadnjo ponudbo umaknil. Ker Katja in Andraž ponoči delata v kazinoju in zjutraj rada malce potegneta, sem mislil, da tokrat pa res ne

nekaj stopinj narasla. Dobro, ženskam je malce rdečice v obraz pognalo tudi dejstvo, da mora vsak bodoči zorbonavt napisati tudi svojo težo. Poškili sem na Helenin list, čeprav me njena teža v bistvu niti ne zanima. Ko smo kasneje morali stopiti tudi na tehtnico, sem preveril, ali je bila iskrena. In je bila. Tehnica je pokazala...

Hehehe, stavim, da ima Helena v tem trenutku, ko bere te vrstice, krvni pritisk nekje v višavah. Ej, Helena, saj nisem tak. Čeprav, moram priznati, sem kar nekaj časa tehtal... Dobro, pustimo to. Stopila je na tehtnico in seveda zamrmrala, da bo treba malce shujšati. Jaz sem zamrmral isto, kaj bi tajil, Lubeju se je pa sladko žvižgalo. Omejitev je 100 kg in tudi on je lahko poletel, ker je v enem tednu, kar je vedel, kam se odpravljamo in kakšne so omejitve, težo popravil. Na znosnih 59 (vrstni red teh dveh števil sicer ni povsem zanesljiv) kg. Pri Backu smo težavo s težo rešili tako, da smo mu v žep zatlačili dva zidaka... Ja, samo še ena omejitev je. Nosečnice v žogico ne smejo.

"Kaj pa, če je ženska noseča šele deset minut?" je vprašal Nace.

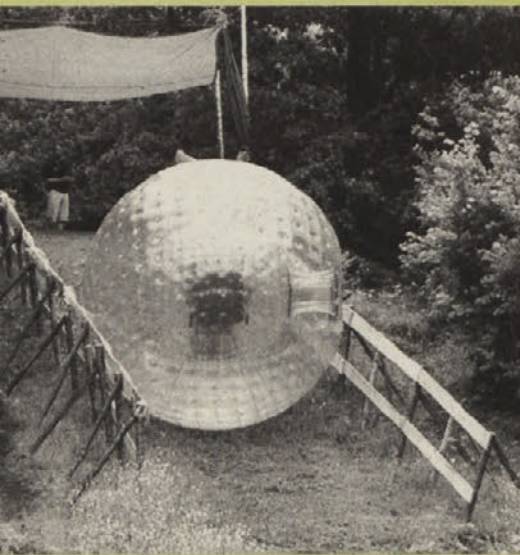
premočno stiskal zobe. Žoga se je enakomerno kotalila do prve ravnine, ki se kmalu spet prevesi v strmino, kar povzroči, da malce poskoči. In se med kotaljenjem še kar nekajkrat odbije od tal. Potem doseže dolino, se malce umiri, zapelje na nasprotni hrib, kjer se počasi ustavi, potem pa se spet zakotali v dolino. Tokrat ne več v isti osi. Kar te totalno zmede. Uroš je pripelzal iz notranjosti in pogumno dvignil oba palca, čeprav smo po njegovi omotični hoji sklepali, da le ni tako nedolžno, kot se on dela, da je. Andraž se je s terencem odpeljal po zorb in ga spet pripeljal na hrib, da sta se vanj vpela še Bacek in Helena. Sicer sem jima zabičal, naj ne počneta neumnosti, a ni bilo potreba, ker sta bila oba bleda kot zid. Med kotaljenjem v dolino sta vpila kot jesiharja, prav tako sta vriskala Petra in Nace. Obljubil sem, da ne bom omenil napetih bradavič ene od dveh zorbonavtk (kar pomeni, da je zadeva vsaj rahlo tudi vznemirljiva), toda to seveda moram zapisati, ker drugače se sploh ne bi več mogel imeti za kronista.

Potem sem se kot zadnji vkrcal še spodaj podpisani. Malce strahu je bilo, to že res, a če so vsi preživeli, ni vrag, da ne bom tudi sam, sem si mislil in stisnil zobe. Andraž je žogo še malce napihnil, da bom bolj odskakoval in sem se odlepil. Prvi obrat je bil jeba. Res. Nekakšen čuden občutek te obhaja, izgubiš orientacijo. Ne veš več, kje si. Kako si. Zdaj vem, kako se počuti žoga, ko jo brcnem. Bogica. Žoga se vrti vse hitreje in hitreje, potem začneš še odskakovati in poskakovati. Kar noče biti konca. Niti sanjalo se mi ni, kje sem in koliko še imam, a ko je bilo konec, mi je bilo kar malo žal. Res. Brez heca. Zadeva je prav prijetna. Odpčena, je morda boljši izraz. Zdaj vem, zakaj se oblačila mojih dveh sinov tako pogosto mažejo. Hočejo v centrifugo!

Priporočam. Poskusite. Ni sicer zastoj, a če poskusite, ne boste obžalovali. Zagotovo ste kdaj že za večje neumnosti potrošili denar. Katja Božič je ne prezgodaj zjutraj dosegljiva na 041 863 867, več o zorbingu, kako pridete do njih in obilico fotografij pa si lahko ogledate na . Mimogrede, kupite lahko tudi darilni bon in ga podarite recimo svoji tašči, šefu ali pa ljubici svojega fanta.

Šini Marogica

FOTOGRAFJE: BOŠTJAN PUČLI

televizijskimi sprejemniki smo jim pa tipično po slovensko seveda na smrt zamerili, ker niso bili najmanj prvi. In ker sem dal tokratnemu članku žogarski naslov, sem prepričan, da vas bo polovica brala tele vrstice iz čiste zlobe; hura, spet nekdo upravičeno čez pogorelične pljuje. A temu ni tako, seveda. Parkovci smo se sicer res odločili malce požogati se, a kakor se bo videlo iz nadaljevanja, se nismo žogali na konvencionalni način. Niti najmanj ne. Ampak, pojdemo po vrsti.

Pred dolgimi stoletji je živel filozof, katerega ime sem pozabil (ne, nisem ga osebno poznal, kakor ste nekateri morda pomislili, čeprav res že dolgo tlačim tole prelubo nam grudo), pa tudi po zgodovinskih knjigah se mi ni ljubilo dolgo iskati. Ta filozof je bil svetovalec nekega antičnega vojskovodje, ki je zaradi izdaje doživel hud poraz v bitki s sovragom. Izdajalec je bil seveda filozof in vojskovodja je to kmalu odkril. A ga ni kar takoj vrgel levom, temveč se je na sestanku vojnega sveta, na katerem so analizirali poraz (nekaj podobnega našim občinarnem, ki po vsakih volitvah razmišljajo, kaj so drugi delali narobe, da so oni spuščili), obrnil proti njemu in ga vprašal, kaj bi on naredil z izdajalcem. Filozof je mirno odvrnil, da bi ga zaprl v sod, ki ima v notranjost zabite žeblice in ga spustil po hribu. "Dobro, sam si si izbral kazen," mu je odvrnil vojskovodja in ga zaprl v sod. Naprej si pa predstavljajte. Naj vam le toliko namignem, da filozof ni več držal vode ...

K stvari. V Sloveniji se je pojavil nov šport. Ste že

bomo imeli težav z jutranjim zborom. A se je ponovila že stokrat doživeta zgodba. Ob pol desetih ni bilo še nobenega, le vrli fotograf Bacek je trkal na zaprta vrata knjižarne Goga že ob pol devetih, ker je nekako preslišal zbirno uro. Ali pa se je pozabil prestaviti na poletni čas. Obkrožite pravilni odgovor in mu ga pošljite, za nagrado vam bo napravil portret. Nace s famijlo je tokrat malce zamudil (se že učijo), glavnega urednika sem po dolgotrajnem telefoniranju le uspel zbuditi, vsi ostali pa so povsem zatajili. Jih ni bilo. So spali. Z izklopljenimi telefoni. Na jutranjo kavico je povsem slučajno prišla Helena, ki smo jo kar mimogrede popokali v Urošev avto, omenili smo ji le, da se gremo žogat. In je šla z nami. Ker se rada žoga. Šele v avtu smo ji povedali, da bo v žogi. In je kar dobro prenesla. Mislim, ni skočila iz drvečega avtomobila. Nace se je odpeljal, mi smo pa po stari navadi spet nekaj zaštrikali. Ko nas je Katja poklicala, če pridemo, ker je že bila ura, ko naj bi se srečali, smo bili že skoraj pri Bledu. Vsaj tako smo ji rekli, čeprav je bil Bled še dokaj oddaljen. A ko smo končno prispeli v Kupljenik pri Bohinjski beli, ni bilo hude krvi. Le Naceta smo morali čakati, ker nas je on čakal na napačnem kraju. Hehe, prišli smo pred njim. Sladka mala zadovoljstva, bi rekel Jaser Ararat.

Na idiličnem gorenjskem kraju smo morali najprej izpolniti neke obrazce, z enim očesom pa smo ves čas škilili na ogromno žogo. Na vrhu nekakšnega skakalničnemu doletišču podobnega hriba. Ufff. Bilo je vroče, a ob pogledu na žogico je temperatura še za

Aha, prišla sta malo prej in jima je bilo dolgčas, čas pa je potrebno nekako ubiti. Deset minut je ravno prva časovna omejitev. Petra, njegova preluba soproga, je prebledela, takoj pogledala, če sem slišal in ko je zagledala moj na vsa usta raztegnjen nasme, dobesedno eksplodirala. Da se je Nace le s težavo ubranil plohe očitkov. Da mu je že doma povedala, da naj pazi, kaj blebata pred mano. Ker da vse zapišem. Tudi tukaj sem razmišljal, ali naj to pripombo omenim, a ker sta se vzela v dobrem in slabem in ker ni greh, če se imata dva skoraj še frišno poročena rada ... Bog vama požegnaj, bi rekel nekdo, ki je poročen že dlje kot eno leto!

OK, zorb. Žoga je velika, napihnjena, znotraj votla, z dvema sedežema in varnostnimi pasovi. Dolina dolga in strma! Andraž nam je povedal vse o vsem, kako poteka vožnja, kako je narejena žoga (povsem ročno!), zakaj je spust ravno takšen itd. Moram iskreno priznati, da smo se vsi samo delali, da ga zbrano poslušamo, ker slišali ga itak nismo. Gledali smo tisto žogo in razmišljali, ali bi se sploh spustili v njej v dolino. Sam sem kar nekajkrat pomislil na tistega filozofa. Uroš je določil, da se bo sam spustil prvi, ker kasneje ne bo več zbral poguma. In se je skobacal v notranjost. Dobro se je pripasal, Andraž je vse skupaj preveril in žogico z Urošem zakotalil na rob zaletišča. Let's roll. Bacek je pripravil fotoaparata, mi pa smo zadržali dih, ko se je zadeva začela s približno 30 km/h kotaliti po travi. Z našim glavnim v notranjosti. Je kar junaško prenašal, ni niti pisnil. Verjetno je

DR. NOVŠKOVA PONUDBA JE BILA SEVEDA TAKO ZER KAPITALE KOT OBČINE VEČ KOT UGODNA. OBOJI SO PLAČALI DOPLO DOZO MANJKAJOČEGA DENARJA, MEDTEM KO JE PARK OBJAVIL FENOMENALNI DEMANTI ČOKANTNIH ČLANKOV, KI SO DO TENELJEV PRETRESLI ŽE ITAK OČUTLJIVO NOVOMEŠKO PODSTRUKTURO. TAKO JE VOLK ŠE ENKRAT VEČ OSTAL ČEL, KOŽA PA SITA, NAŠI IN VAŠI JUNAKI PA SO SI ZASLUŽENO PRIVOŽČILI EKSKLUZIVNE POČITNICE PRI DOBREM PRIMATELJU NAKUPI. TOKRAT SO DOBILI BITEO, TODA KDO BO SLAVIL VOJNO?? ŽNELI, MORDA TUDI VIDEJI...

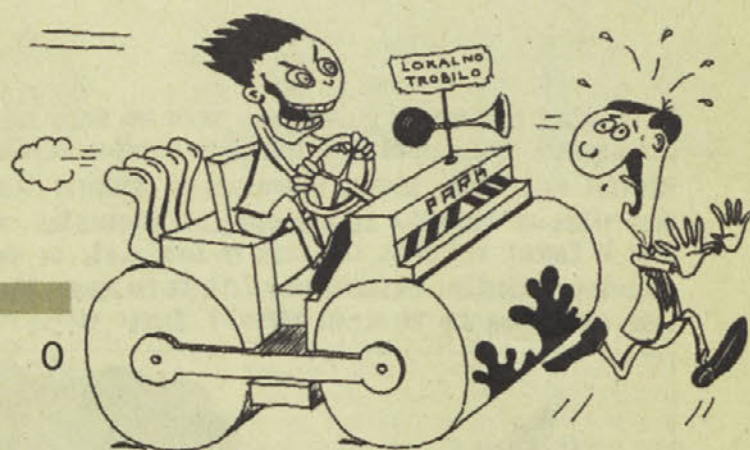
ENOTA *POTLAČ*

6

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Ekskluzivni intervju z Dr. Novškom

Jebul

Dr. Novšek je oseba, ki je ni potrebno posebej predstavljati. Za nekatere drugi največji novomeški publicist, za druge prvi slovenski terorist že nekaj časa buri duhove, še bolj pa duhovi, predvsem tisti kontinuirani, burijo njega. Mit, legenda, bajka, fikcija, povest izpod Gorjancev, nočna mora zunanjega ministra in stripovski junak, vse to je Dr. Novšek. In, ker se v podzemlju novomeške podinteligence širijo novice o njegovi predčasni upokojitvi, nam ni preostalo nič drugega, kot da ga osebno povprašamo o stvareh, ki bi si jih vsi želeli vedeti, pa si jih ne upamo niti pomisliti.

Širijo se govorice, da vam resno peša zdravje?

To je navadna zloba in zavist primitivnih ljudi, ki v svoji okolici ne prenašajo lepih in uspešnih osebkov, pač pa bi raje videli, da bi bili vsi deformirani, zafrustrirani, skratka bogi. Sam nimam večjih zdravstvenih težav, razen šibke ciroze jeter, občasne paranoide shizofrenije in seveda kroničnega bronhitisa.

Pravi športnik!?

Tako je.

Tisto, kar nas vse najbolj zanima, je seveda lokalna politika. Vaš komentar?

Je vedno isti. Lokalna politika še naprej misli analno, deluje globalno (bronhitični khkot), če me razumete.

Lahko malo pojasnite?

Težko, toda naj bo. Lokalna politika, se pravi občina z vsemi svojimi institucijami in sateliti, je dokaj verodostojen posnetek centralistične politike vlade in njenega vodje, le na bolj primitivni ravni. Pri nas sicer nimamo močnega

župana, imamo pa zato toliko bolj simpatične podžupane in direktorice. Le ti obvladujejo celotno polje Novega mesta, v štirih letih so se dodobra utrdili in vkopali, ljudi pa skorajda prepričali, da so nepogrešljivi, kar za nekatere tudi so. Obstajajo pa seveda tudi svetle izjeme, kot je na primer drugi najboljši slovenski pisatelj Damijan Sinigoi, ki jih je gladko odpigal na celi črti.

Ni alternative?

Težko je videti alternativo v prostoru, ki deluje na principu sorodstvenih vezi iz plemenskih časov, kjer je ljudstvo podpovprečno razgledano in nadpovprečno omejeno in kjer je vsaka deviacija v smislu nadpovprečnosti, drugačnosti, takoj sanirana ali s strani družbe ali s strani oblastnikov. Tako imajo marginalci, recimo dobri umetniki, na voljo samo tri rešitve: se podrediti, oditi ali umreti od lakote in alkohola. Večina se odloči za zadnjo.

Kaj pa prihajajoče lokalne volitve, morebiti pa bo le zavel svež veter!?

Morebiti bi se ob tem veljalo vprašati, če si kdo sploh želi svež veter.

Kako?

Lepo. Ni videti, da bi trenutna razmerja v občinski politiki kogarkoli spravljala v slabo voljo. Seveda obstajajo določeni večni nezadovolježi, ki pa jim primanjkuje politične volje. V takih zadevah je potrebno malo več, je potrebna organizirana akcija, samo osebna zamera pač ni dovolj. Hkrati pa vsi, tako opozicija kot pozicija, ugotavljajo, da so pod kožo še kako rdeči. Podtalni ideološki boji, v smislu *vi ste črni mi pa rdeči*, služijo le kot poživilo, kot prepovedana substanca, ki ohranja iluzijo, da se na politični sceni sploh kaj dogaja,

da živimo v tako imenovani demokraciji in ne enopartijskem sistemu. Vsak od akterjev, ki misli drugače je le neumen ali bolan.

Lahko to razložite natančneje?

Ne da se mi, morda drugič.

Razumem. Kaj pa ljudstvo?

Ljudstvo si bo pisalo sodbo samo in sicer tako, da bo še naprej veliko jamralo in godrnjalo, volilo pa bo iste ljudi. Revolucije so pač preživete, revolucije so samo še stvar šankov in nekaterih z njimi povezanih stvarmi.

Toda kljub vsemu se zdi, da se nekatere stvari premikajo na bolje, recimo pri novomeškem filmu?

Mislite na tako imenovani film *Na svoji Vesni*?

Da.

To ne le, da ni film, ne le, da ni komedija, to niti slaba šala ni, štekate. Ob takšnih pogruntavščinah človek mora izgubiti smisel za humor, zagotovo pa pridobi prebavne motnje. In dokler se bo novomeška produkcija - kakršna koli že - *furala na to finto*, da je naš drek nekaj posebnega, ker je pač novomeški, potem bomo še naprej veljali za *podgurske eksote*, ki jih drugi prizanesljivo trepljajo po rami, češ *vi pa ste face*, za hrbtno pa se nam bodo smejali kot zadnjim kretenom na svetu.

Na koncu še tisto najbolj pričakovano vprašanje: Se boste res upokojili in zakaj?

Res in sicer iz preprostega razloga, ker sem se naveličal samega sebe... (bronhitični khkot)

Nategi: 9

Dr. Novšek

Ko ima hudič drisko

Ker smo po srcu športniki, po duši pa hudiči, ker verjameмо v zdravo in močno meso, za dušo pa nam je mar samo toliko, kolikor nam ni v breme (vau, smo mar avtentični kristjani?!), potem nam zopet ne preostane drugega, kot da še enkrat več pogledamo določene pojave na podalpskem teritoriju skozi prizmo športnega udejstvovanja tubivajočega plemena. (Hm, in potem vas je zbolela glava.) In seveda, ne moremo, rekel bom še več, nočemo mimo minulega svetovnega prvenstva v nogometu kljub prežvečenosti in izbljuvanosti le tega. Konec koncev je to tudi edino, kar nas pri celi stvari zanima, prežvečki in izbljuvki namreč.

Z uvrstitvijo slovenske reprezentance na prvenstvo smo dobili dokaz, da bog je in da ni slaboviden ali morda celo slep, po zaključku pa smo celo dobili odgovor na vprašanje, kdo je bog, ki ni nihče drug kot sam prevzvišeni, nezmotljivi in neprekosljivi selektor Srečko Katanec. Samo Slovenec z božjim potnim listom si lahko privoščiti, da popljuje, pobruha, pokaka in pojoka vso slovensko športno strokovno in nestrokovno javnost, vse slovenske profesionalne in rekreativne novinarje, sredi prvenstva križa svojega najboljšega igralca, v ekipo vnese razdor, iz igralcev ustvari judeže, mimogrede v različne telesne odprtine pošilja sodnike na igrišču in kot edini selektor na svetovnem prvenstvu konča na tribunah, same tekme vodi, kot da je trener Pankrčgrmskega drugoligaša v dolenski drugi rekreativni ligi, in ostane živ, zasluge za narod gor ali dol.

To nam da misliti, da je koma, v katero je zapadlo ljudstvo, res globoka. Konec koncev se to iz dneva v dan potrjuje tudi v politiki. Poteze vlade so iz dneva v dan bizarnije in kolektivno neodgovorne, kot v primeru nakupa letala. Poteze posameznikov v njej pa na robu norosti, kot v primeru zunanjega ministra, ki je poleg tega, da verjame lastnim lažem, začel še lov na Rdeči oktober in v prvi fazi že pripravil listo za odstrel, vse v stilu svojega velikega vzornika Busha. Štekate, bušizmi - rupizmi. Za opozicijo pa ni več niti jasno, ali sploh še diha ali samo še brca. Kot kaže, samo še brca, in to v temo.

Ker so nekateri normalni psihologi med nami že zdavnaj ugotovili, da stanje duha strmo pada, tako onim zgoraj kot tistim v podnu, in da se giblje nekje pod nivojem murskosoboškega blata, vam, dragi bralci, kot alternativo, ali bog ne daj celo kot zdravilo, v duhu novega pozitivnega primitivizma (imamo se fajn, tudi če se nimamo) v konzumiranje toplo priporočamo sledeče izdelke: katerikoli strip Mister No, film Zadnji Mohikanec, knjigo Henry Miller Opus pistorum in še praktični nasvet: če v seksu niste sposobni zadovoljiti partnerja, zadovoljite vsaj sami sebe, rezultati vas znajo presenetiti. Tako je govoril Dr. Novšek potem, ko je preživel četrti živčni zlom v nizu.

pecaanje

Potlač, lokalno trobilo

Direktor: Dr. Novšek

Ureja Urad za raziskovanje rudnin in izgubljanje časa: Jebul in Big Fak (suspendiran)

Oddelek za ideološko indoktrinacijo in fizični razvoj: razpuščen

Specialna enota: Šizi (poveljnik), Metadoni (v.d. fizični), Bacek in Kečap Tomasso (topovska hrana)

Tajnik: Nacek Pacek

Glavni štab: Rotovž

email: potlac@drustvo-dns.si

park:nagradna križanka

park	VIKTOR, ZMAGO	"DARWINOVO" OTOČJE	TUREK, OSMAN	RIMSKA 501	POZDRAV (SLENG)	POJAV NA VODI	IGNAC KAMENIK	JAPONSKO OLIMP. MESTO	UPADANJE MORJA	EGIP. BOG ROKODELCEV	TRETI IN DRUGI VOKAL	NAŠA DRŽAVA	MESTO TREH RELIGIJ	IT. PESNIK (UMBERTO)
PISANJE ZGODOV. KNJIG														
GESLO														
ANG. HUM. SERIJA (ALO...)				LIT. LEKSIKON BLAŽ (LJUBK.)			GR. BOG ZEMLJE KULIN. SPEC. (SKAMPI)				MAKED. KOLO			
GLASBILO (VIOLA DA...)						GR. BOG VINA EDEN PRVIH PAPEZEV					23. IN 22. ČRKA GRENKA ZEL			PRVI ČLOVEK
DRAG KAMEN					ZEMLJIN SATELIT					TEŽA SLOV. REKA				
REKA V BOSNI					1. DEL ZLOŽ. (ENAK) EMIL CESAR				NOGOMETAŠ TIGANJ DANSKA					
ZAČ. SLOV. ŠAHISTA GOSTIŠE			SOPROGA NEON				SAMSONOVA LJUBICA ERBU							
BEOTUJEC						ZADUŠNICA								
DEJANJE S CEPINOM					SESTAVIL: TOMAŽ KONCILIJA	ARGON			POKR. V VIETNAMU					park

Bogate nagrade za pravilno rešitev!

Tokrat ne rabite pošiljati več celih križank, ampak je potrebno na kuponček vpisati geslo. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajence, ki bodo prejeli lepe nagrade Knjigarne Goga in Založbe Goga. Rešeno geslo je treba poslati do 1. septembra 2002 na naslov **Park, Prešernov trg 8, Novo mesto** s pripisom "nagradna križanka".

NAGRAJENCI

Joško Fabjančič, Cesarjeva ulica 25, Novo mesto; **Irena Gazvoda**, Smrečnikova 2, Novo mesto; **Rok Markovič**, V brezov log 43, Novo mesto; **Maja Bele**, Stara cesta 2, 8351 in **Ivan Rovani**, Šegova 90, Novo mesto. Vsi prejmejo vrednostni bon Knjigarne Goga za 3.000 sit.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

TV Novo mesto, d.o.o.
Podbevškova 12
tel.: 07/39 30 860
trženje: 07/39 30 872
faks: 07/39 30 870
e-pošta: uredniki@tv-nm.si

AVTO ŠOLA

Zala

Koštalova 40
8000 Novo mesto
gsm: 031 630 366 ali 041 630 366

Izrezek iz reklame velja kot kupon za:
1 URO
brezplačne vožnje
z dokazilom o statusu vam priznamo tudi 10% študentski popust

park

Sprehodi se po svojem Parku tudi med počitnicami!

Napiši prispevek, oblikuj javno mnenje, komentiraj naše pisanje in pošlji po pošti na naslov Park, Prešernov trg 8, Novo mesto ali po e-mailu na park@park-on.net

park regionalni mesečnik

www.park-on.net | park@park-on.net | trženje, naročila in distribucija: 07 393 08 12

TISKARSTVO OPARA

STANKO OPARA, s.p.
Mali Slatnik 48 • 8000 Novo mesto
tel./fax: 07/337 37 30
E-mail: stane.opara@eunet.si

ŠPES

grafika

grafični studio, repro studio
Novo mesto
07/338 0 338

internet...

...ko vem kdaj!

www.student-nm.com

Novost pri študentskem servisu DNS.

Informacije o tekočih nakazilih lahko preveriš
kar preko interneta.

ŠTUDENTSKI
SERVIS

NOVO MESTO